

ივლისი, 2018

GEORGIA

Forbes Banker

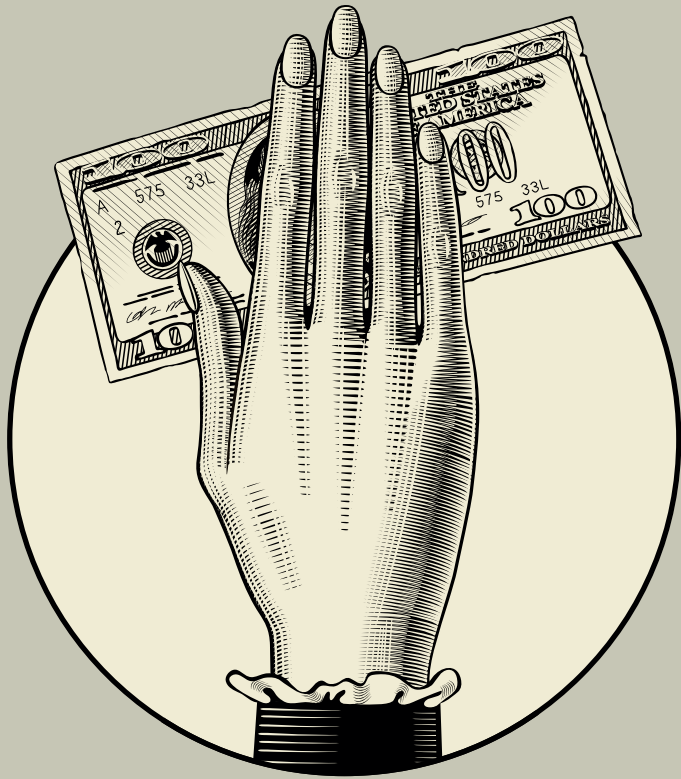
**SEX
SHOP
ATM**

მეტი სექსი ეკონომიკას

ახალი რეგულაციები თვისებრივად გადაახყობს საბანკო სექტორს, რომლის აქტივებისც 235 მილიარდს აღემატება და ჰერჯერობით კვლავ 16 ბანკით არის წარმოდგენილი.

Dirsi

სარჩევნი

Forbes Banker GEORGIA

№77, ივლისი, 2018

ფაქტი და კომენტარი

10 მეორედ მოსვლა მეორედ ნასვლისთვის // გიორგი ისაკაძე

LEADERBOARD

14 როგორ იწრთობოდნენ ბანკები საქართველოს საბანკო სექტორის ჯამური შეფასება.

19 შემოსავლიანი სექტორები ბანკებისთვის
საბანკო სექტორი საკრედიტო პოლიტიკას ცვლის და ახალ რეგულაციებს ერგება, რომელთა გადაგადების შეთანხმებაზეც ზედამხედველი არ ჯამოვიდა.

20 მოსახლეობა და ბანკები
რამდენი ინახავს ბანკებში? სად ზოგავენ? სად სესხულობენ?

26 ტოპ-მენეჯმენტის ჰონორარი
ქართული საბანკო ჰოლდინგების მილიონერ მმართველთა ანაზღაურება

34 სადაზღვევო ბაზარი
სადაზღვევო კომპანიების ჯამური პორტფელი

რეიტინგები

12 მსოფლიოს 10 ყველაზე დიდი ბანკი

16 წლის შეჯამება
საქართველოში მოქმედი ბანკების რეიტინგი აქტივების, სესხების, დეპოზიტების, კაპიტალისა და წმინდა მოგების მიხედვით.

BANK OF GEORGIA

**Best Private Bank
in Georgia 2018**

**The Best Sub-Custodian
Bank in Georgia for 2018**

**Best Trade Finance Bank
in Georgia 2018**

**Best Issuing Partner for Women
Owned Businesses in
Europe and Central Asia**

**Best Investment Bank
in Georgia 2018**

18

ფიზიკის შეფასება

საქართველოში მოქმედი ყველაზე სტაბილური ბანკების რეიტინგი.

22

მიკროსაფინანსოების რეიტინგი

მიკროსაფინანსო ბაზრის სტრუქტურა აქტივებისა და სესხების მიხედვით.

24

აქციონერი ბანკირები

ბანკის მენეჯერები აქციების პორტფელით.

26

ტოპ-მენეჯმენტის კონორარი

საქართველოში მოქმედი რომელი ბანკები უხდინან ყველაზე მეტს საკუთარ დირექტორატს?

28

უმსხვილესი დამსაქმებელი ბანკები

საფინანსო ბაზარზე ყველაზე მსხვილი დამსაქმებელი საბანკო სექტორია - 22,200-იანი სტაფით.

30

შესანიშნავი შვიდეული

საქართველოში მოქმედი ბანკები, რომლებმაც ყველაზე მეტი დახარჯეს კორპორაციულ სოციალურ პასუხისმგებლობაზე ბოლო ორი წლის განმავლობაში.

32

ბანკები ინტერნეტში

საქართველოში მოქმედი ბანკების რეიტინგი ინტერნეტბანკინგის მომხმარებლებისა და დამლაიკებელთა რაოდენობით.

34

სადაზღვევო ბაზარი

სადაზღვევო კომპანიების რეიტინგი პრემიებისა და მოგების მიხედვით.

მოსაზრება

38

ქართული საბანკო ისტორია ათწლეულის მიჯნაზე

დიმიტრი ჯაფარიძე

40

ახალი საბანკო რეგულაციები

ტარიელ გვალია

42

მომხმარებელთა უფლებების სადარჯლოზე

დავით კლდიაშვილი

46

ლარიზაციის ტრენდი

გიორგი შაგიძე

სტრატეგიები

48

მეტი ლარი

საქართველო ბოლო წლებია, დოლარიზაციის შემცირებას ცდილობს და ამისთვის რეგულაციების გზა აარჩია.

ავტორი: სალომე მეცხვარიშვილი

ანტიკორუპი

52

ქეპურიების ამბასადორიალი

Ambassadori Group-ის მართვაში 30 წლის თორნიკე ქეპულია კარგა ხნის წინ ჩაერთო და მამის, ბუბა ქეპურიას გზას ახალი ხედვით აგრძელებს.

ავტორი: ხათუნა ხვედელიძე

რეგულაციები

56

სტაბილურობის სასწორი

ეროვნული ბანკი ფინანსური სტაბილურობის ანგარიშის ყოველწლიურ გამოქვეყნებას დაიწყებს. ფინანსური სტაბილურობის ანალიზს ზვიად ზედგინიძე აწარმოებს - ამავდროულად სახელწოდების დეპარტამენტის ხელმძღვანელი.

ავტორი: თელარა გელანტია

60

ჭარბვალიანობის წინააღმდეგ

ინტერვეუ ეროვნული ბანკის ვიცე-პრეზიდენტ მურთაზ კიკორიასთან.

ავტორი: ელენე კვანჭილაშვილი

სამაუწყებლო ქობახანია ჰერეთი

FM 102.8

RADIO
BEGINS WITH
US

heretifm.com
tbilisifm.com
relaxwebradio.com

78

ეკონომიკა

64 რამდენად სტაბილურია საქართველოს საბანკო სექტორი? // ბესო ნამჩავაძე

74 პირველი ბანკები და დაზღვევა საქართველოში

საქართველოს მოკლევადიანი დამოუკიდებლობის გარიჟრაჟზე, თავისუფლება ბაზარზე იკიდებდა ფეხს. მასთან ერთად სერვისები, რომლებიც თანამედროვე ეკონომიკას ახასიათებს. ავტორი: ემილ ავდალიანი

ისტორია

68 მეტამორფოზი! Liberty Capital-ის მიერ შესყიდვიდან ექვსი წლის განმავლობაში ბანკი ქართულ საბანკო ისტორიაში ყველაზე დრამატული ტრანსფორმაციის მოწმე შეიქნა. გარდასახვა ლადო გურგენიძის ხელმძღვანელობით მოხდა. ავტორი: ალექსი ხოროშვილი

შრალი რისხვაბი

78 100 მაკროეკონომიკური მარკენებელი

ერთად თავმოყრილი ყველა ის მნიშვნელოვანი ეკონომიკური მაჩვენებელი, რომელთა ცოდნაც აუცილებელია ბიზნესგადაწყვეტილებების მიღებისას.

საქართველოს ნამყვანი ბიზნუს- გადასვმები

TV პირველი

გაატარეთ სამუშაო დღეები ჩვენთან:

ანალიტიკა

საქმის კურსი

**ქვეყნის
ნაწახივი**

**საქმიანი
ლინა**
07:55 AM

ანალიტიკა

15:00-16:00 PM

22:30-23:00 PM

(ყოველ პარასკევს)

საქმის კურსი

15:00-16:00 PM

22:30-23:00 PM

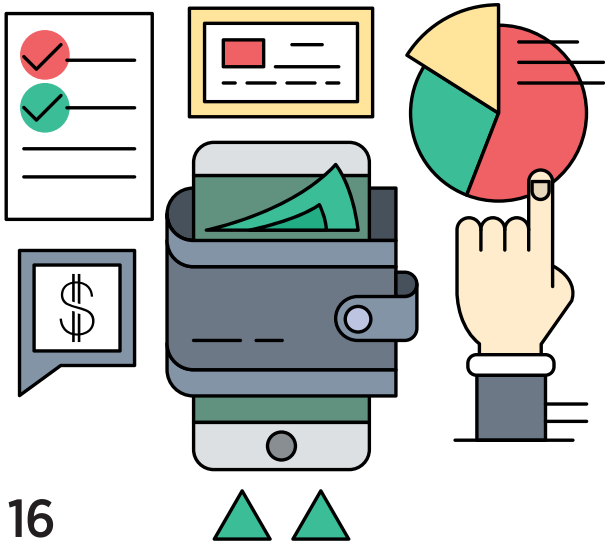
ქვეყნის ნარატივი

11:00-12:00 PM

საქმიანი დილა

07:55-11:00 AM

WWW.BM.GE

16

84 ბანკების ფინანსური ანგარიშები

წარმოვიდგინეთ საქართველოში მოქმედი 15 კომერციული ბანკის ძირითად ფინანსურ ანგარიშებს.

აზრები

100 ბანკინგის შესახებ

მთავარი რედაქტორი
გიორგი ისაკაძე

აღმასრულებელი რედაქტორები
შოთა დიდმელაშვილი, ელენე კვანჭილაშვილი

არტდირექტორი, ფოტორედაქტორი
სერგა ნემსიფერძე

ლიტერატურული რედაქტორი
ირინა ბიაშვილი

ვებდირექტორი
გოგი ქავთარაძე

ღამაგაბდონებელი
ქეთა შორაშულიანი

ფოტოგრაფი
ხათუნა ხუციშვილი, ჯაბა ჩიტიძე

ავტორები

ზაზა აბაშიძე, ნინო კვინტრაძე, ელენე ჩომახიძე, ნინო ლონგურაშვილი, ხათუნა ხვედელიძე, თელარა გელანტია, სალომე მეცხვარიშვილი, სალომე ჭიბაშვილი, ნინო ტაბატაძე, ნინო შუბითიძე, მარიამ მინაძე, ნათია თაქტაქიშვილი, ემილ ავდალიანი

ჟურნალ Forbes Georgia-ს გამოსცემს
სააქციო საზოგადოება
Media Partners

გამომცემელი
მაია მირიჯანაშვილი

ბაჭყალიშვილის დირექტორი
ლელი მირიჯანაშვილი

ჟურნალი Forbes დაარსდა 1917 წელს

Forbes USA
Editor-in-Chief
Steve Forbes

Chief Content Officer
Randall Lane

Art & Design
Robert Mansfield

Editorial Director, International Editions
Katya Soldak

Forbes Media
President & CEO
Michael Federle

Senior Advisor, International
Tom Wolf

Founded in 1917

B.C. Forbes, Editor-in-Chief (1917-54)
Malcolm S. Forbes, Editor-in-Chief (1954-90) James W. Michaels, Editor (1961-99) William Baldwin, Editor (1999-2010)

Copyright © 2018 Forbes LLC. All rights reserved. Title is protected through a trademark registered with the U.S. Patent & Trademark Office.

03/05/2018, N 77

რედაქციის მისამართი: საპარტოვო, 0160, თბილისი, გამომავალი № 19, ტელ.: (+995 32) 223 77 07; 0-800-0-800-0, info@forbes.ge
Forbes Georgia არის ყოველთვიური გამოცემა. სახალხო ფასი 7 ლარი.
ჟურნალი გამოდის 2011 წლის დეკემბრიდან. Forbes Georgia დარეგისტრირებულია საქართველოს პარლამენტის პროფესიული აბალირაციის სახელმწიფო რეგულაციის დეპარტამენტის მიერ 2011 წლის 16 ნოემბერს. ISSN 2233-3487

PRINTING HOUSE
CEZANNE
LITHO
საბარათო რეკლამის განყოფილება

Copyright 2011 სააქციო საზოგადოება Media Partners, საავტორო უფლებები დაცულია. ჟურნალში გამოქვეყნებული მასალების ნაწილობრივ ან მთლიანად გამოყენება აკრძალულია. Copyright 2011 Forbes, as to materials published in the US Edition of Forbes. All rights reserved. საბარათო ნომერი Forbes წარმოადგენს Forbes Inc.-ის საკუთრებას. გამოქვეყნების უფლებით სარგებლობს სააქციო საზოგადოება Media Partners შესაბამისი სალიცენზიო ხელშეკრულებით. Forbes Georgia is published by the Media Partners JSC under a license agreement with Forbes Media LLC, 60 Fifth Avenue, New York, New York 10011. Forbes is a trademark used under the license from FORBES LLC.

UDC (UAK) 338.22 (051.2) F-75

გამოცემა იყენებს ბესარიონ გუგუშვილის BPG-InfoTech ფონტებს: „ბგ გარდიან ვეკიბტური“ და „ბგ პრიმა“.

EY საქართველო ასოცირებულ პარტნიორს წარადგენს

გიორგი სვანაძე, EY საქართველოს იურიდიული პრაქტიკის ხელმძღვანელი, დღეიდან ასოცირებული პარტნიორის რანგში განაგრძობს თავის საქმიანობას. ეს დაწინაურება აღიარებაა იურიდიული პრაქტიკის განვითარებაში გიორგის მიერ შეტანილი წვლილისა და ხაზს უსვამს ჩვენს ამბიციას, ვიყოთ იურიდიული მომსახურების ლიდერი საქართველოში.

მეორედ მოსვლა მეორედ წასვლისთვის

ავტორი: გიორგი ისაკაძე

„თქვენმა აგენტმა ჯერ არ იცის, რომ გაშიფრულია.“

იგი ამას დღეს, გაზეთებიდან გაიგებს. ის კარგი ფინანსისტი, წაიყვანეთ, გამოგადგებათ. „ქართუ ჯგუფის“ პრეზიდენტზე, გიგა ჩრდილელზე ვლაპარაკობდი“, - განაცხადა ივანიშვილმა 2011 წლის 12 ოქტომბერს გავრცელებულ წერილში.

ივანიშვილისთვის ნამდვილად არ არის უცხო, შეურეველი ან რთული, შეეღობა ქუმშიშვილ-კვირიკაშვილის დუეტს.

მან ეს თავის დროზე გააკეთა კიდევ, როცა პირველი ღია წერილით შტირლიცოვაში „ამხილა“ ბანკის სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარე, რომელსაც მისივე გუნდის წევრები მიაყოლა: ბანკის დირექტორი და მისი მოადგილე. ანუ, სულ ახლახან საქართველოს პრემიერ-მინისტრი და პირველი ვიცე-პრემიერი.

ამ სტატიის თავდაპირველი სათაური „უცნობი კვირიკაშვილი“ იყო. ეს მეტწილად ეხმარებოდა ყოფილი პრემიერ-მინისტრის ანკურ შეკამათებას ნაცმოძრაობის ნიკანორ მეღიასთან და ღია დაპირისპირებას თავისი ერთ-ერთი მეგობრისა და რეკომენდატორის, ლევან გაჩეჩილაძის დედმამიშვილთან, იმავე მომღერალ უცნობთან.

ვერ მოვასწარი. ალბათ, ბლოგში უნდა გამეშვა.

ამ სტატიის მეორე სათაური იყო - „LEGALIZED

GROSSMEISTER“, ეს მეტწილად უკავშირდება ივანიშვილის დაბრუნებას პოლიტიკაში, რუსთაველის გამზირზე განვითარებულ მოვლენებს ღამის კლუბების დარეიდების შემდგომ და შედეგს, რომელიც სრულიად უმტკივნეულოდ დააყენა ივანიშვილმა იმ ღამით, დაწყებული ბერა ივანიშვილის ვიდეოს გავრცელებით, დასრულებული შინაგან საქმეთა მინისტრის მისვლით ადგილზე, რათა ასევე ხელისუფლების კონკრეტული შტოს მიერ ორკესტრირებული დაპირისპირება არ მომხდარიყო. ეს ნამდვილად გროსმაისტერის დონის გათამაშებული პარტია იყო, რომლის ენდშვილმა სტარტი სადღაც საღამოს 9 საათისთვის აიღო ბერას „LEGALIZE“-ის ქსელში ატვირთვით და დასრულდა ღამის სამის ნახევრისთვის, ფაქტობრივად, დაცარიელებული რუსთაველის გამზირით, რომელსაც კალაძის

„თბილსერვისის“ თანამშრომლები ასუფთავებდნენ.

ვერც ეს მოვასწარი. და, იმ გახარბასი არ იყოს - ბოდიში! ამდენი გაცდენილი ედიტორი-ალისთვის, მაგრამ კარგა ხანია, პოლიტიკური პროცესები ასე სწრაფად არ განვითარებულა, იდეაში - დრამატულადაც. სადღაც, ალბათ, ეპიკურადაც... მერე რა, რომ სვედანარევი იყო.

გიორგი კვირიკაშვილის ქვიშის საათი გაცილებით ადრე ჩაირთო. იმაზე გაცილებით ადრე, ვიდრე კვირიკაშვილმა პარტიის

სახელით ბიძინა ივანიშვილს დაბრუნება სთხოვა. ეს დაბრუნება კვირიკაშვილისთვის ფატალური აღმოჩნდა და სწორედ ამიტომ მოუწია მას მეორედ წასვლა ივანიშვილისგან მისი მეორედ მოსვლის შემდეგ.

თუმცა, ყოველგვარ ეპიკურობას არის მოკლებული მოვლენები, რომლებიც წინ უძღოდა კვირიკაშვილის გადადგომას. ფინანსთა მინისტრად რკინიგზის ტოპ-მენეჯერის მოყვანა, რომელიც ნამდვილად ვერ მოიწონებს თავს რკინიგზაში განხორციელებული რეფორმებით ან შედეგებით, უკავშირდება სრულიად ახალ, დამოუკიდებელ და ინდივიდუალურ ინიციატივებს, რასაც ხშირად იგნორით და დუმილით ხვდებოდნენ კვირიკაშვილი და ქუმშიშვილი. თუ არ ჩავთვლით, რომ იყო ერთგვარად შელამაზება-შეფუთვის არცთუ წარმატებული მცდელობები, რომ ეს ინიციატივები ერთიანი სამთავრობო ხედვის გზავნილად გაყიდულიყო. ამის ნათელი დადასტურება ქუმშიშვილის გახმოვანებული „პასუხი“ ბანკების წინააღმდეგ გალაშქრებული ოფიციალური ფინანსთა მინისტრისა, რომ მცირე და საშუალო ბიზნესს მთავრობა შეეხიფებოდა ახალი საკრედიტო-საგარანტიო ფონდით, რომელიც დააკომპენსირებდა იმ რისკებს, რაშიც ბოლო წლებია, თეთრსაც კი არ იმეტებდნენ კომერციული ბანკები, მიუხედავად იმისა, რომ ახლა სრული საგიჟეთი და ბუმი აქვთ პორტფელებში ამ ტიპის (SME) ბიზნესების დასაფინანსებლად. საკრედიტო-საგარანტიო ფონდის იდეაც, ისევე როგორც კვირიკაშვილის კაბინეტის 4-პუნქტიანი გეგმა, წარსულს შპარტება მამუკა ბახტაძის სრულიად განსხვავებული და ხშირად მისასაღმებელი ჯერ

კიდევ ინიციატივების ფონზე.

და მაინც, რა მოხდა როსტომ მეფის სასახლეში ისეთი, რაც არ იცის ქართულმა საზოგადოებამ? იდეაში, არც არაფერი. ეს ყველაფერი დეტალურად აღწერა ჟურნალისტმა გოჩა მირცხულავამ და ქართულმა მედიამაც მიაგო სათანადო პატივი.

არც არაფერი განსაკუთრებული არ მომხდარა, თუ არ ჩავთვლით, რომ ეს იყო პარტიული საქმის გარჩევა, სადაც იყო ერთი „ბრალმდებელი“ პარტიის მეორედ მობრუნებული თავმჯდომარის, ბიძინა ივანიშვილის სახით, ერთი „მსჯავრდებული“ პრემიერ-მინისტრ გიორგი კვირიკაშვილის სახით და 50 მდუმარე პარტიული „მოწმე“. ნაწილი – მთავრობის, ნაწილი – სახელმწიფო კანცელარიის თანამშრომლები და უმრავლესობა კი პარტიის საპარლამენტო უმრავლესობის წევრები იყვნენ.

რატომ მდუმარე? თუ არ ჩავთვლით რამდენიმე პასაჟს ან დამსწრე წევრთა ჩართულობას ივანიშვილის კითხვებზე, ყველა იყო სრულ მდუმარებაში და მორჩილად ისმენდა სულ რამდენიმე საათის წინ მათი სათაყვანებელი, საამაყო და სამაგალითო პრემიერ-მინისტრის „საჯარო გათავსირებას“. ეს არ იყო კრიტიკა.

და იცით, არც ერთს, დიას, არც ერთს „ქართული ოცნების“ გუნდის სამთავრობო, საპარლამენტო ან კანცელარიის გუნდი-

დან არ ეყო არც ერთი უნარი, შეეჩერებინა პარტიის თავმჯდომარის სრულიად ზონიდან გასული და ზღვარგადასული კრიტიკა პრემიერ-მინისტრის მიმართ. არც ერთს. კვირიკაშვილი შეხვედრაზე იყო მართო. სრულიად მართო, შეხვედრაზე, რომელსაც მის გარდა კიდევ დაახლოებით 50 კაცი ესწრებოდა. ის იყო მარტო და 24 საათში ასე მართლსულმა მიიღო წასვლის გადაწყვეტილება.

თუმცა, აქ მეშლება. შეხვედრაზე იყო ორი ადამიანი, ვინც ივაჟკაცა. ერთერთმა არგუმენტირებულად სცადა ბიძინა ივანიშვილის შეჩერება და ეს იყო ის, ვისაც ალბათ ყველაზე ნაკლებად ეკუთვნოდა ამის გაკეთება კვირიკაშვილთან მეგობრობის, პიროვნული თუ, გნებავთ, პოლიტიკური სიახლოვის გამო. ეს იყო თბილისის მეორე კახა კალაძე, რომელმაც ღიად უთხრა ბიძინა ივანიშვილს, რომ მისდამი (ივანიშვილისადმი) უდიდესი პატივისცემის მიუხედავად, არ ეთანხმებოდა პარტიის თავმჯდომარის არც პათოსს და არც შეფასებებს კვირიკაშვილისადმი, მეორე იყო პარლამენტარი ლევან კობერიძე.

ამის შემდგომ იყო ის, რაც ბოლო ექვსი წელიწადია, ხდება, ანუ UNICEF-ი. და მერე – დაპირებული ცარიელი ტრიბუნა, ტრადიციული „მვირფასო თანამემამულელო“ ან მეგობრებო.

...და უცვლელი, 25-ე სატელევიზიო კადრი. **F**

LEADERBOARD

მსოფლიოს ათი ყველაზე დიდი ბანკი

Forbes Banker-ი უკვე ტრადიციისამებრ გთავაზობთ მსოფლიოს ათი ყველაზე დიდი ბანკის ჩამონათვალს. თუკი ამ სიას გულმოდგინედ გადავხედავთ, ვნახავთ, რომ აზიური ბანკები სრულად დომინირებენ. ბანკების რაოდენობით პირველ ადგილზე ჩინეთია – ოთხი ბანკით, ხოლო მეორე ადგილს ამერიკის შეერთებული შტატები იკავებს, საიდანაც ჩამონათვალში სამი ბანკი მოხვდა, დარჩენილი ადგილები კი ევროპის კონტინენტმა და იაპონიამ გადაინაწილა.

ავტორი: ზაზა აბაშიძე

1. Industrial and Commercial Bank of China (ICBC)

ICBC მსოფლიოს ყველაზე დიდი და მდიდარი ბანკია. უკანასკნელი მონაცემების მიხედვით, ბანკის აქტივები \$3,474 მილიარდს შეადგენს, კაპიტალიზაცია კი \$283 მილიარდზე მეტია.

ჩინეთის ინდუსტრიული და კომერციული ბანკი 1984 წელს დაფუძნდა და დღეისთვის 460 ათას თანამშრომელს აერთიანებს. მთავარი ოფისი პეკინში მდებარეობს. ბანკის 70%-ს ჩინეთის მთავრობა აკონტროლებს.

2. China Construction Bank Corporation

რიგით მეორე ჩინური ბანკის აქტივების ოდენობა \$3,016 მილიარდი დოლარია, ხოლო კაპიტალიზაცია \$200 მილიარდზე მეტს შეადგენს. ბანკი 1954 წელს დაარსდა და თავდაპირველად სახელმწიფო ოპერაციების განსახორციელებლად გამოიყენებოდა. მოგვიანებით კომერციული ხასიათის საქმიანობის განხორციელება დაიწყო.

დღეისთვის ორგანიზაციაში 372 ათასი თანამშრომელი მუშაობს.

3. Agricultural Bank of China

კიდევ ერთი ჩინური ბანკი 1951 წელს მარქსისტული ინიციატივით, ფერმერებისა და კოლმეურნეობების დასახმარებლად შეიქმნა. მოგვიანებით ბანკმა კომერციული საქმიანობა დაიწყო და დღეისთვის მისი აქტივები \$2,815 მილიარდს შეადგენს, საბანკო კაპიტალიზაციის მაჩვენებელი კი \$190 მილიარდს უტოლდება.

მთავარი ოფისი პეკინში მდებარეობს, ხოლო თანამშრომლების რაოდენობა კაში 24 ათასს აღემატება.

4. Mitsubishi UFJ Financial Group

ორი უმსხვილესი იაპონური ბანკის გაერთიანების შედეგად დაარსებული ფინანსური ინსტიტუტის აქტივები დღეისთვის \$2,626 მილიარდია.

ბანკის მთავარი ოფისი იაპონიის ქალაქ ოსაკაში მდებარეობს, წარმომადგენლობა კი 40 ქვეყანაში აქვს.

5. Bank of China

1912 წელს შექმნილი ბანკი ჩინეთის ერთ-ერთი ყველაზე ძველი საფინანსო ინსტიტუტია, რომელიც დღემდე ფუნქციონირებს. აქტივების რაოდენობა \$2,611 მილიარდს უტოლდება, ხოლო საბაზრო კაპიტალიზაცია \$162 მილიარდს შეადგენს.

ბანკის საკონტროლო ნაწილის მფლობელი ჩინეთის მთავრობაა.

6. JPMorgan Chase

აშშ-ის ყველაზე ძლიერი და პოპულარული ბანკი 2000 წელს, სხვადასხვა ბანკის გაერთიანების შედეგად დაფუძნდა. დღევანდელი მდგომარეობით, JPMorgan-ის აქტივები \$2,500 მილიარდს, ხოლო საბაზრო კაპიტალიზაცია \$255 მილიარდს შეადგენს.

ბანკის მთავარი ოფისი ნიუ-იორკში მდებარეობს.

7. HSBC Holdings plc

HSBC ევროპის ერთ-ერთი ყველაზე დიდი ბანკია, რომლის აქტივებიც \$2,374 მილიარდს აღწარბებს. თავის დროზე, ბანკის შექმნის მთავარი მიზანი ბრიტანეთსა და ჩინეთს შორის სავაჭრო ოპერაციების განხორციელება წარმოადგენდა.

გასათვალისწინებელია, რომ HSBC-ის 10-ზე მეტი შვილობილი კომპანია გააჩნია. ყველა მათგანი საბანკო და საფინანსო სექტორში ოპერირებს.

8. BNP Paribas

ფრანგული ბანკის ოფისი მსოფლიოს ყველა წერტილში მიაგნებთ, რაც პირველ რიგში სწორედ ამ ორგანიზაციის სიდიდესა და სიძლიერეზე მეტყველებს. თავის მხრივ, მთავარი ოფისები ევროპის სამ ქალაქში – ჟენევაში, პარიზსა და ლონდონშია განთავსებული.

BNP Paribas-ის აქტივები დღეისთვის \$2,189 მილიარდია, ხოლო საბაზრო კაპიტალიზაციის მაჩვენებელი \$73 მილიარდს აღწარბებს.

9. Bank of America

კიდევ ერთი ამერიკული ბანკი ათეულში, რომელიც სიდიდით საკუთარ ქვეყანაში მეორე ადგილს იკავებს.

ამერიკის ბანკის აქტივები \$2,187 მილიარდით განისაზღვრა, საბაზრო კაპიტალიზაცია კი \$163 მილიარდს შეადგენს.

მთავარი ოფისი ჩრდილო კაროლინის შტატში, ქალაქ შარლოტში მდებარეობს.

10. Wells Fargo

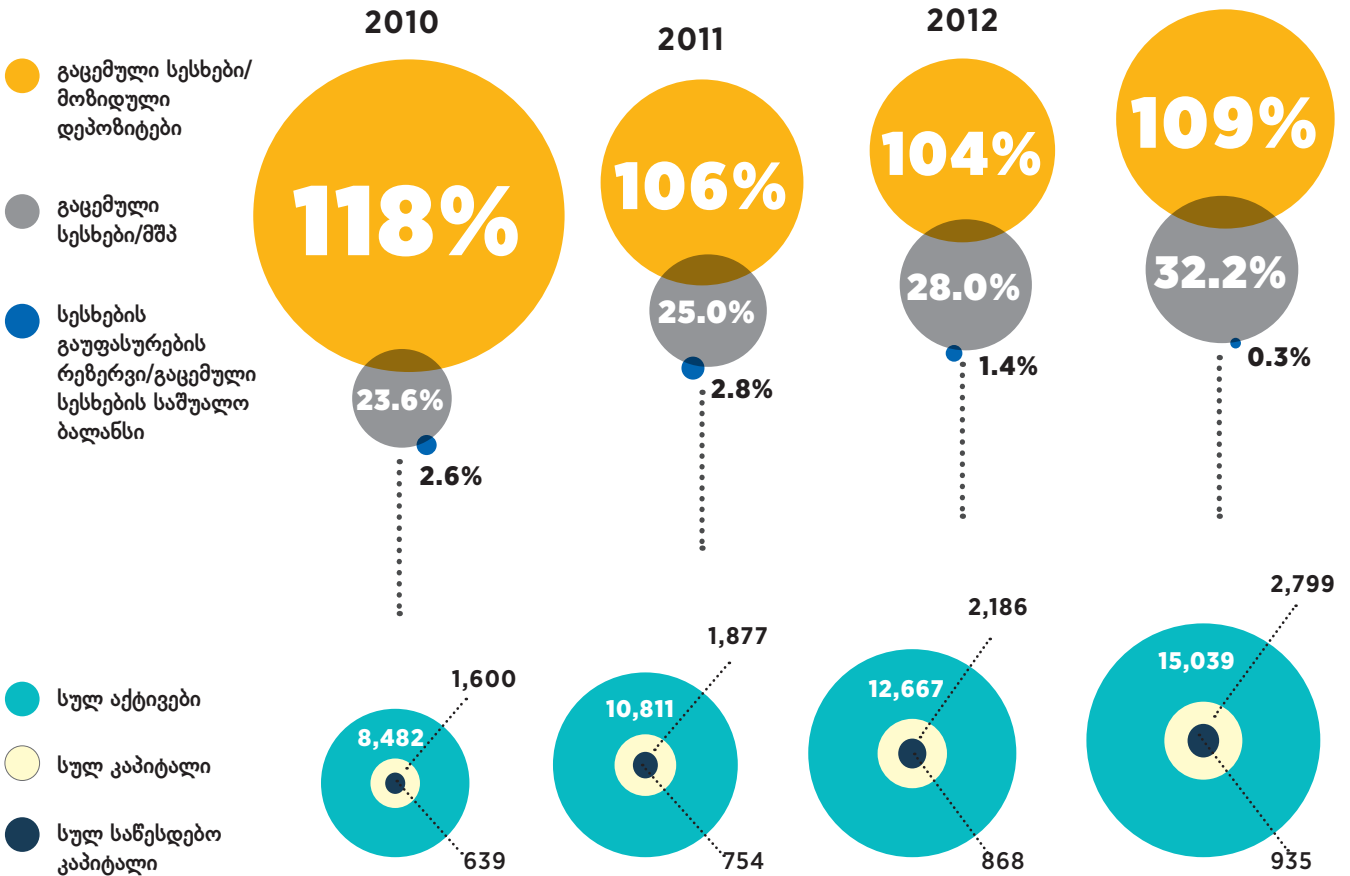
მსოფლიოს ყველაზე დიდი ბანკების ათეული Wells Fargo-თი იხურება. ბანკის საბაზრო კაპიტალიზაცია \$1,930 მილიარდს აღწარბებს.

Wells Fargo ერთ-ერთი ყველაზე დიდი ამერიკული კომპანიაა, უშუალოდ საბანკო სექტორში კი ქვეყნის ერთ-ერთი ყველაზე გავლენიანი ფინანსური ინსტიტუტია.

LEADERBOARD

საქართველოს საბანკო სექტორი

როგორ იწრთობოდნენ ბანკები

მილიონ ლარში

სულ წმინდა მოგება	-117	147	156	359
სულ გაცემული სესხები	4,888	6,080	7,317	8,634
სულ დეპოზიტები	4,127	5,745	7,037	7,905

ბანკების რაოდენობა

19

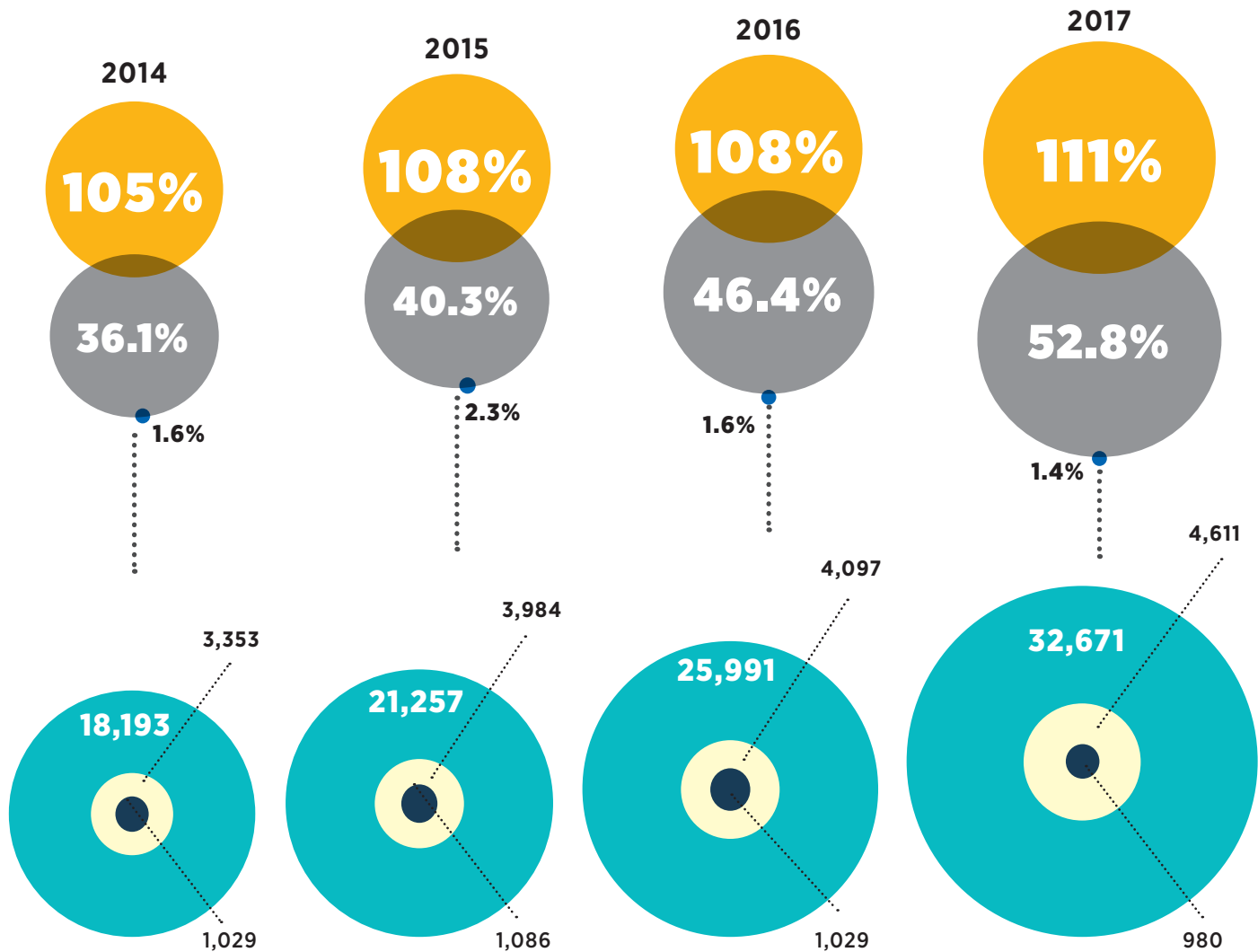
19

19

21

2014	2015	2016	2017
561	567	679	880
10,528	12,785	15,800	20,092
9,985	11,825	14,667	18,136

21

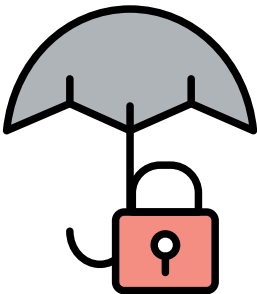
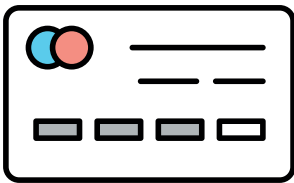
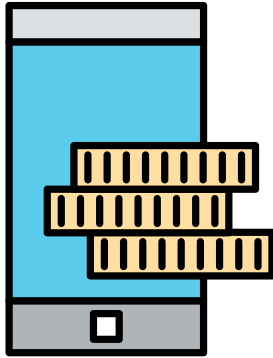
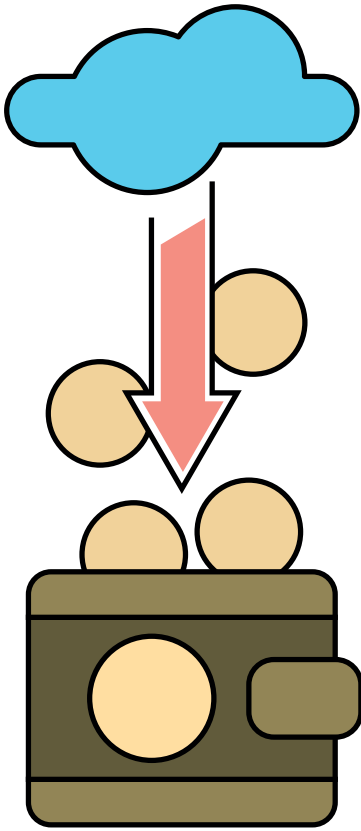
19

16

16

LEADERBOARD

წლის შეჯამება

საქართველოში მოქმედი ბანკების რეიტინგი აქტივების, სესხების, დეპოზიტების, კაპიტალისა და წმინდა მოგების მიხედვით.

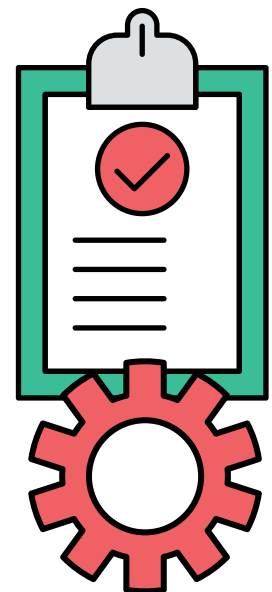
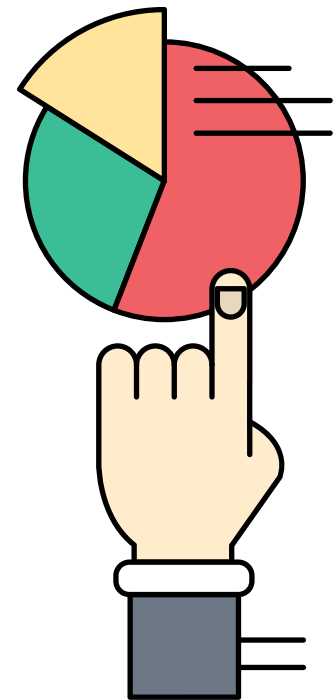
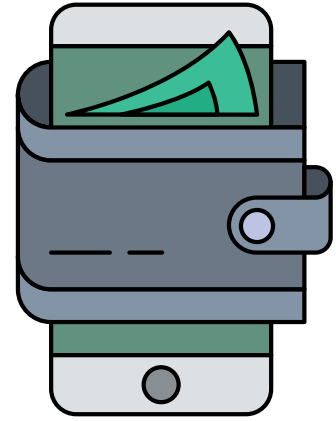
	აქტივები	ლარი
1	თიბისი ბანკი	12,937,198,000
2	საქართველოს ბანკი	12,620,716,000
3	ლიბერთი ბანკი	1,703,477,000
4	ვითიბი	1,596,192,000
5	პროკრედიტ ბანკი ▲1	1,358,538,000
6	ქართუ ბანკი ▼1	1,302,141,000
7	ბაზისბანკი	1,231,599,000
8	ტერაბანკი	838,751,000
9	კრედიტ ★	614,692,000
10	ჰალიკ ბანკი ▼1	427,661,000
11	ფინკა ბანკი	295,354,265
12	პაშა ბანკი საქართველო ▼2	272,804,000
13	იშბანკი ▼1	237,574,000
14	ზირაათ ბანკი	93,650,135
15	სილკ როუდ ბანკი ▼2	58,567,000

	სესხები	ლარი
1	თიბისი ბანკი	8,325,353,000
2	საქართველოს ბანკი	7,445,578,000
3	პროკრედიტ ბანკი ▲1	987,337,000
4	ვითიბი ▼1	950,476,000
5	ქართუ ბანკი	794,886,000
6	ბაზისბანკი ▲1	757,874,000
7	ლიბერთი ბანკი ▼1	757,065,000
8	ტერაბანკი	559,942,000
9	კრედიტ ბანკი ★	514,476,000
10	ჰალიკ ბანკი ▼1	326,416,000
11	ფინკა ბანკი ▼1	221,417,607
12	იშბანკი საქართველო ▼1	157,004,000
13	პაშა ბანკი საქართველო ▼1	111,679,000
14	ზირაათ ბანკი ▼1	17,917,715
15	სილკ როუდ ბანკი ▼1	6,433,000

	კაპიტალი	ლარი
1	თიბისი ბანკი	1,848,362,000
2	საქართველოს ბანკი	1,481,919,000
3	ქართუ ბანკი	341,706,000
4	ვითიბი	227,805,000
5	ლიბერთი ბანკი ▲2	217,333,000
6	ბაზისბანკი	213,491,000
7	პროკრედიტ ბანკი ▼2	198,104,000
8	ტერაბანკი	130,420,000
9	კრედიტ ბანკი ★	120,470,000
10	პაშა ბანკი საქართველო ▼1	106,804,000
11	ჰალიკ ბანკი ▼1	71,270,000
12	ფინკა ბანკი ▼1	41,054,038
13	იშბანკი საქართველო	36,863,000
14	სილკ როუდ ბანკი ▼2	33,058,000
15	ზირაათ ბანკი ▼1	30,837,026

	წმინდა მოგება	ლარი
1	თიბისი ბანკი	362,781,000
2	საქართველოს ბანკი	338,907,000
3	ლიბერთი ბანკი ▲1	53,014,000
4	ქართუ ბანკი ▼1	49,718,000
5	ვითიბი	32,369,000
6	ბაზისბანკი	29,889,000
7	პროკრედიტ ბანკი	22,661,000
8	კრედიტ ბანკი ★	20,131,000
9	ტერაბანკი	11,922,000
10	ჰალიკ ბანკი ▼2	11,857,000
11	ფინკა ბანკი ▲3	3,524,237
12	პაშა ბანკი საქართველო ▼2	3,453,000
13	იშბანკი საქართველო ▼2	1,524,000
14	ზირაათ ბანკი ▼2	1,479,036
15	სილკ როუდ ბანკი ▼2	-4,220,000

	დეპოზიტები	ლარი
1	თიბისი ბანკი	7,835,323,000
2	საქართველოს ბანკი	7,123,866,000
3	ლიბერთი ბანკი	1,346,288,000
4	ვითიბი	895,757,000
5	ქართუ ბანკი	690,657,000
6	ბაზისბანკი ▲1	677,820,000
7	პროკრედიტ ბანკი ▼1	629,059,000
8	ტერაბანკი	579,626,000
9	ფინკა ბანკი	97,929,163
10	იშბანკი საქართველო ▲1	74,023,000
11	ჰალიკ ბანკი ▼1	61,683,000
12	ზირაათ ბანკი ▲1	61,630,939
13	პაშა ბანკი საქართველო ▼1	58,181,000
14	სილკ როუდ ბანკი	15,462,000
15	კრედიტ ბანკი ★	-

LEADERBOARD

ყველაზე სტაბილური ბანკების რეიტინგი

ავტორი: ნათია თაქთაქიშვილი

ქვეყნის ეკონომიკის მდგრადობა საფინანსო სექტორის სტაბილურობაზე დგას. ბაზრის სხვა მონაწილეებისგან განსხვავებით, კომერციული ბანკების ან საფინანსო სექტორის სხვა წარმომადგენლების პრობლემები მყისიერად აისახება მოქალაქეების ფართო ფენაზე და ეკონომიკის სხვა დარგებზე. ქართული ბანკების მდგრადობას სხვებთან ერთად Fitch Ratings-იც აფასებს, რომელმაც ქვეყნის სუვერენული რეიტინგის გაუმჯობესების შემდეგ ქართულ ბაზარზე ოპერირებადი ბანკების რეიტინგსაც გადახედა.

ალსანიშნავია ის ფაქტი, რომ შედარებით მცირე აქტივების მქონე ბანკები, როგორც არის „ვითიბი ბანკი ჯორჯია“ და „პროკრედიტ ბანკი ჯორჯია“ Fitch Ratings-ის მიხედვით წინ უსწრებს ბაზრის დომინანტებს „საქართველოს ბანკს“ და „თიბისი ბანკს“. ამ ბანკების მაღალი რეიტინგი განპირობებულია მათი სტრატეგიული პარტნიორების მხარდაჭერით - „დედა კომპანიებს“ აქვთ სათანადო რესურსი, საჭიროების

შემთხვევაში დაეხმარონ „შვილობილ ბანკებს“.

გამაფხულზე Fitch Ratings-მა საქართველოს ეკონომიკური პერსპექტივის რეიტინგი გააუმჯობესა და ქვეყნის გრძელვადიანი ეკონომიკური პერსპექტივა სტაბილურიდან პოზიტიურზე გადაიყვანა. გავლენიანმა სააგენტომ რეიტინგის პროგნოზი ასევე გაუმჯობესა „საქართველოს ბანკს“ და „თიბისი ბანკს“ „სტაბილურიდან“ „პოზიტიურამდე“, ხოლო გრძელვადიანი საკრედიტო რეიტინგი „BB-“ დონით განსაზღვრა, რაც ქვეყნის სუვერენული რეიტინგის ტოლია. „ლიბერთი ბანკის“ რეიტინგი „B+“ დონეზე დადასტურდა, პროგნოზით „სტაბილური“. Fitch-მა „ქართუ ბანკის“ რეიტინგი „B +“ დონეზე დადასტურა, ხოლო პროგნოზი „სტაბილური“ „ნეგატიურით“ შეცვლა, ბოლო განახლებების ფარგლებში. საერთაშორისო სააგენტომ ეს გადაწყვეტილება წინა წლებში გაფუჭებული სასესხო პორტფელით ახსნა.

Fitch Ratings

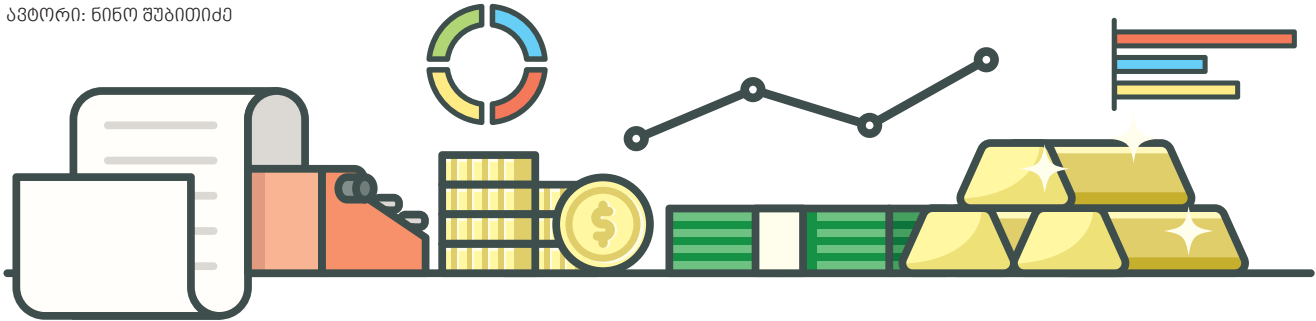
ბანკი	გრძელვადიანი საკრედიტო რეიტინგი	მოკლევადიანი საკრედიტო რეიტინგი	პერსპექტივა	ცვლილება
1 პროკრედიტ ბანკი	BB	'B'	პოზიტიური	↑
2 ვითიბი ბანკი ჯორჯია	BB	'B'	სტაბილური	—
3 საქართველოს ბანკი	BB-	'B'	პოზიტიური	↑
4 თიბისი ბანკი	BB-	'B'	პოზიტიური	↑
5 ჰალიკ ბანკი საქართველო	BB-	'B'	სტაბილური	—
6 ლიბერთი ბანკი	B+	'B'	სტაბილური	—
7 ბაზის ბანკი	B+	'B'	სტაბილური	—
8 ქართუ ბანკი	B+	'B'	ნეგატიური	↓

LEADERBOARD

შემოსავლიანი

საქართვები ბანკებისთვის

ავტორი: ნინო შუბითიძე

საბანკო სექტორი აკლიმატიზაციას უძღვება, საკრედიტო პოლიტიკას ცვლის, ახალ რეგულაციებს ერგება, რომელთა გადაადგომის შეთანხმებაზეც შედამხედველი არ წამოვიდა.

ყველაზე მტკივნეული მსესხებლის ახალი კლასიფიკაცია გახდა. შემოსავლების დაუდასტურებლად ყველა ბანკი კრედიტს ვედარ გასცემს. მოსალოდნელი ცვლილებებით ჯარიმ-საურავებზეც ლიმიტი დაწესდება, საიდანაც საბანკო სექტორს 2017 წელს ლ94 მლნ-ის არასაპროცენტო შემოსავლები აქვს მიღებული (2016 – ლ75.5 მლნ; +24.5%Y.Y).

საპროცენტო შემოსავლებში (2017 -H3.583 მლრდ) კი ყველაზე მეტი - 44.2% საცალო დაკრედიტებიდან არის გენერირებული - ლ1.6 მლრდ (2016 - ლ1.3 მლრდ; 40.8%). ზრდა 2018 წელსაც შენარჩუნებულია, თუმცა ტემპი - შენელებული. საცა-

ლო დაკრედიტებიდან I კვარტალის (Q1/2018) შემოსავლები ლ226 მლნ-ს შეადგენს (Q1/2017 - ლ214 მლნ; +5.6%Y.Y).

კორპორაციულ სეგმენტში ყველაზე მიმზიდველი ტრადიციულად იმპორტის ოპერაციების დაფინანსებაა. დარგობრივ ტრილში, ვაჭრობა/მომსახურება წლების განმავლობაში ლიდერობდა, თუმცა წელს უკვე მრეწველობას გაუთანაბრდა.

მთავრობის გაცხადებული პოლიტიკით, სექტორულ დივერსიფიცირებასთან ერთად, ფიზიკური და იურიდიული პირების პორტფელებიც უნდა გათანაბრდეს. ბანკმა ბიზნესის დაფინანსებისთვის მეტი რისკიც უნდა აიღოს და მართოს კიდევ. სეზ-ი საფინანსო ბაზარზე კეთილსინდისიერი კრედიტორის სტატუსს ამკვიდრებს.

		საბალლო	ვაჭრობა/ მომსახურება	მრეწველობა	მშენებლობა	ენერჯეტიკა	სოფლ. მეურნ.	ფ. ქალაქებიდან
1	საქართველოს ბანკი	171,616,997	35,763,265	17,077,762	7,546,465	1,647,567	2,570,958	31,005,794
2	თიბისი ბანკი	140,983,146	36,404,451	10,623,998	6,849,773	11,817,533	4,912,678	21,922,332
3	ლიბერთი ბანკი	61,306,748	9,216				3,944	31,005,794
4	VTB ბანკი	13,651,231	5,149,131	1,580,879	697,890	1,221,173	1,036,887	
5	პროკრედიტ ბანკი	2,937,605	13,672,248	290,292	983,550	28,117	522,147	331,744
6	ბანკი ქართუ	1,241,259	8,626,401	2,253,305	1,086,331	75,262	1,388,532	477,346
7	ბაზის ბანკი	6,663,827	5,999,372	542,869	1,250,874	434,710	390,965	2,748,570
8	ტერა ბანკი	6,566,885	4,667,201	5,250	1,060,298	63,333	301,399	1,050,561
9	კრედიტ	27,926,337	257,381	22,107	13,517			
10	ხალიკ ბანკი	2,088,552	3,647,001	240,809	849,836	94,228	223,701	449,127
11	ფინკა ბანკი	12,393,233	361,862	34,765	7,210	7,846	12,152	281,136
12	პაშა ბანკი	43,347	1,235,517	54,462	149,313	299,788		1,234,893
13	იშ ბანკი	927,815	1,867,941					493,618
14	მირათ ბანკი	217,889	232,094					283,736
15	აზერბაიჯან ბანკი	9,853	2,800		138,547			
16	სილქ როულ ბანკი	281,227	34,945	31,447				163,995

LEADERBOARD

მოსახლეობა და ბანკები

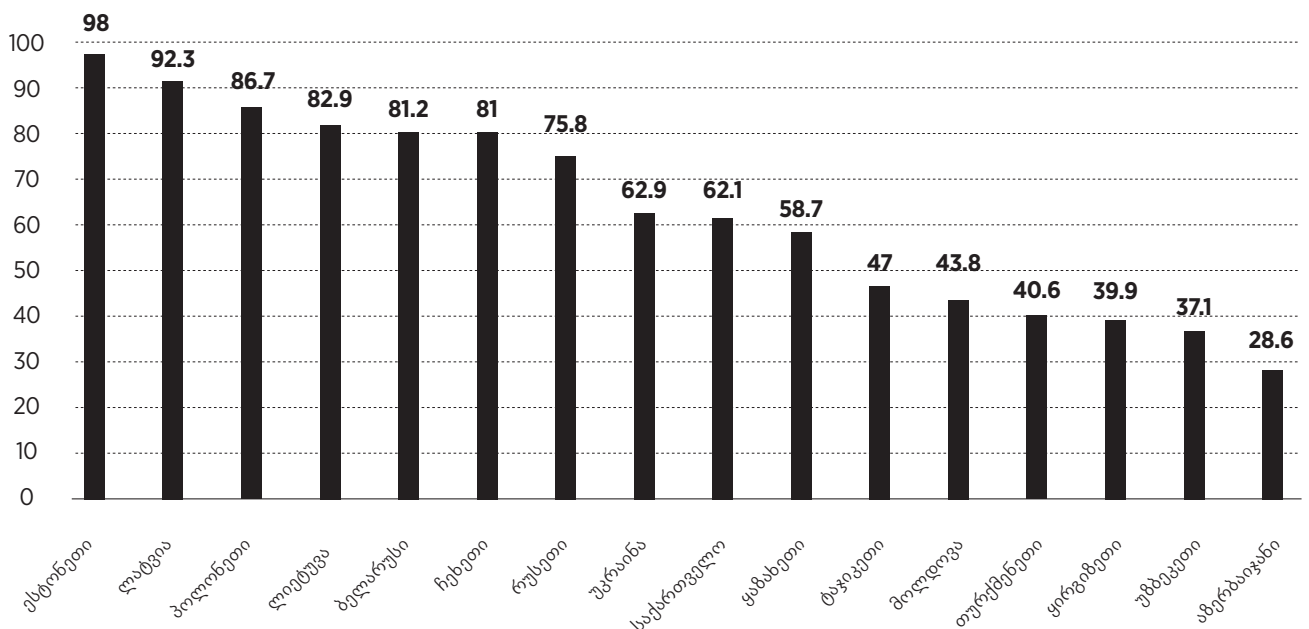
მსოფლიოში სხვადასხვა საფინანსო ინსტიტუტში ანგარიში მოსახლეობის 69 %-ს აქვს გახსნილი. საქართველოში კი ეს მაჩვენებელი შედარებით დაბალი – 61.2%-ია. მსოფლიო ბანკის მონაცემებით, იმ მოსახლეობის წილი, ვისაც ანგარიში აქვს, ბოლო წლებში საქართველოში მკვეთრად გაიზარდა – 2014 წელს მათი პროცენტული წილი მხოლოდ 36.7% იყო. მსოფლიო ბანკის The Global Findex-ის მიხედვით, საფინანსო ინსტიტუტ-

ში ანგარიში 2014-დან 2017 წლებში 515 მილიონმა ზრდასრულმა ადამიანმა გახსნა. მაღალშემოსავლიან ქვეყნებში საბანკო ანგარიში მოსახლეობის 94%-ს აქვს გახსნილი, ხოლო განვითარებად ქვეყნებში – 63%-ს. ჩვენი ყურადღების ცენტრში ამჟამად პოსტსაბჭოთა სამყარო მოექცა. პოსტსაბჭოთა ქვეყნების რეიტინგი საინტერესოა, რადგან ამ ქვეყნებში კომერციული საბანკო სექტორი დაახლოებით ერთ დროს ჩნდება.

ავტორი: ნინო კვინტრაძე

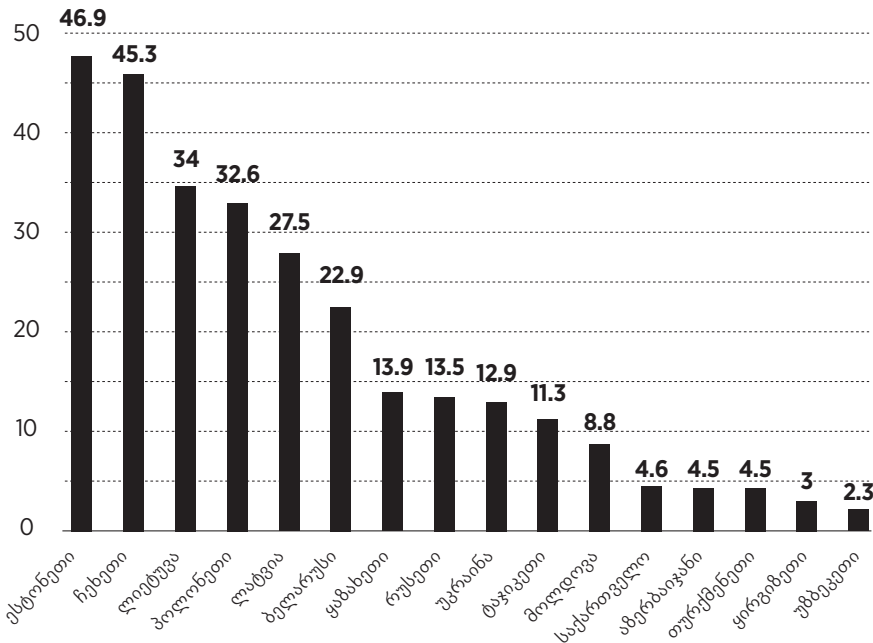
რამდენი ინახავს ბანკებში?

მოსახლეობის წილი, რომელსაც საფინანსო ინსტიტუტში საბანკო ანგარიში აქვს გახსნილი

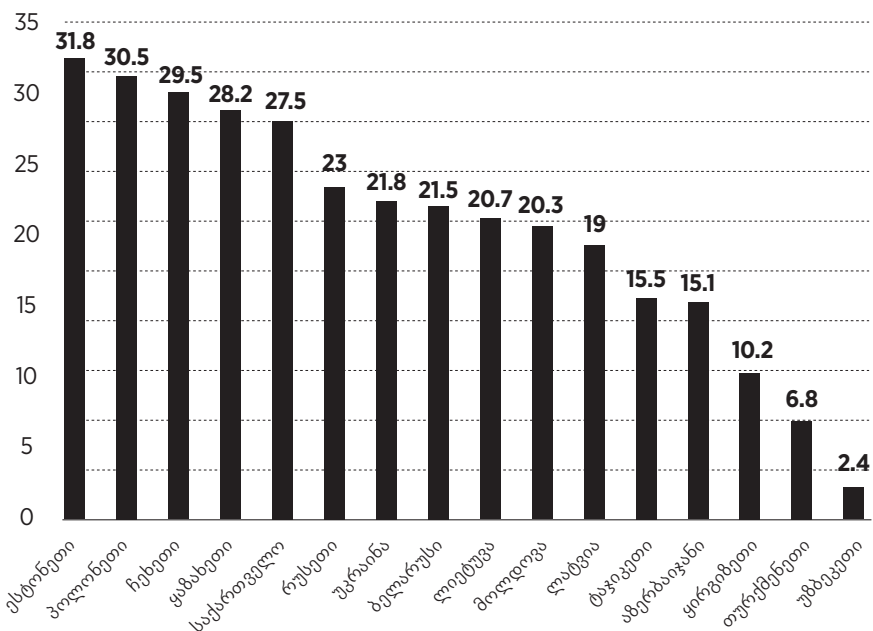
სად ზოგავენ?

მოსახლეობის წილი, ვინც ბოლო 1 წელიწადში თანხა საფინანსო ინსტიტუტში შეინახა

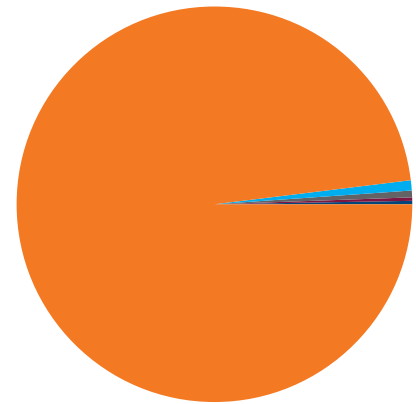
სად სესხობენ?

მოსახლეობის წილი, ვინც ბოლო ერთ წელიწადში თანხა საფინანსო ინსტიტუტისგან ისესხა

საბროკერო კომპანიები

2017 წლის ბოლოს საქართველოში მოქმედი საბროკერო კომპანიების აქტივების საერთო მოცულობამ 124.6 მილიონი ლარი შეადგინა, ხოლო საბროკერო კომპანიების მიერ საბირჟო და არასაბირჟო გარიგებათა ღირებულებამ – 76 მლნ ლარი (148 მლნ ცალი ფასიანი ქალაქი). აქედან, ბირჟის სავაჭრო სესიებზე დაიდო 26.6 მლნ ლარის გარიგება (9.8 მლნ ცალი ფასიანი ქალაქი), ხოლო ბირჟის გარეთ 49.6 მლნ ლარის გარიგება (138.26 მლნ ცალი ფასიანი ქალაქი). გთავაზობთ ძირითად მონაცემებს.

	ღირებულება (ლარი)	ფასიანი ქალაქების მოცულობა
გალტ ენდ ტაგარტი	74,601,734	119,872,672
თიბისი კაპიტალი	1,070,658	438,254
პერიოქ სიქიურიტიმ	435,341	26,838,840
კაუკაუს კაპიტალ ჯგუფი	79,089	691,985
ქართუ ბროკერი	10,500	280,278

მიკროსაფინანსოები

ავტორები: ნინო შუბიტიძე, ნინო კვინტრაძე

აქტივები

მიკროსაფინანსო ბაზრის სტრუქტურა საბანკოს ანალოგიურად ორ მსხვილ მოთამაშეზეა კონცენტრირებული, თუმცა უფრო მეტად დივერსიფიცირებულია. დანარჩენი 68 ორგანიზაცია ბაზრის 60%-ზე მეტს ინაწილებს.

2018 წლის პირველი კვარტალის მდგომარეობით, საფინანსო ბაზარზე არასაბანკო ინტიტუტების აქტივების წილი 7.5%-ია და აქედან მიკროსაფინანსოებზე 4%-ზე

ოდნავ მეტი მოდის, სულ 1.5 მლრდ ლარის.

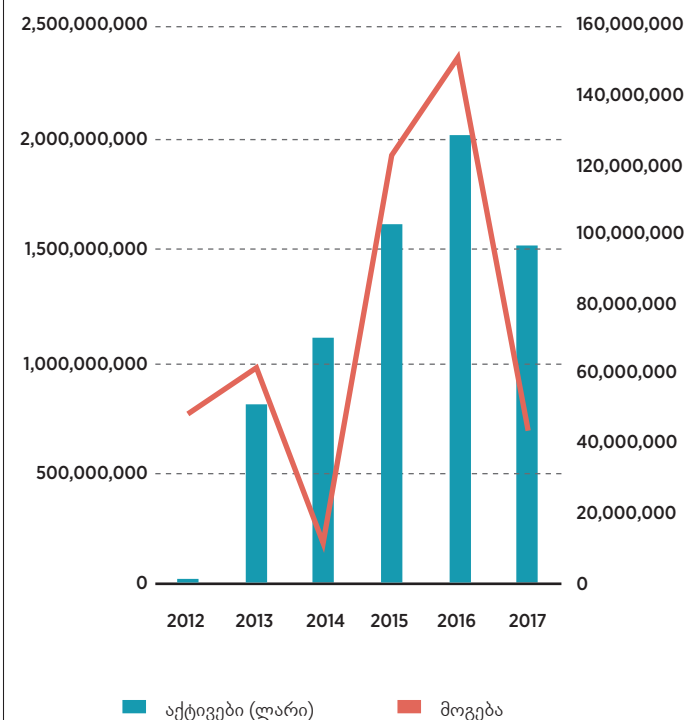
€100,000-მდე სავალუტო დაკრედიტების, მომენტალური სესხების შეზღუდვისა და კაპიტალის სავალდებულო ნორმის 1 მლნ-მდე გაზრდის შემდეგ, მიკროსაფინანსო სექტორი პრუდენციური ნორმების გამკაცრების მორიგი რაუნდის მოლოდინშია. სებ-მა საბანკოს ანალოგიურად, ნორმატივების, ლიმიტების, რეზერვებისა და შემოსავლების დათვლის პოლიტიკა უნდა განუსაზღვროს.

TOP-11 მიკროსაფინანსო აქტივებით

		აქტივები (ლ)
1	რიკო ექსპრესი	349 769 482
2	კრისტალი	246 373 494
3	სვის კაპიტალი	73 065 000
4	ლაზიკა კაპიტალი	43 939 165
5	BIG	40 720 461
6	სმარტ ფინანსი	33 472 270
7	ინტელექსპრესი	33 170 364
8	თბილმიკროკრედიტი	11 892 132
9	გლობალ კრედიტი	5 143 560
10	ალფა ექსპრესი	2 809 755
11	იმერკრედიტი	1 390 217

წყარო: მორგანიზაციები (Q1/2018)

მიკროსაფინანსოების აქტივები და მოგება

აქტივები

მიკროსაფინანსო ორგანიზაციების პორტფელის მთავარი ტრენდი 2017 წელს მისი გაღარება იყო. დოლარიზაციის კოეფიციენტი 60%-ით, 50%-დან 20%-მდე შემცირდა. ყველაზე მიმზიდველი წელს და შარშანაც საცალო მიმართულება იყო, რომლის დაკრედიტებიდან სექტორს 78 მლნ აქვს მიღებული, მთლიანი საპროცენტო შემოსავლების (€94.5 მლნ) 80.8%. ყველაზე შემოსავლიანი ვაჭრობის/მომსახურების სექტორი და online მიმართულებაა, რომლის დაკრედიტებიდან 13-13 მლნ აქვს მიღებული (Σ26.4 მლნ). ახალი რეგულაციით სესხები სახეობების მიხედვით უკვე დეტალურად კლასიფიცირდება, მათ შორისაა ყველაზე ძვირი, სწრაფი კრედიტები, რომელთა გაცემაზე შემოსავლების დაუდასტურებლად შეიზღუდა და ეფექტური 100%-იანი განაკვეთი მალე 50%-მდე უნდა შემცირდეს.

TOP-11 მიკროსაფინანსო საკრედიტო პორტფელით

		სესხები (€)
1	კრისტალი	229 500 000
2	რიკო ექსპრესი	198 573 000
3	სვის კაპიტალი	66 400 000
4	ლაზიკა კაპიტალი	36 000 000
5	BIG	35 700 000
6	სმარტ ფინანსი	26 974 000
7	თბილმიკროკრედიტი	8 004 558
8	ინტელ ექსპრესი	6 722 605
9	გლობალ კრედიტი	4 565 355
10	ალფა ექსპრესი	2 676 000
11	იმერკრედიტი	1 042 217

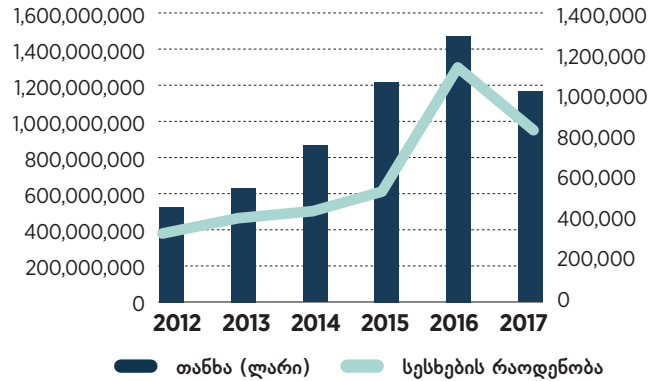
წყარო: მიკროსაფინანსოები (პირველი კვარტალი, 2018)

ბანკები Online-სესხებში

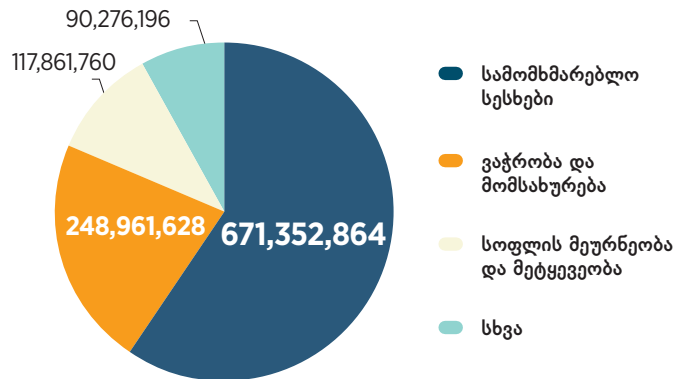
ონლაინ სესხების დაანონსებიდან მესამე წელს ბანკირები 100%-იანი განაკვეთის 50%-მდე დაწვეს უკვე თავად ითხოვენ. „რაც უფრო მალე ამოქმედდება, მით უკეთესია. გადაწყვეტილება უფრო სწრაფად არის მისაღები“, - ქვეყნის ყველაზე მსხვილი ბანკის მმართველმა ვახტანგ ბუცხარიკიძემ მამუკა ბახტაძეს დაჩქარება, პრემიერ-მინისტრად დამტკიცებამდე რამდენიმე დღით ადრე ურჩია, ვიდრე ის გიორგი კვირიკაშვილის გათავისუფლებულ ადგილს დაიკავებდა. წინა პრემიერს კი ამ რეგულაციების დაანონსებისას, 2016 წლის ბოლოს, ბიზნესსექტორის ისეთი რისხვა დაატყდა, რომ ერთ დღეში ჩვენება სამჯერ შეცვალა. მისი ბოლო ვერსიით ონლაინ სესხებში მხოლოდ სესხის მომენტალურად გამგეში ე.წ. ონლაინ კომპანიები იგულისხმებოდა. მაშინ „ონლაინს“ ალტერნატიული ბრენდული აბრევიატურა არ ჰქონდა. დღეს კი შემოსავლების დაუდასტურებლად სწრაფად მისაღები კრედიტები ნონ ჩექინგით და ექსპრესიით მოიხსენიება.

ორი პრემიერის გაცხადებული ცვლილების სხვადასხვა პოლუსით ალქმა სემონურმა ფაქტორმა განაპირობა თუ პრეზენტატორის პრინციპულობამ, ადვილი სათქმელი არ არის.

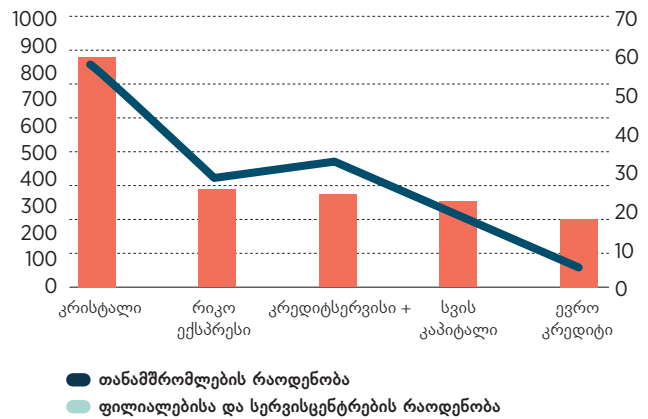
საკრედიტო პორტფელი

საკრედიტო პორტფელის სტრუქტურა 2017 წლის ბოლოს

ფილიალებისა და დასაქმებულთა რაოდენობა ორგანიზაციებში

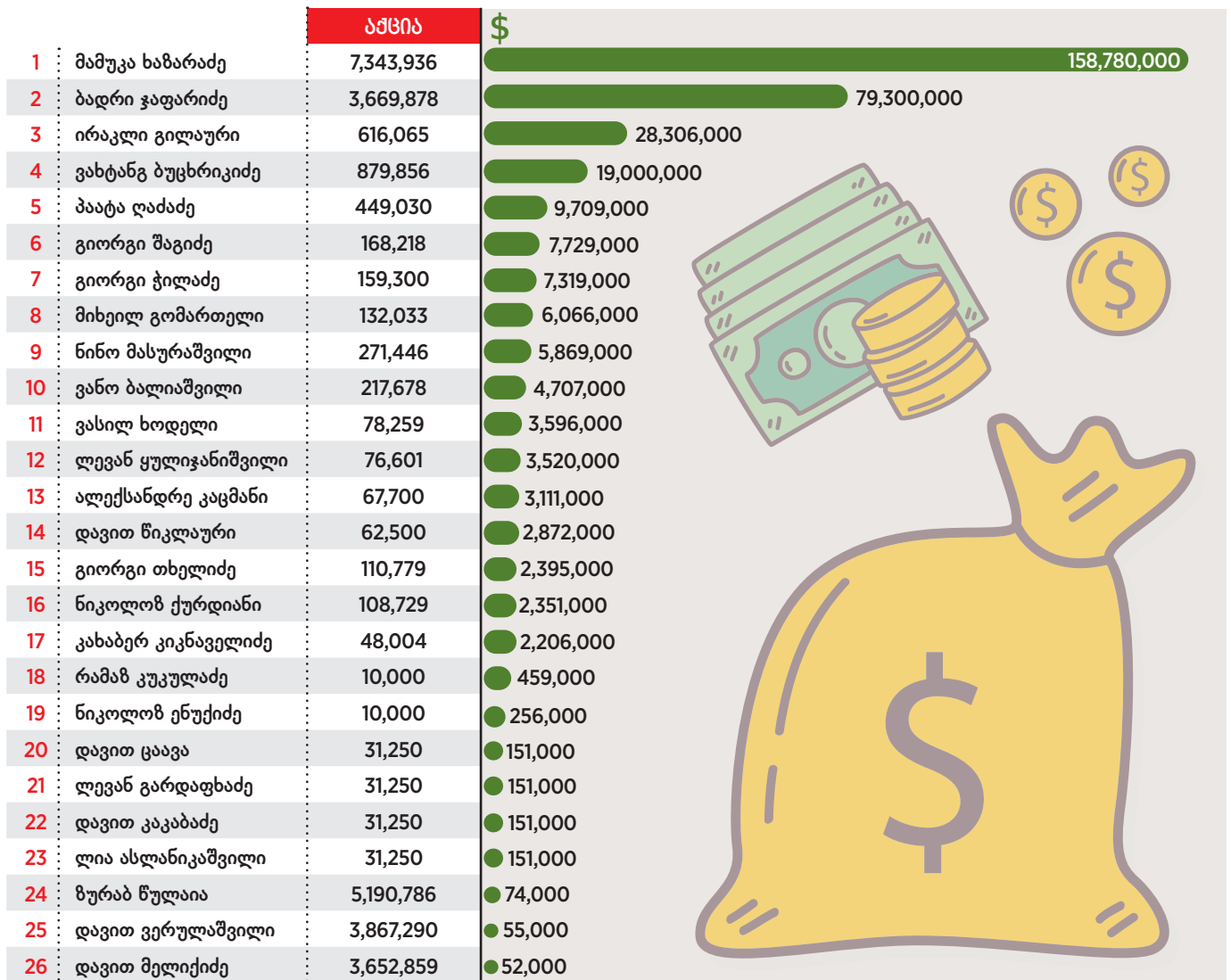
	/პორტფელთან (%)	ონლაინსესხები
სილქ როუდ ბანკი	14.7%	1,473,000
ლიბერთი ბანკი	11.5%	110,000,000
ფინკა ბანკი	8.5%	19,500,000
საქართველოს ბანკი	1.9%	144,000,000
თიბისი ბანკი	0.3%	25,000,000
ვითიბი ბანკი	0.04%	431,000

LEADERBOARD

ბანკის მენეჯერები აშსიების პორტფელით

ავტორი: ნინო შუბიტიძე

საბანკო სექტორი ლ35.5 მლრდ-იანი აქტივებით და ლ5 მლრდ-ის კაპიტალით ყველაზე ძვირად დაქირავებული მენეჯერებს უყრის თავს. მმართველობითი რგოლის კვალიფიციური კადრებით დასაკომპლექტებლად დამფუძნებლებს ქვეყნის ფარგლებს გარეთ მოღვაწე წარმატებული ფინანსისტების მოწვევა ძვირი უჯდება. მძაფრმა კონკურენციამ თამაშის წესები შეცვალა: დამფუძნებლები კარგ მენეჯერებს ერთმანეთს ხელიდან სტაცებენ და მათ გადაბირებასაც არ ერიდებიან. საქართველოს ბაზარი უჩვეულო „ტრანსფერებითაც“ გამოირჩეულია. სებ-ის TOP-ზედამხედველი (ოთარ ნადარაია) თიბისის მენეჯმენტშია, სებ-ის მთავარი რეგულატორი მურთაზ კიკორია კი საქართველოს ბანკის CEO იყო. 16 ბანკიდან აქციების მფლობელი მენეჯერები მხოლოდ 4 ბანკს ჰყავს.

HYDRA 24+

ახალი მიდგომა კანის დატენიანებისადმი

PAYOT- ის კანის მოვლის ოჯახის ახალი ხაზი Hydra 24+ არა მხოლოდ ატენიანებს კანს, არამედ ნაოჭების წარმოქმნის პრევენციის მკვეთრად გამოსატული ეფექტით გამოირჩევა. იდეალურია ყველა ტიპის კანისთვის. ულტრამგრძნობიარე, აბრეშუმისებრი ტექსტურის კრემები დატენიანებისა და კომფორტის დაუყოვნებელ შეგრძნებას იძლევა.

დატენიანება: **+59%***

სისუფთავის შებრძნება: **100%***

კომფორტის შებრძნება: **100%****

ესცე,
Estée

Professional
Cosmetics Shop

ი. აბაშიძის 24, 0179, თბილისი საქართველო, ტელ.: + 995 (32) 2 24 24 55

ტოპ-მენეჯმენტის კონტორარი

აპრობატი: ნინო ტაბატაძე და მარიამ მინაძე

საბანკო ჰოლდინგების მილიონერი მმართველები

აპრობან, მენეჯმენტის პროფესიის ძალიან ჰგავს ჯადრაკის თამაშს, სადაც, თუ სწორად არ გადაადგილდა ყველა ფიგურა, თამაშს ვერ მოიგებ - ამ გამონათქვამს საქართველოს ორი საბანკო ჯგუფის ისტორიასა და წარმატებასთან თუ დავაკავშირებთ, ნათელი ხდება, რატომ უღირთ მათ აქციონერებს ტოპ-მენეჯერის დასაქირავებლად მილიონების გადახდა.

Forbes Banker-ის ფოკუსში დღეს უკვე ორ ბიზნესად (BGEO/CGEO) გაყოფილი BGEO ჯგუფის გენერალური დირექტორი ირაკლი გილაური და „თიბისი ბანკის ჯგუფის“ გენერალური დირექტორი ვახტანგ ბუცხრიკიძე მოხვდნენ - საქართველოს ყველაზე მაღალანაზღაურებადი მენეჯერები, რომელთა ჯამური წლიური ანაზღაურება, 2017 წელს, 9.18 მილიონი დოლარი იყო. ამ თანხიდან საკმაოდ დიდი წილი არა ფიქსირებულ ხელფასზე, არამედ ბონუსზე მოდის, რაც ნათლად აჩვენებს, როგორ აფასებენ აქციონერები გილაურისა და ბუცხრიკიძის სვლებს ჯადრაკის დაფაზე.

ირაკლი გილაურის მილიონებში კონვერტირებულ მიღწევებზე BGEO ჯგუფის მიერ 2017 წლის რეკორდები შეგვიძლია, ჩავთვალოთ: უმსხვილესი საბანკო-საინვესტიციო ჯგუფის წლიურმა შემოსავალმა, 2017 წელს, 1.1 მილიარდი ლარი შეადგინა (+23.7% y.y), მოგებაც რეკორდული იყო - 463.4 მილიონი ლარი (+8.1%). მიღწეული შედეგების შესაბამისად გაიზარდა ბატონი გილაურის შემოსავალიც და 5 096 833 აშშ დოლარს მიაღწია (+18.1%).

არანაკლებ წარმატებული იყო 2017 წელი „თიბისი ბანკის ჯგუფისთვის“ - „ბანკ რესპუბლიკის“ შერწყმის დასრულებით, „თიბისი“ #1 ბანკი გახდა საქართველოში - 12.96 მილიარდი ლარის აქტივებით, 369.2 ლარის ძირითადი წმინდა მოგებით, საკრედიტო ბაზარზე 38.2%-იანი და დეპოზიტების ბაზარზე 39.8%-იანი წილით, - ეს მიღწევები „თიბისის“ CEO-ს ხელფასის 35%-იანი ზრდაში გარდაისახა და შედეგად, ვახტანგ ბუცხრიკიძის წლიურმა შემოსავალმა შარშან 4 084 000 დოლარი შეადგინა.

ირაკლი გილაური

წელი	ფულადი ანაზღაურება	გადავადებული აქციებით ანაზღაურება	ჯამური ხელფასი	დისკრეციული გადავადებული აქციები	სხვა სარგებელი	საპენსიო შენატანი	დივიდენდი	ჯამი
2017	437,500	2,288,700	2,726,200	2,044,650	1,860	1,875	322,248	5,096,833
2016	437,500	2,177,342	2,614,842	1,307,313	1,239	1,698	389,793	4,314,885

ვახტანგ ბუცხრიკიძე

წელი	ფულადი ანაზღაურება	გადავადებული აქციებით ანაზღაურება	ჯამური ხელფასი	სხვა სარგებელი	საპენსიო შენატანი	დივიდენდი	ჯამი
2017	454,000	573,000	1,027,000	19,000	-	3,038,000	4,084,000
2016	452,000	420,000	872,000	17,000	-	2,128,000	3,017,000

*წლიური ანაზღაურება და აქციების ფასი გამოსახულია აშშ დოლარში

დირექტორები, როგორც აქციონერები

უნდა აღვნიშნოთ ისიც, რომ საანგარიშო პერიოდში როგორც ირაკლი გილაურის ანაზღაურებაში გადავადებული აქციების (აქციები, რომლებიც მათ მფლობელობაში გარკვეული პერიოდის შემდეგ გადავა) წილი 85% იყო, ვახტანგ ბუცხრიკიძის შემთხვევაში ეს მაჩვენებელი 88%-ია.

ირაკლი გილაურიც და ვახტანგ ბუცხრიკიძეც უკვე წლებია, მათ მმართველობაში არსებული ჰოლდინგების აქციონერებიც არიან. თუმცა აქვე უნდა აღვნიშნოთ, რომ როგორც ბონუსის, ასევე ფიქსირებული ხელფასის ნაწილში ანაზღაურების სახით მიღებული აქციების გაყიდვა ტოპ-მენეჯერებს მხოლოდ გარკვეული პერიოდის გასვლის შემდეგ შე-

უძლიათ. მოქმედებს ე.წ. claw back-ის პრინციპი - თუ მენეჯერი გადაზეადრე ტოვებს კომპანიას, მას აქციების, ან მათი ნაწილის უკან დაბრუნება მოუწევს.

2018 წელს სურათი რადიკალურად შეცვლილი იქნება. საბანკო სფეროს ყველაზე მაღალანაზღაურებადი მმართველის რეიტინგში ირაკლი გილაურს კახა კვიციანი ჩაანაცვლებს. BGEO უკვე ორ დამოუკიდებელ კომპანიად ოპერირებს - „საქართველოს ბანკის“ ჯგუფი, რომელსაც სათავეში კახა კვიციანი ჩაუდგა და „საქართველოს კაპიტალი“, რომელმაც ჯგუფის საინვესტიციო ბიზნესი გააერთიანა და ირაკლი გილაურის თაოსნობით ახალი სიმაღლეების დასაპყრობად ემზადება.

ირაკლი გილაურის აქციების პორტფელი

განადგებული	გადავადებული	ჯამი	ღირებულება
303 115	312 950	616 065	21.5 მილიონი გირვანქა სტერლინგი

ვახტანგ ბუცხრიკიძის აქციების პორტფელი

განადგებული	გადავადებული	ჯამი	ღირებულება
612 457	267 399	879 856	14.5 მლნ გირვანქა სტერლინგი

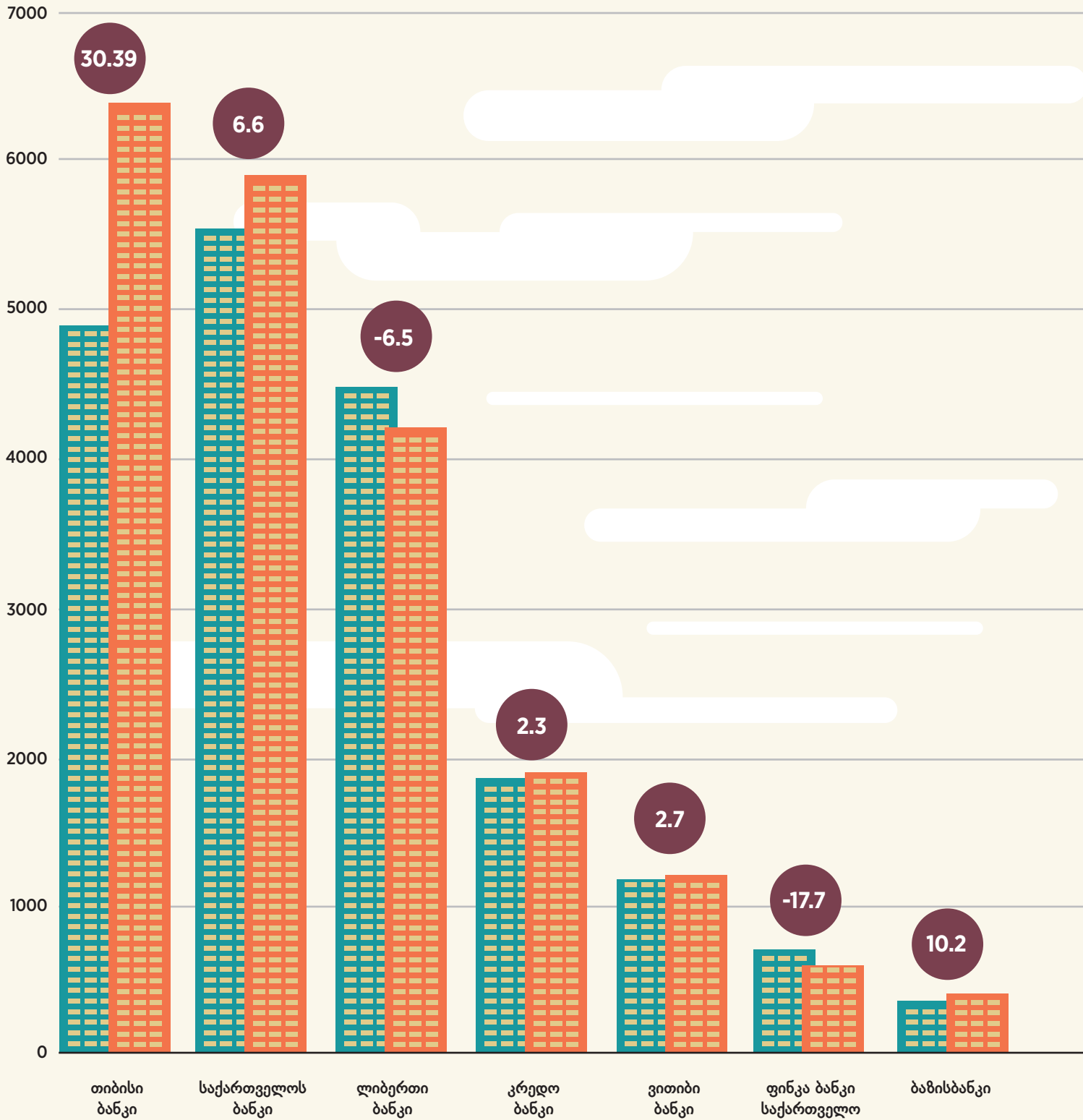
ბანკები ყველაზე მაღალანაზღაურებადი მენეჯერებით

2017 წელი 16-ით, 2018 კი უკვე 15 კომერციული ბანკით დაიხურება. ბაზრიდან გასვლის პროცესშია „აზერბაიჯანის ბანკი - საქართველო“. გასულ წელს ბანკების 134.6-მილიარდიან აქტივებს 75 მენეჯერი მართავდა, რომელთა ანაზღაურება სარფიანადაც შეგვიძლია ჩავთვალოთ. TOP მენეჯერებს 98 მილიონამდე ლარი ერგო, მათ შორის ნაწილი ფიქსირებული, ნაწილი კი ცვალებადი ფორმით. აქედან კი 64 მილიონამდე გადავადებულია.

ბანკი	დირექტორატის ანაზღაურება ლ	გადავადებული ანაზღაურება ლ	დირექტორთა საბჭოს წევრთა რაოდენობა
1 თიბისი ბანკი	42,756,908	37,709,146	8
2 საქართველოს ბანკი	29,559,110	24,239,398	8
3 ლიბერთი ბანკი	9,423,979	-	7
4 ვითიბი ბანკი	3,372,360	-	6
5 ბაზისბანკი	2,262,760	1,300,000	5
6 ტერაბანკი	1,802,963	-	5
7 პაშა ბანკი საქართველო	1,433,359	-	3
8 ხალიკ ბანკი საქართველო	1,170,901	224,653	6
9 კრედო ბანკი	1,148,910	296,331	3
10 ფინკა ბანკი საქართველო	969,315	-	3
11 აზერბაიჯანის საერთაშორისო ბანკი - საქართველო	857,543	-	3
12 იშბანკი საქართველო	848,266	-	3
13 ქართუ ბანკი	644,908	-	5
14 პროკრედიტ ბანკი	612,198	-	4
15 სილქ როუდ ბანკი	369,649	-	3
16 ზირაათ ბანკი საქართველო	287,256	-	3
სულ	97,520,385	63,769,528	

* წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი

LEADERBOARD

უმსხვილესი დამსაქმებელი ბანკები

ავტორი: მარიამ მინაძე

საფინანსო ბაზარზე ყველაზე მსხვილი დამსაქმებელი საბანკო სექტორია - 22,200 -იანი სტაფით.

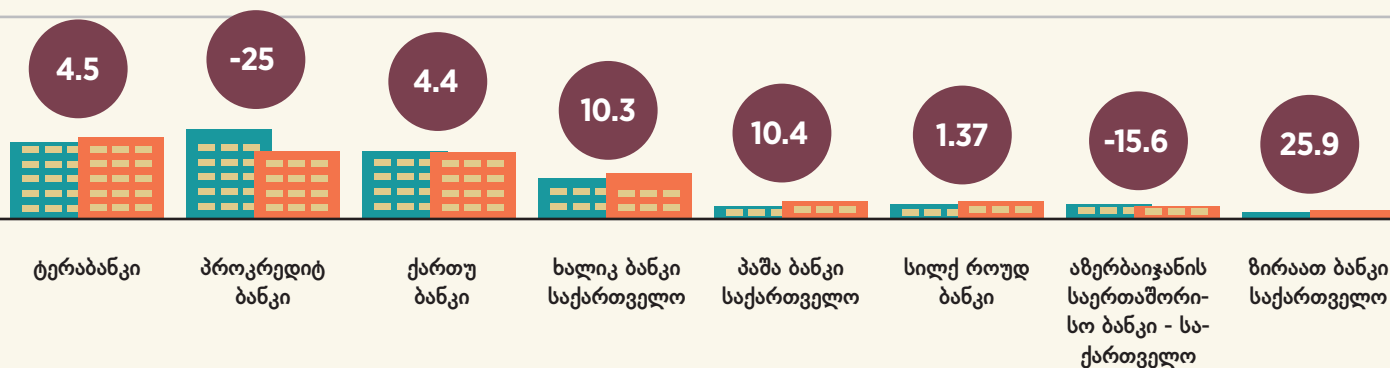
აქედან 6,500 (29%) „თიბისი ბანკის“ ფილიალებსა და სერვისცენტრებშია დასაქმებული. 500 კადრით ნაკლებია

„საქართველოს ბანკში“ (27%) და 1.5-ჯერ ნაკლები „ლიბერთი ბანკში“ (19%).

რიგ ბანკებში 2017 წელს მომსახურების ობიექტებისა და თანამშრომლების რაოდენობა შემცირებულია, რასაც ბანკები არა ხარჯების ოპტიმიზაციით, არამედ მომსახურების ხარისხის გაუმჯობესებითა და გაციფრულებით ხსნიან.

ბანკების ნაწილმა 2017 წელს მომსახურების ახალი სტანდარტი დანერგა, რაც „უნივერსალური ბანკირის“ მეშვეობით ყველა ტიპის მომსახურების მიღებას გულისხმობს.

■ 2016 ■ 2017 ● % ცვლილება

LEADERBOARD

სოციალური პასუხისმგებლობის შესანიშნავი შვიდეული

ვინაიდან რეიტინგული დათვლები რიგითობით ხასიათდება, შევარჩიეთ პირველი შვიდეული იმ ბანკებს შორის, რომლებმაც ყველზე მეტი დახარჯეს სოციალურ პასუხისმგებლობაზე 2017 და 2016 წლებში. მიუხედავად იმისა, რომ „შესანიშნავი შვიდეულის“ ჯამური ბიუჯეტი უცნობია, მცირე ბანკებში CSR-ის მიმართულებით აქტივობაზე აღნიშნავენ, რომ მათი ჩართულობით არაერთი პროექტი ხორციელდება, მათ შორის გარემოს დაცვისა და განათლების სექტორებში.

ავტორი: ნათია თამთაყიშვილი

ბანკების მიერ გამოყოფილი ბიუჯეტი CSR-ისთვის

ბანკი	CSR-ის ბიუჯეტი 2017წ	CSR-ის ბიუჯეტი 2016წ
1 ქართუ ბანკი	6,004,235	7,755,775
2 თიბისი ბანკი	6,000,000	5,000,000
3 საქართველოს ბანკი	3,000,000	2,000,000
4 ლიბერთი ბანკი	1,296,400	-----
5 ვითიბი ბანკი	951 871	648,000
6 ბაზისბანკი	200,000	200,000
7 კრედო	19,500	49,400

პასუხისმგებლობის ადრესატები

აღსანიშნავია რომ ბანკების უმრავლესობა ჩართულია 2017 წლის აგვისტოში, ხანძრების შედეგად დამწვარი ტყეების აღდგენაში. მეტი პირველმა ორმა ბანკმა გაიღო. ხანძრის პრევენციისთვის საქართველოს ბანკის მხრიდან 1,000,000 ლარი გამოიყო. ქვეყნის ერთ-ერთი უმსხვილესი ბანკი ყოველწლიურად საქართველოს 10 დაცული ტერიტორიის მხარდაჭერის მიზნით „კავკასიის ბუნების ფონდს“ (CNF) 100,000 აშშ დოლარის გრანტით აფინანსებს. თიბისი ბანკმა აიღო ვალდებულება, რომ დააფინანსოს 10 ჰექტარი ტყის აღდგენა ბორჯომის ტყე-პარკში. ბორჯომში ხეების დარგვის ინიციატივას შეუერთდა ფინკა ბანკიც. კრედო ბანკმა გარემოსდაცვითი აქტივობებისთვის 5663 ლარი გაიღო.

საინტერესო მიმართულებაა სპორტი და განათლება. ყველაზე უყურადღებოდ მიტოვებული მიმართულება კი კულტურის სფერო აღმოჩნდა, რომელსაც მხოლოდ 3 ბანკი აფინანსებს.

	ბანკი	სპორტი	განათლება	ეკოლოგია	შშმ პირები	სოც. დაუცველები	ჯანდაცვა	კულტურა
	1 თიბისი ბანკი	\$	\$	\$	\$	\$	\$	\$
	2 ქართუ ბანკი	\$	\$	\$	\$	\$	\$	\$
	3 საქართველოს ბანკი		\$	\$	\$	\$		
	4 ლიბერთი ბანკი	\$	\$	\$	\$	\$	\$	\$
	5 ვითიბი ბანკი	\$						
	6 ბაზის ბანკი	\$			\$			
	7 კრედო ბანკი		\$	\$	\$		\$	
	8 ფინკა ბანკი		\$	\$	\$			
	9 შალიკ ბანკი ჯორჯია	\$				\$	\$	
	10 ტერა ბანკი	\$						
	11 პროკრედიტ ბანკი			\$				
	12 სილქროუდ ბანკი		\$					

LEADERBOARD

ბანკები ინტერნეტში

ინტერნეტბანკინგი

ავტორი: ნინო შუბითიძე

ქართული საბანკო სექტორი საერთაშორისო ციფრულ გამოწვევებს წარმატებით პასუხობს. მათი ნაწილი პრაქტიკულად სრულად გაციფრულდა, ნაწილი კი ისეთ ინოვაციურ პროდუქტებს წერგავს, რაც მომხმარებელს დისტანციურად ინტერნეტით, თუ მის გარეშე, ოპერაციების განხორციელების საშუალებას აძლევს.

ონლაინ მომხმარებელთა 90%-ზე მეტი თიბისი ბანკსა და საქართველოს ბანკზე მოდის.

აღსანიშნავია ისიც, რომ ბანკები, რომლებიც ციფრულ არხებზე გადავიდნენ, 2018-ში უკვე ინტერნეტ-მობაილ-ბანკინგის მომხმარებელთა მზარდი რაოდენობით გამოირჩევიან. მაგალითისთვის, დღეისათვის, ინტერნეტბანკინგით, პროკრედიტ ბანკის მომხმარებელთა

70% სარგებლობს. ვითიბი ბანკის მომხმარებელთა რაოდენობა, 2017 წლის 31 დეკემბერთან შედარებით, დღეს უკვე 20%-ითაა გაზრდილი, 57,201 მომხმარებელამდე. სილქ როუდ ბანკის შემთხვევაში კი მომხმარებელთა რაოდენობა 3.2-ჯერ გაიზარდა, 2,458-მდე.

ციფრულ სამყაროში, ქართულ ბაზარზე ჯერ კიდევ დარჩნენ ზირაათ ბანკი საქართველო და კრედო ბანკი (ყოფილი მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია), რომელთაც ჯერ აღნიშნული ონლაინ სერვისი არა აქვთ, თუმცა ბანკებში აღნიშნავენ, რომ მიმდინარეობს პროგრამულ ნაწილზე მუშაობა. ზირაათ ბანკი საქართველო მომხმარებლებისთვის პროდუქტის შეთავაზებას წელს აპირებს.

	ბანკი	მომხმარებელთა რაოდენობა (2017)	წილი
1	 თიბისი ბანკი	1,161,314	47%
2	 საქართველოს ბანკი	1,118,573	45.3%
3	 ვითიბი ბანკი	47,534	1.9%
4	 ლიბერთი ბანკი	46,000	1.86%
5	 ტერაბანკი	33,538	1.36%
6	 პროკრედიტ ბანკი	23,000	0.9%
7	 ბაზისბანკი	20,000	0.8%
8	 ფინკა ბანკი საქართველო	12,114	0.5%
9	 ქართუ ბანკი	6,210	0.25%
10	 ხალიკ ბანკი საქართველო	3,984	0.16%
11	 სილქ როუდ ბანკი	768	0.03%
12	 პაშა ბანკი საქართველო	315	0.01%
13	 აზერბაიჯანის საერთაშორისო ბანკი - საქართველო	251	0.01%
ჯამი		2,473,601	100%

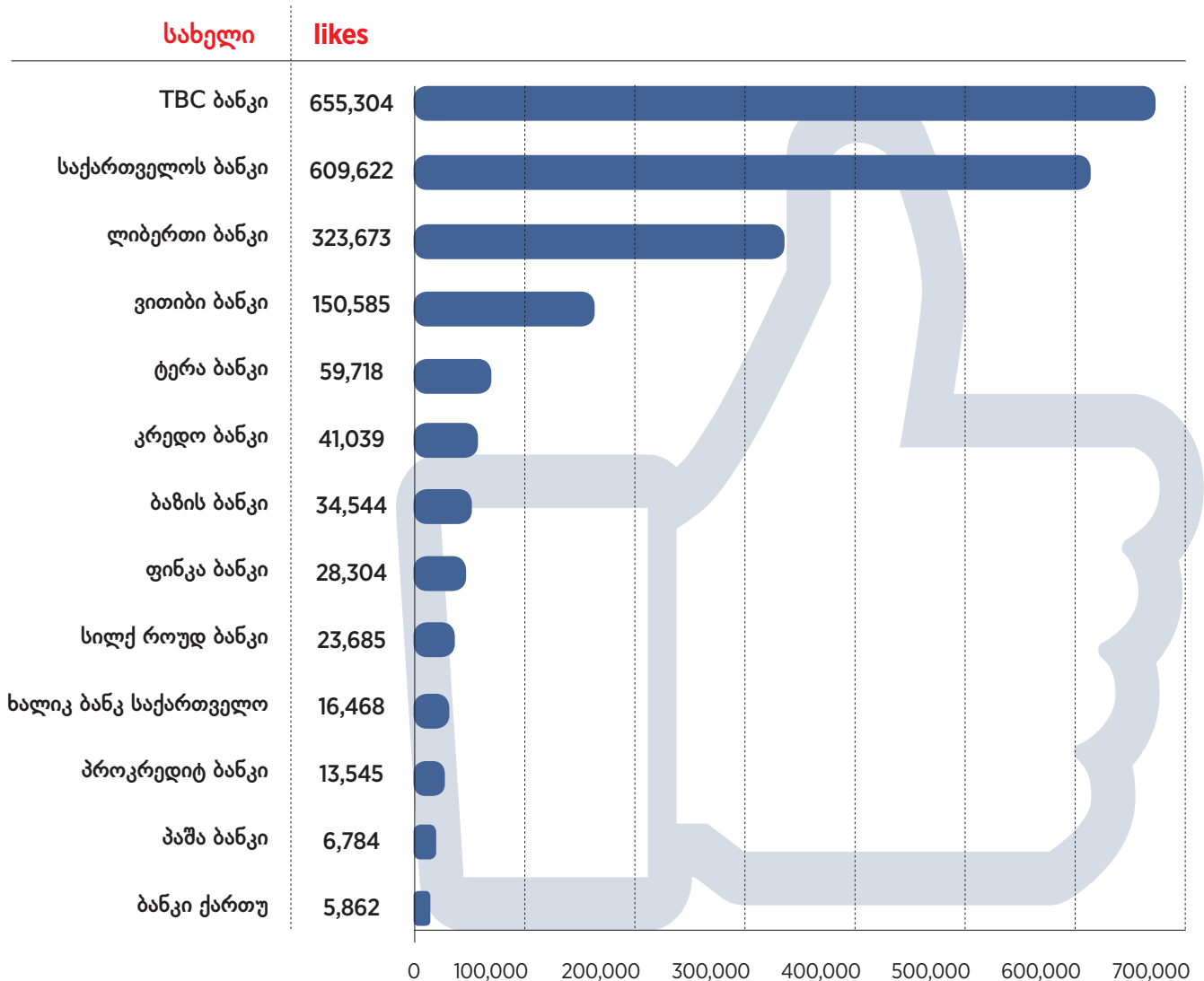
წყარო: კომერციული ბანკები

ბანკების Fb-რეიტინგი

ავტორი: ზაზა აბაშიძე

კლიენტებთან ურთიერთობა, კომუნიკაცია, სი-ახლეების გაცნობა და კონკურენტებთან მეტოქეობა – ეს ყველაფერი უკვე დიდი ხანია, რაც ვირტუალური სამყაროს ნაწილადაც იქცა. მთავარ პლატფორმად, ცხადია, Facebook-ი მოიაზრება. სწორედ ამიტომ, Forbes Banker-ის გუნდმა გადაწყვიტა, ქართულ ბანკებს ვირ-

ტუალურ რეალობაშიც დაჰკვირვებოდა. გთავაზობთ უნივერსალური ვირტუალური მთვლელის – მოწონების რაოდენობის საფუძველზე, Facebook-ზე ქართული ბანკების რანჟირებას. რეიტინგში მხოლოდ ის ქართული ბანკებია წარმოდგენილი, რომელთაც ვირტუალური პულსი ესინჯებათ.

LEADERBOARD

სადამზღვევო ბაზარი

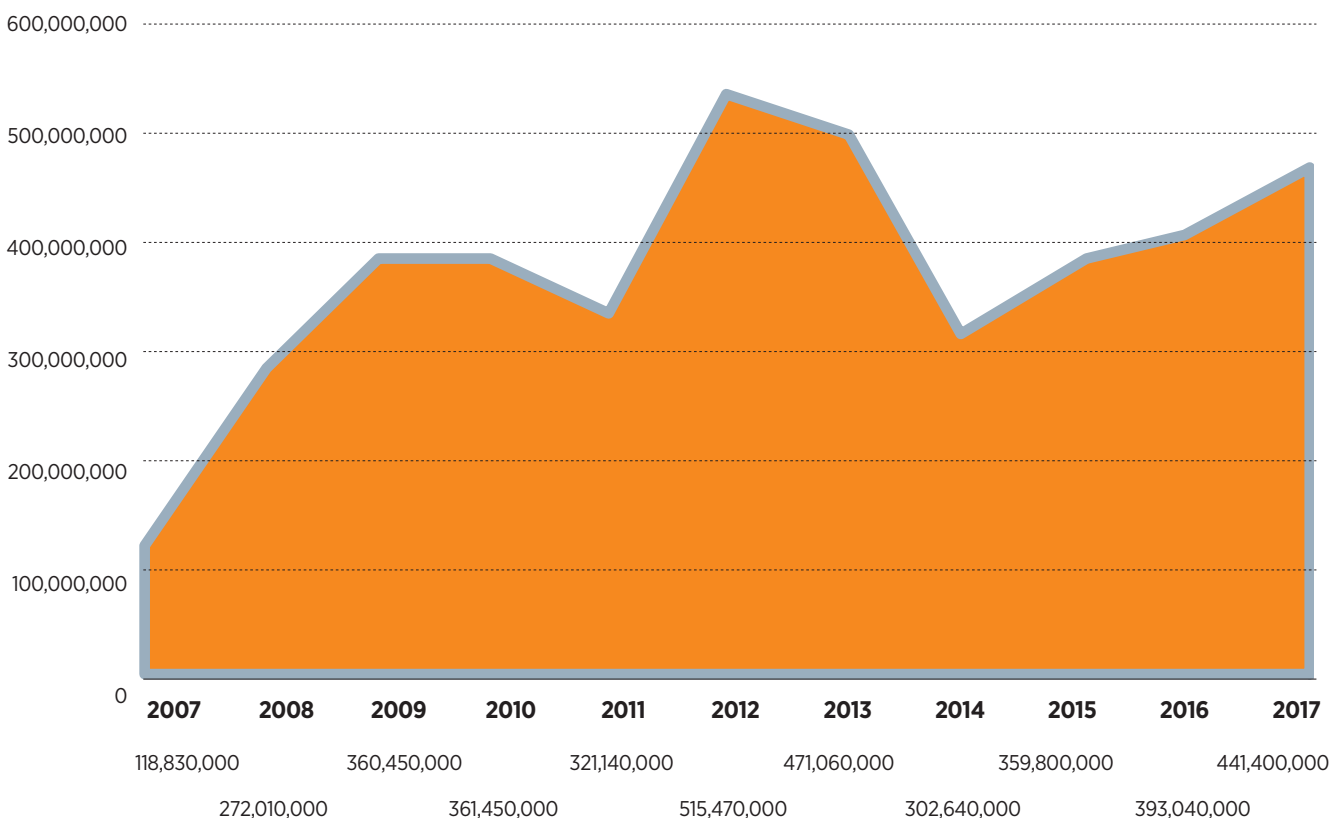
ავტორი: ნინო ტაბატაძე – „ჰორჰიან ბიზნის კონსალტინგი“

კორტფელი

28 წელია, სადამზღვევო ბაზარი ფორმირების პროცესშია. თითქმის სამი ათეული წელი და უამრავი სადამზღვევო შემთხვევა მაინც არ აღმოჩნდა საკმარისი, რომ ფიზიკური თუ იურიდიული პირების დიდმა ნაწილმა შესაძლო რისკების დასაზღვევად ფული წინასწარ გაიღოს.

2014 წლიდან კერძო სადამზღვევო კომპანიების პორტფელი იზრდება, თუმცა ტემპი სასურველზე ბევრად დაბალია, 2012 წლის შემდეგ ჯამური პორტფელის მოცულობა კი 0.5 მილიარდ ლარსაც ვერ აღწევს, რაშიც დიდი წვლილი სახელმწიფო დაზღვევის ამოქმედებამ შეიტანა.

სადამზღვევო კომპანიების ჯამური პორტფელი

რეიტინგი პრემიების მიხედვით

იმას, რომ ბაზარს განვითარების დიდი შანსი აქვს, ოფიციალური მონაცემებიც მოწმობს. 2017 წლის ბოლოსთვის საქართველოს მოსახლეობის მხოლოდ 14.6% სარგებლობს სამედიცინო დაზღვევით (დანარჩენს საყოველთაო დაზღვევა ფარავს) და საქართველოში რეგისტრირებული ავტომობილების მხოლოდ 5,5% –ია დაზღვეული. მცირეა ქონების დაზღვევის პორტფელიც – ჯამში 72.12 მლნ ლარი. ბოლო 1 წელიწადში სადაზღვევო კომპანიებმა 441.4 მლნ

ლარის მოზიდვა შეძლეს. ზრდა წლიურ ტრილში 12.3%-ია (48.36 მლნ).

2017 წელს, 11 სადაზღვევო კომპანიის წმინდა მოგება 29 მლნ ლარი შეადგინა. 17-დან 6 ზარალზე იყო, ჯამური მოცულობით, 9.34 მლნ ლარი. სექტორის წმინდა მოგების 83%-მდე აღდაგზე მოდის, ალბათ იმიტომ, რომ აღდაგი მაღალხარჯიან ჯანმრთელობის დაზღვევის სეგმენტზე არ ოპერირებს.

კომპანიების რეიტინგი პრემიების პორტფელით

კომპანიის დასახელება	2017 წელი	ზრდა/კლება (y/y)
ჯიპიაი ჰოლდინგი	102.74	15.6% (+13.86 მლნ)
აღდაგი	90.25	15.8% (+12.35 მლნ)
იმედი L	51.71	-23.5% (-15.91 მლნ)
არდი	34.49	9.4% (+2.96 მლნ)
თიბისი დაზღვევა	31.76	312% (+24.05 მლნ)
პსპ დაზღვევა	31.54	0.22%(+0.07 მლნ)
უნისონი	30.84	45.7%(+9.67 მლნ)
ირაო	24.22	-13.9% (-3.91 მლნ)
აისი ჯგუფი	11.38	-24.2% (-3.64 მლნ)
ალფა	10.13	58.8% (+3.75 მლნ)
ქართუ დაზღვევა	6.19	-43.8% (-4.82 მლნ)
პრაიმი	5.48	-5.2% (-0.3 მლნ)
სადაზღვევო ჯგუფი	5.35	-
ბენეფიტი	4.65	-
კამარა	0.60	81.8% (+0.27 მლნ)
ტაო	0.08	- 33.33% (-0.04 მლნ)

რეიტინგი მოგების მიხედვით

კომპანიის დასახელება	2017 წელი	2016 წელი	მოგების ზრდა/კლება
აღდაგი	16,300,000	13,760,000	2,540,000
ჯიპიაი ჰოლდინგი	5,012,000	6,950,000	-1,938,000
ალფა	1,780,000	945,000	835,000
უნისონი	1,360,000	1,620,000	-260,000
ირაო	1,138,000	-1,175,000	2,313,000
ტაო	987,000	897,000	90,000
თიბისი დაზღვევა	855,000	-900,000	1,755,000
არდი	851,000	818,000	33,000
აისი ჯგუფი	438,000	531,000	-93,000
სადაზღვევო ჯგუფი	356,000	-	-
ჰუალინგი	6,000	-	-
ქართუ	-74,748	-2,025,000	1,950,252
პრაიმი	-131,000	289,000	-420,000
კამარა	-208,000	-87,000	-121,000
ბენეფიტი	-1,688,000	-19,330	-1,668,670
იმედი L	-2,629,000	-5,140,000	2,511,000
პსპ დაზღვევა	-4,613,000	-1,233,000	-3,380,000

წყარო: კომპანიების აუდიტორული მონაცემები

მეტი სარბიბელი ფინკა ბანკისგან

დავგომოთ ფული ანუ სამომავლოდ შევინახოთ ჩვენი შემოსავალი. კონკრეტული მიზნისთვის ყულაბაში შეგროვებულმა ხურდამ თუ მუთაქაში „შავი დღისთვის“ გადანახულმა ფულმა „ფერი იცვალა“ და 21-ე საუკუნეში დეპოზიტების სახით მოგვევლინა. დაზოგვა – ეს არის ჩვევა, რომელიც ფინანსების მართვის უმნიშვნელოვანესი ნაწილია და ფინანსური წარმატების საწინდარს წარმოადგენს. მაგრამ კიდევ უფრო მნიშვნელოვანია, ვის ვანდობთ ფულს, ვინ მოგვითანს მეტ სარგებელს.

Forbes Georgia მოგიხრობთ იმ საფინანსო ინსტიტუტის შესახებ, რომელიც ბანკად 2013 წელს ჩამოყალიბდა და საკმაოდ მოკლე დროში საკუთარი ნიშიც დაიჭირა. ყველაფერი კი ოცი წლის წინ დაიწყო. 1998 წელს, როდესაც ფინკას საერთაშორისო ჰოლდინგმა საქართველოში შემოსვლის გადაწყვეტილება მიიღო, ქვეყანა მძიმე გამოწვევების წინაშე იდგა. ფინკამ საინტერესო, გამოწვევებითა და გამარჯვებებით სავსე ოცი წელი გამოიარა, მათ შორის იყო ფინკას ფონდის ჯერ მიკროსაფინანსო ორგანიზაციად ჩამოყალიბება, შემდეგ კი მიკროსაფინანსო ორგანიზაციის ბანკად ტრანსფორმაცია. სტრუქტურული, ოპერაციული და სისტემური ცვლილებები ხანგრძლივი და შრომატევადი პროცესი იყო, თუმცა შედეგი – საამაყო. უფრო დეტალურად საბანკო პროდუქტებსა და სერვისებზე, მიმდინარე სიახლეებსა და სამომავლო გეგმებზე, ფინკა ბანკის პირადი საბანკო მომსახურების ხელმძღვანელ ლიკა ხითარიშვილს ვესაუბრეთ.

ავტორი: სალომე ჭიკაშვილი
ფოტო: ნიკა ფანიაშვილი

ქალბატონო ლიკა, ამჟამად რამდენი ფილიალით ხართ საქართველოში წარმოდგენილი?

ფინკა ბანკს საქართველოს მასშტაბით 35 სერვისცენტრი აქვს. წარმოდგენილები ვართ ყველა დიდ ქალაქსა და ასევე რამდენიმე მცირე ზომის ქალაქში. პროფესიონალებით დაკომპლექტებული ჩვენი გუნდი 100 000-ზე მეტ მომხმარებელს უწევს სრულ საბანკო მომსახურებას. თბილისში სულ ხუთი სერვისცენტრი გვაქვს, მათ შორის ერთი განსხვავებული კონცეფციის მქონე – პირადი საბანკო მომსახურების სერვისცენტრია.

რა არის ის მიმართულებები, რასაც ფინკა ბანკი თავის მომხმარებლებს სთავაზობს და რომელია ბანკისთვის პრიორიტეტული?

ფინკა ბანკი მომხმარებელს სთავაზობს საკრედიტო და სადეპოზიტო პროდუქტებს, ასევე ისეთ საბანკო პროდუქტებსა და სერვისებს, როგორცაა სწრაფი ფულადი გზავნილები, ბარათები, ინტერნეტ- და მობაილ ბანკით მომსახურება და სხვა. პროდუქტებისა და სერვისების განვითარება და ჩვენი სეგმენტების ინტერესებზე მორგებული საუკეთესო პირობების შეთავაზება ბანკისათვის პრიორიტეტულია.

ბაზარზე ლარში დეპოზიტებზე საკმაოდ დიდი კონკურენციაა და, როგორც ვიცი, სწორედ ფინკა ბანკის ერთ-ერთი პრიორიტეტული მიმართულებაც დეპოზიტებზეა.

ბია, რა არის თქვენი უპირატესობა ამ მიმართულებით და რამდენი სახის დეპოზიტს სთავაზობთ ფიზიკურ პირებს?

დღას, დაგეთანხმებით, ბაზრის დღევანდელი მოთხოვნილების შესაბამისად, ჩვენთვისაც პრიორიტეტულია ლარში დეპოზიტების მოზიდვა. შესაბამისად, გვაქვს ლარის სადეპოზიტო პროდუქტების ფართო არჩევანი. ჩვენ ექვსი ტიპის დეპოზიტს ვთავაზობთ როგორც ფიზიკურ, ასევე იურიდიულ პირებს. თითოეული პროდუქტის პირობები, როგორც ზემოთ აღვნიშნე, მორგებულია მომხმარებლების საჭიროებებზე. საპროცენტო სარგებლის მხრივაც, კლიენტებს მაღალ და კონკურენტულ საპროცენტო განაკვეთს ვთავაზობთ.

დეპოზიტებზე საუბრის დროს აუცილებლად უნდა გავუსვათ ხაზი, რომ ზოგადად თანხის დაზოგვა თითოეული ჩვენგანის წარმატებისა და მომავლისთვის ძალიან მნიშვნელოვანია. ეს არის ერთგვარი ფარი/დაცვის მექანიზმი, რომელსაც ჩვენს ბიზნესს თუ ჩვენს თავს თანხის დაგროვებით ვუშენებთ, რათა ყოველთვის მზად ვიყოთ გაუთვალისწინებელი ცვლილებებისთვის.

მნიშვნელოვანია დეპოზიტის შერჩევის პროცესი. ხშირად გვეკითხებიან – რომელი დეპოზიტი გავსუნა? ამ მხრივ ჩვენი თანამშრომლები მზად არიან, ნებისმიერ დაინტერესებულ პირს გაუწიონ კვალიფიციური კონსულტაცია და დაეხმარონ მათ მიმდინარე საჭიროებებსა და სამომავლო გეგმებზე მორგებული პროდუქტის შერჩევაში.

ჩვენ ვესაუბრებით, კონსულტაციას ვუწევთ მეწარმეებსა და

ლიკა ხითარიშვილი - ფინკა ბანკის პირადი საბანკო მომსახურების ხელმძღვანელი

ბიზნესის წარმომადგენლებს და ვეხმარებით მათთვის ყველაზე მოგებიანი გადაწყვეტილების მიღებაში. დღითი დღე იზრდება დანაშაულების შექმნისა და ბანკში განთავსების ტენდენცია, განსაკუთრებით - მეწარმეებში.

განსაკუთრებულად გამოვყოფდი ჩვენს ახალ პროდუქტს - ანაბარს „მეტი სარგებელი“. სტანდარტული ვადიანი ანაბრისაგან განსხვავებით, ვადიანი და ზრდადი ანაბრები „მეტი სარგებელი“ - ე.წ. გამოუთხოვადი ტიპის ანაბრებია, სანაცვლოდ, ამ ტიპის ანაბრებზე განთავსებულ თანხას ერიცხება ფიქსირებული, მაღალი საპროცენტო სარგებელი წლიურ 12.5%-მდე (ეფექტური 12.5%-მდე), რომლის გატანა კლიენტს შეუძლია როგორც ყოველთვიურად, ასევე ვადის ბოლოს.

რა სიახლეებს უნდა ელოდოს ქართველი მომხმარებელი ფინკა ბანკისგან უახლოეს მომავალში? გაგვანდეთ თქვენი მცირე და დიდი გეგმები.

რა თქმა უნდა, პროდუქტების დივერსიფიკაცია და გამრავალფეროვნება, სერვისების კიდევ უფრო დახვეწა, ჩვენს მომხმარებელთან კიდევ უფრო ახლოს ყოფნა და ფინანსური წიგნიერების ამაღლებაზე ორიენტირებული აქტივობების გაზრდაა ჩვენი პრიორიტეტი.

აგროსექტორის განვითარებასთან დაკავშირებული პროექტები ფინკა ბანკის ერთ-ერთი პრიორიტეტული მიმართულებაა. წელს ამ

კუთხით სიახლეები გვაქვს - ჩვენს პარტნიორ სადაზღვევო კომპანიებთან ერთად შევქმენით სპეციალური პროდუქტები, მათ შორის აგროდაზღვევის განვადება, რაც დიდი მოთხოვნით სარგებლობს.

წელს დავენერგეთ ბაზარზე უნიკალური პროდუქტი - აგრო-სტარტაპი - რათა მცირე მეწარმეებს ახალი ბიზნესის წამოწყებისა და განვითარების საშუალება მიეცეთ. ამ მიმართულებით არა მარტო ფინანსურ, არამედ საკონსულტაციო მხარდაჭერას ვთავაზობთ მომხმარებლებს, მათთან ერთად ვამზადებთ ბიზნესგეგმას და სესხის პირობებს პროგნოზირებული შემოსავლების გათვალისწინებით განვსაზღვრავთ.

კარგად გვესმის, რამდენად საჭიროა ქვეყნის განვითარებისთვის ფინანსური განათლების დონის ამაღლება და ამიტომაც აუცილებლად გავაგრძელებთ ჩვენი მომხმარებლებისთვის ისეთი არაფინანსური სერვისების შეთავაზებას, როგორცაა სხვადასხვა სახის ტრენინგები, რადგან ვხედავთ, რამდენად დიდი მოთხოვნაა ჩვენ მიერ ორგანიზებულ ტრენინგებზე, კონსულტაციებსა და საინფორმაციო შეხვედრებზე. კიდევ უფრო აქტიურად გავუზიარებთ ცოდნას მომხმარებლებს, რომ მათ მათთვის სარგებელიანი გადაწყვეტილებები მიიღონ.

ფინკა ბანკის ოცი წლის იუბილეს აღნიშვნა მთელ წელს გავრემდეგდება სხვადასხვა მიმართულებით და საიუბილეო წელთან დაკავშირებით კიდევ არაერთი პროექტი გვაქვს დაგეგმილი.

გიორგი კვირიკვაძე
ბიზნესმენი

ავტორი:
ლიპიტიტი ჰაფარაძე

ქართული საბანკო ისტორია ათწლეულის მიჯნაზე

ბიზნესმენი გიორგი კვირიკვაძე უხვია საფინანსო სექტორის კორექციისკენ მიმართული რეგულირებების შემოღების თვალსაზრისით. ნიადაგი აღნიშნული ცვლილებებისათვის რამდენიმე წლის მანძილზე მზადდებოდა, თუმცა განხორციელების ინტენსივობა ბოლო ორ წელზე მოდის. იქმნებოდა შთაბეჭდილება, რომ ცვლილებები თითქოს ერთი მარეგულირებელი უწყების წიაღში აღმოცენდა. თუმცა თუ გავიხსენებთ ბოლო პერიოდის თამამ იდეებს, რომლებიც ფინანსთა მინისტრის მიერ არის გაჟღერებული, სარწმუნოა, რომ ამ მიმართულებით გააქტიურება უფრო ფართო საზოგადოებრივი პრობლემების ანარეკლია, ვიდრე მხოლოდ საფინანსო სექტორის კორექციის მიზნით განხორციელებული რეგულაციური მოქმედებები.

კერძოდ, საუბარია არა მხოლოდ ქვეყანაში ყველაზე მგრძობიარე მეწარმე სუბიექტების – მიკრო- და მცირე ბიზნესისათვის ფინანსებთან წვდომის გაუმჯობესებაზე სასესიო თუ საწყისი კაპიტალის დაფინანსების ნაწილში, არა მხოლოდ საფინანსო ინდუსტრიის მხრიდან ამ პრობლემის შესამსუბუქებლად ეფექტიანი ერთჯერადი კონტრბუტის გაწევის აუცილებლობაზე და არა თუნდაც ახლახან მთავრობის სხდომაზე წარდგენილ ახალ საკანონმდებლო ინიციატივებზე, რომლებიც საფინანსო სექტორში მოსახლეობის მოწყვლადი ჯგუფების ინტერესების დაცვის საშუალებას აფართოებს.

საუბარი შეეხება უფრო ფართო ცნებებს: სიღარიბეს, უმუშევრობას და შემოსავლების მწვავე უთანაბრობას ქვეყანაში. ამგვარად, იქმნება შთაბეჭდილება, რომ სამთავრობო დონეზე იცვლება ძირითადი თხრობის თემატიკა და დღის წესრიგში ადგილს ახალი პრიორიტეტი – სოციალური განზომილება იმკვიდრებს. შესაბამისად, მოსალოდნელია, რომ ეროვნულ დიალოგში ეკონომიკური ზრდის თემას მალე ეკონომიკური განვითარების თემა ჩაენაცვლება.

რამდენად მნიშვნელოვანია ან საერთოდ შესაძლებელია კი პრიორიტეტების ამგვარი

დიაგნოტიკური ცვლილება ქართულ საფინანსო სივრცეში? საზოგადოებრივ აღქმაში საფინანსო სექტორის ხედვა ბოლო ორი ათწლეულის განმავლობაში ხომ გაიგივებული იყო ევოცენტრისტულ მოდელოვან, რომლის თანახმადაც ერთ-ერთი მთავარი საზოგადოებრივი ფასეულობა გულისხმობდა საფინანსო სექტორისათვის მაქსიმალურად, ყველა საშუალებით შესაძლებელი ხელსაყრელი პირობების შექმნას, ახალი თემების საფუძველზე კი ძირითადი ფასეულობები უკვე ინაცვლებს ფართო საზოგადოებრივი ინტერესების უპირატესი აღიარებისაკენ.

შესაბამისად, არის თუ არა ბოლო დროის მცდელობები დროებითი ხასიათის და წარმოადგენენ თუ არა ისინი მხოლოდ მიმდინარე მიმართულებითი კონიუნქტურის გამომხატულებას?

როგორც ჩანს, იდეები აღნიშნული ცვლილებების თაობაზე არ წარმოადგენენ მხოლოდ ადგილობრივ, ქართულ წიაღში აღმოცენებულ დროებით შეხედულებებს. სავარაუდოა, რომ ცვლილებების ტალღა გაცილებით შორს, გლობალურ საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ ცენტრებსა და საერთაშორისო ეკონომიკურ ინსტიტუტებში იღებს სათავეს, რასაც თავისი წინარე ისტორია გააჩნია.

როგორც ცნობილია, 1990-იანი წლების ბოლომდე საერთაშორისო თანამეგობრობის, განსაკუთრებით კი ე.წ. ბრეტონ-ვუდის სისტემის ინსტიტუტების – მსოფლიო ბანკის, საერთაშორისო სავალუტო ფონდისა და ასევე მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზაციის სახელმძღვანელო პოსტულატები მაქსიმალურად იყო მორგებული ბაზრის უნივერსალურობის თემისს. შემდეგ ამ თემისმა თანდათანობით დევალაცია განიცადა. საზოგადოებრივი განხვავებულ განვითარებას მოგვიანებით სიღარიბისა და უთანაბრობის მწვავე ტენდენციები მოჰყვა გლობალური მასშტაბით, რამაც საერთაშორისო ინსტიტუტების დღის წესრიგში ახალი, სოციალური განზომილება დააყენა.

ამიერიდან შრომის საერთაშორისო ორგანიზაცია აღარ წარმოადგენდა განვითარებად და გარდამავალი ეკონომიკის ქვეყნებში მოშლილი სოციალური უსაფრთხოების სისტემების ერთადერთ ქომაგს. მას თანდათანობით შეემატა გაეროს სხვადასხვა ქვე-

დანაცოფი, მსოფლიო ბანკი, დაბოლოს, ნეოლიბერალიზმის ბასტიონი - საერთაშორისო სავალუტო ფონდიც.

ბოლო ათწლეულში სავალუტო ფონდმა ყურადღება მიაპყრო მისთვის უჩვეულო - სოციალური უსაფრთხოებისა და ინკლუზიური ზრდის - თემებს. ფონდში მიიჩნიეს, რომ 2008 წლის საფინანსო კრიზისის, სანედლეულო ფასებისა თუ სხვა ეკონომიკური სტრესების საფუძველზე წარმოქმნილი შედეგები შესაძლოა, ძალზე მძიმედ ასახულიყო დაბალშემოსავლიან სოციალურ ჯგუფებზე. ფონდის კვლევითი საქმიანობის სპექტრში თანდათანობით ასახვა პოვა უთანაბრობის, გენდერული ეკონომიკის, კლიმატის ცვლილებებისა და სხვა აქტუალურმა თემებმა. თავისი დირექტორობის მეორე ვადის დაწყებისა დამი მიძღვნილ ინტერვიუში კრისტინ ლაგარდმა პირდაპირ მიუთითა, რომ იგი ისურვებდა, ფონდმა ჰუმანური იერსახე გამოავლინოს, საკუთარ საქმიანობაში კი უფრო წინ წაიწიოს არათანაბარი შემოსავლებით გამოწვეულ პრობლემებთან მიმართებით. უფრო მეტიც, ქვეყნებში სოციალური უსაფრთხოების სისტემების

მდგრადობა ფონდის მიერ აყვანილ იქნა მაკროეკონომიკური სტაბილურობისათვის მნიშვნელოვანი ფაქტორის რანგში.

ამგვარად, ნათელი გახდა, რომ გლობალურ სამყაროში გარდაუვალი ცვლილებების ხანა დადგა. რაც შეეხება საქართველოს საფინანსო სექტორში მიმდინარე და მოსალოდნელ ცვლილებებს, ეს კონტექსტი ირიბად იკითხება სავალუტო ფონდის ბოლო მისიის შეფასების დოკუმენტშიც, რომელიც, სავარაუდოდ, ფონდის აღმასრულებელი საბჭოს ივნისის ერთ-ერთ სხდომაზე იქნება განხილული გაფართოებული დაფინანსების პროგრამის ფორმატში. შეფასებაში ხაზგასმულია ისეთი თემები, როგორცაა მომხმარებელთა უფლებები, მოწყვლადი შინამეურნეობების დაცვა ჭარბვალანობისაგან, პასუხისმგებლიანი საკრედიტო საქმიანობა, საფინანსო განათლება, დოლარიზაციის შემცირება, ინკლუზიური ზრდის მისაღწევად საჭირო სტრუქტურული რეფორმები და ა.შ.

ფონდთან საქართველოს ურთიერთობის ორ ათწლეულზე მეტი ხნის განმავლობაში მიღწეულია იმგვარი თანამშრომ-

ლობის ხარისხი, რომ ფონდის რჩევები თითქმის ყოველთვის გაზიარებულია და მაქსიმალური სიზუსტით სრულდება. როგორც ჩანს, ასე იქნება ამჯერადაც.

შესაბამისად, ქართულ საბანკო სივრცეს მოუწევს თანდათანობით გადაწყობა იმ ახალ პრიორიტეტებზე, რომელთაც საერთაშორისო დღის წესრიგი გვთავაზობს მიუხედავად იმისა, რომ ეს იმპულსები გლობალური ეკონომიკის პერიფერიებზე დაგვიანებით მოდის. რა თქმა უნდა, ამგვარი გადასვლა არ იქნება იოლი. მით უმეტეს, იმ გაზრდილი საბაზრო ძალაუფლების ფონზე, რასაც ქართულმა საბანკო სექტორმა ბოლო ათწლეულში მიაღწია.

სარწმუნოა, რომ ახალი ათწლეულის მიჯნაზე საბანკო სექტორი შეძლებს თავის წიაღში საკმარისი ინტელექტუალური რესურსის მოძიებას ახალი ღირებულებების ჯეროვნად გადასაფასებლად და, შესაბამისად, მისი კონტროლის ქვეშ არსებული საფინანსო კაპიტალის უკეთ გამოყენებას საერთო ღირებულებების გაზიარებლად და ქვეყანაში სოციალური კეთილდღეობის დონის ასამაღლებლად. **F**

**გიორგი
გივალაძე**

თარიღი გვალაძე

ახალი საბანკო რეგულაციები

ბოლო ორი წლის განმავლობაში საქართველოს ეროვნულმა ბანკმა მნიშვნელოვანი ახალი რეგულაციები შეიმუშავა, დახვეწა და დანერგა. ამ რეგულაციების შესახებ სები აკეთებდა განცხადებებს, მაგრამ, როგორც ჩანს, საფინანსო სექტორი მას სრულყოფილად მომზადებული ვერ შეხვდა. ეს დაანონსებული ცვლილებები შეიძლება სამ ბლოკად დავყოთ.

1. ცვლილებები ორგანულ კანონში

„საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“, რომლის მიხედვით ეროვნულ ბანკს მიეცა სრული უფლებამოსილება, ზედამხედველობა გაუწიოს მთელ საფინანსო სექტორს (ბანკები, მიკროსაფინანსო ორგანიზაციები, არასაბანკო სადეპოზიტო დაწესებულებები, ფასიანი ქაღალდების დამოუკიდებელი რეგისტრატორები, საბროკერო კომპანიები, საფონდო ბირჟები, ცენტრალური და სპეციალიზებული დეპოზიტარები, აქტივების მმართველი კომპანიები, ანგარიშვალდებული საწარმოები, საინვესტიციო ფონდები, საგადახდო სისტემის ოპერატორები და საგადახდო მომსახურების პროვაიდერები, ნაწილობრივ ვალუტის გადამცვლელი ჯიხურები) და ცვლილებები კანონში „კომერციული ბანკების საქმიანობის“ შესახებ, რომლებიც 2017 წელს განხორციელდა. მათი დიდი ნაწილი მიმართულია სექტორის ფინანსური მდგრადობის, გამჭვირვალობის ხელშეწყობისა და კორპორაციული მართვის კულტურის ასამაღლებლად. კიდევ უფრო გაფართოვდა სების უფლებამოსილება და ცვლილების მიხედვით ის ზედამხედველობას გაუწევს არა მარტო ბანკებს, არამედ საბანკო ჰოლდინგებში შემავალ საბანკო ინსტიტუტებს; სრულებით შეიზღუდა ბანკების მიერ ისედაც რეგულირებული, არასაბანკო აქტივების ფლობა და სებს საშუალება მიეცა, უფრო ეფექტიანი გახადოს საბანკო ჯგუფების კონსოლიდირებული ზედამხედველობა.

2. ზემოთ აღნიშნულ საკანონმდებლო

ცვლილებებთან ერთად, აღსანიშნავია ცალკეული სიახლეები, რომელთა მიზანია საბანკო ინსტიტუტებში გამჭვირვალობისა და კორპორაციული მართვის სტანდარტების ამაღლება. მაგალითად, ზემოთ აღნიშნულმა საკანონმდებლო ცვლილებებმა აამაღლა კრიტერიუმები ბანკების

აქციონერებისა და ადმინისტრატორების მიმართ და დამკვიდრა სამეთვალყურეო საბჭოს დამოუკიდებელი წევრის - დამოუკიდებელი დირექტორის ცნება. ამ ცვლილებების მიხედვით, კომერციულმა ბანკებმა აუდიტის კომიტეტი უმრავლესობით უნდა დააკომპლექტონ დამოუკიდებელი დირექტორებით, რაც სამეთვალყურეო საბჭოში მინიმუმ ორი დამოუკიდებელი წევრის არჩევას ნიშნავს. ასევე, გამოირიცხა აღმასრულებელი დირექტორების არჩევა სამეთვალყურეო საბჭოში. ეს არის წინ გადადგმული ნაბიჯები კვალიფიციური ზედამხედველობისაკენ.

2017 წელს დატკიცდა და უკვე ამოქმედდა ბაზელ 3-ის ჩარჩოზე დაფუძნებული „კომერციული ბანკების მიერ პილარ 3-ის ფარგლებში ინფორმაციის გამჟღავნების წესი“, რომლის მიხედვითაც ბანკები ვალდებული არიან, გამოაქვეყნონ რაოდენობრივი და ხარისხობრივი ინფორმაცია კაპიტალის, რისკის მიხედვით შეწონილი აქტივების, მენეჯმენტის ანაზღაურებისა და სხვა მნიშვნელოვანი საკითხების შესახებ. „კორპორაციული მართვის დებულება“ და „ეთიკის პრინციპებისა და პროფესიული ქცევის სტანდარტების კოდექსი“, რომელთა მიღებას რეგულატორი უახლოეს მომავალში გეგმავს, კორპორაციული მართვის მაღალი სტანდარტებისა და ბანკების ფუნქციონირების გამჭვირვალობის ამაღლებისაკენ არის მიმართული.

3. სიახლეების შემდეგი რიგი შემხება კომერციული ბანკების უსაფრთხო ფუნქციონირებას.

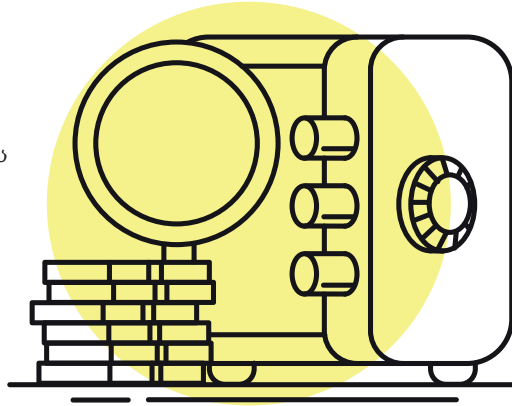
ბანკების ზედამხედველობის ბაზელის კომიტეტის „ეფექტიანი საბანკო ზედამხედველობის ძირითადი პრინციპების“ შესაბამისად, ბაზელ 3-ის ფარგლებში, კომერციული ბანკების საზედამხედველო კაპიტალის ხარისხის გაუმჯობესების მიზნით შეიმუშავდა „კომერციული ბანკების კაპიტალის ადეკვატურობის მოთხოვნების შესახებ დებულება“ (ცვლილება), „პილარ 2-ის ფარგლებში კომერციული ბანკების კაპიტალის დამატებითი ბუფერების განსაზღვრის წესი“, „სისტემური მნიშვნელობის კომერციული ბანკების განსაზღვრისა და მათთვის სისტემურობის ბუფერის დაწესების თაობაზე“, „კონტრაციკლური ბუფერის განაკვეთის განსაზღვრა“. ასევე, პილარ 2-ის ფარგლებში კომერციულ ბანკებს უწესდებათ კაპიტალის დამატებითი ბუფერი რისკების შეფასების საერთო პროგრამის (General Risk Assessment Program - GRAPE) მიხედვით და სხვა. ეს

მნიშვნელოვანი და საგრძნობი სიახლეები ბანკებისაგან მოითხოვს კაპიტალის ადეკვატურობის უფრო მაღალ კოეფიციენტს ან შემოსავლიანი აქტივების ზრდის შეზღუდვას, რაც ბანკების აქტივობის შენელებას და მოგებიანობის შემცირებას გამოიწვევს.

2018 წლის 1 იანვრიდან ამოქმედდა სების ახალი ინსტრუქცია ფასს 9-ის (IFRS 9) სტანდარტების დანერგვის შესახებ. „ფინანსური აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების“ ახალი სტანდარტი მოწოდებულია ჩაანაცვლოს „აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტები“ (IAS 39). სების მიერ გამოშვებული შესაბამისი მეთოდური სახელმძღვანელო ძირითადად გამომწვეულია „ფინანსური ინსტიტუტების“ სასესხო პორტფელის რისკიანობის შეფასებისათვის. არსებითი განსხვავება აქამდე მოქმედ სტანდარტთან მიმართებით ის არის, რომ ფინანსური ინსტრუმენტების გაუფასურების ზარალის რეზერვი უნდა ეფუძნებოდეს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის აღრიცხვის, და არა დამდგარი ზარალის აღრიცხვის მოდელს. მომავალში სასურველია, რომ სესხების დარეზერვებისა და კლასიფიკაციის ეროვნული სტანდარტები, რომლებიც პარალელურად არსებობს სების ინსტრუქციის სახით, მაქსიმალურად დაუახლოვდეს საერთაშორისო სტანდარტებს. ფასს 9 სტანდარტის ამოქმედება საკმაოდ შრომატევადი პროცესია, რაც გამოიწვევს პერსონალის შრომითი დანახარჯების ზრდას და ახალ ინვესტიციებს პროგრამული უზრუნველყოფის სფეროში. შესაბამისად, ესეც აისახება ბანკების მოგებიანობაზე.

2017 წელს განახლებული რეგულაცია „კომერციული ბანკებისათვის კაპიტალის მინიმალური ოდენობის განსაზღვრის შესახებ“ გულისხმობს ეტაპობრივად, 2018 წლის 31 დეკემბრამდე მინიმალური საზედამხედველო კაპიტალის გაზრდას 50 მილიონ ლარამდე. ასევე, მოსალოდნელია მიკროსაფინანსო ორგანიზაციების კაპიტალიზაციის გაზრდისაკენ მიმართული ნორმატიული აქტების გამოშვება.

2018 წლის მაისიდან სებმა შეზღუდა არაუზრუნველყოფილი სამომხმარებლო

სესხების გაცემა ბანკის კაპიტალის 25%-ზე მეტი ოდენობით, რაც ბანკებს უბიძგებს, საკრედიტო დაბანდების გაზრდის შანსები სხვა სეგმენტებში ეძებონ. არსებული მეთოდოლოგიით, ასევე, რეგლამენტირებულია უზრუნველყოფილი სამომხმარებლო სესხებისათვის მომსახურების კოეფიციენტი. სესხებზე, რომლებიც ვერ აკმაყოფილებენ განსაზღვრულ ლიმიტებს, ბანკებს მკვეთრად გაეზარდათ საზედამხედველო ტვირთი კაპიტალის ადეკვატურობის მოთხოვნების დასაკმაყოფილებლად. სექტორი ელოდება ახალ რეგულაციას – სამომხმარებლო სესხებზე მაქსიმალური ეფექტიანი საპროცენტო განაკვეთის 50%-ით შეზღუდვის შესახებ. აღნიშნულ ღონისძიებებს სები ახორციელებს „ჭარბვალანობასთან“ ბრძოლისა და პასუხისმგებლიანი დაკრედიტების პოლიტიკის გატარების ნაწილში. იმედია, თავისთავად კეთილშობილური ეს მოთხოვნა წინააღმდეგობაში არ მოვა ციფრული ეკონომიკისაკენ ჩვენს ზოგად მისწრაფებასთან. ამ ნაწილში მნიშვნელოვანია მთავრობის ინიციატივა მცირე ბიზნესის გამარტივებული დაბეგვრის შესახებ, რაც პოტენციურ მსესხებლებს კანონგარეშე აღარ დააყენებს და ბანკებს საშუალებას მისცემს, ასეთი კატეგორიის მსესხებლები გამარტივებული პროცედურებით დააკრედიტონ. ამ ბლოკის სიახლეებიც, ერთი მხრივ, გაზრდის საოპერაციო ხარჯებს და, მეორე მხრივ, შეამცირებს საპროცენტო მარჟას, რაც პირდაპირ აისახება ბანკებისა და სხვა საფინანსო ინსტიტუტების მოგებიანობაზე.

მინიმალური რეზერვების მოთხოვნის

გაზრდას (15%-დან, 20%-მდე), ლიკვიდობის ახალ მოთხოვნას და დეპოზიტების დაზღვევის სისტემის ამოქმედებას მოწყვეტა მოზიდული სახსრების გაძვირება და/ან მოგებიანობის შემცირება.

მას შემდეგ, რაც სებმა თავისი რეგულირების ქვეშ მოაქცია ონლაინსესხების კომპანიები, პრუდენციული ნორმები გაავრცელა მიკროსაფინანსო ორგანიზაციებზე, ეს გახდა სიგნალი, რომ დაიწყებოდა ამ სეგმენტის სწრაფი კონსოლიდაცია, კაპიტალიზაციის ზრდა და არაკვალიფიციური მოთამაშეების ბაზრიდან გასვლა, რასაც ახლა ჩვენ თვალს ვადევნებთ. სები ასევე აკეთებს განცხადებას, რომ შემოაქვს „სესხის გამცემი“ სუბიექტის დეფინიცია და მასში მოხვედრილი სუბიექტებიც დაექვემდებარებიან რეგულირებას. ამ პროცესში ხელისუფლების ერთ-ერთი მთავარი ამოცანა უნდა იყოს ბაზრის ყველა, დიდი და პატარა მოთამაშისათვის თანაბარი და სამართლიანი ეკონომიკის შექმნა.

ცალკე შეიძლება იყოს საუბარი საფონდო ბაზრის ინდუსტრიასა და კაპიტალის ბაზრის განვითარებაზე, მაგრამ ამ მიმართულებით მონაწილეთა მიერ გადადგმული ნაბიჯები მოთვლავს უფრო ჰავს.

ყოველივე ეს ნათლად მიუთითებს, რომ საფინანსო ინსტიტუტების ბაზარზე ახალი ეტაპი იწყება – ლიბერალურიდან გადავიდებით რეგულირებად რეჟიმზე. აქამდე ქართული ბანკების ცალკეული წარმომადგენლების წარმატებებისათვის წინა მიდგომას ხელი არ შეუშლია, თუმცა მთლიანად საფინანსო ინსტიტუტებისათვის დრო მოვიდა განვითარების ახალ ეტაპზე გადასასვლელად.

რას მოითმანს ეს სიახლეები?

2019 წელს საბანკო-საფინანსო სექტორის სურათი 2017 წლის ვითარებისაგან მნიშვნელოვნად განსხვავებული იქნება. მოკლევადიან პერიოდში ეს მოითმანს საცალო დაკრედიტების შენელებას, სექტორში ხარჯების ზრდას, კაპიტალზე მოთხოვნის ზრდას და მოგებიანობის შემცირებას, გრძელვადიან პერიოდში კი, იმედი ვიქონიოთ, ქართული საფინანსო სისტემის ხარისხობრივ გაუმჯობესებას. P

გიორგი გოგოლაშვილი

დავით აღმაშენებლის

მომხმარებელთა უფლებების სადარჯოჯე

საკრედიტო პროდუქტების გამწვანება

ორგანიზაციებს ხშირად აკრიტიკებენ იმის გამო, რომ საკუთარ კვალიფიკაციასა და ფინანსურ ბაზარზე უპირატეს მდგომარეობას მომხმარებლებისთვის ბუნდოვანი ან კაბალური სახელშეკრულებო ურთიერთობისთვის იყენებენ. ამის გამო საზოგადოებაში მუდმივად არის დისკუსია მომხმარებლისა და საკრედიტო პროდუქტის გამცემი ორგანიზაციების ინტერესების დასაბალანსებლად მარეგულირებელი ორგანოს ჩარევის აუცილებლობის შესახებ.

ბოლო რამდენიმე წლის განმავლობაში საქართველოს ეროვნულმა ბანკმა ამ ბალანსის მისაღწევად რამდენიმე ნაბიჯი გადადგა. პირველი რეგულაცია მომხმარებელსა და სესხის გამცემ ორგანიზაციებს შორის ურთიერთობის დასარეგულირებლად 2011 წელს იქნა მიღებული, 2017 წელს კი აღნიშნულმა რეგულაციებმა მნიშვნელოვანი ცვლილებები განიცადა.

2011 წელს მიღებული რეგულაციები. სა-

მომხმარებლო კრედიტების გაცემის დროს მომხმარებელთა უფლებების განსაზღვრისთვის და საკრედიტო პროდუქტების გამცემი ორგანიზაციებისთვის შეზღუდვების დაწესების მიზნით, ევროკავშირში მოქმედებს 2008 წლის დირექტივა 2008/48/EC. სწორედ ამ დირექტივასთან შესაბამისობას ისახავდა მიზნად ეროვნული ბანკის პრეზიდენტის 2011 წლის ბრძანება, რომლითაც კომერციული ბანკის მიერ სამომხმარებლო სესხების გაცემისას მხარეთა სახელშეკრულებო ურთიერთობის რიგი საკითხები სპეციფიკურად დარეგულირდა.

რეგულაცია ეხებოდა ფიზიკური პირებისათვის ყველა სახის სამომხმარებლო კრედიტის, მათ შორის ოვერდრაფტისა და საკრედიტო ბარათის გაცემასთან დაკავშირებულ ხელშეკრულებებს, როდესაც კრედიტის მთლიანი თანხა აღემატება 300 ლარს და ნაკლებია 50 ათას ლარზე (ან მის ეკვივალენტს სხვა ვალუტაში), ასევე, ფიზიკური პირების ყველა სახის სადებოზიტო ხელშეკრულებებს, რომელთა პირველადი შენა-

ტანი ნაკლებია 50 ათას ლარზე (ან მის ეკვივალენტს სხვა ვალუტაში).

რეგულაცია რამდენიმე მიმართულებაზე იყო აქცენტირებული - უზრუნველყოფდა მომხმარებლის მეტ ინფორმირებულობას როგორც საკუთარი, ისე სესხის გამცემი ბანკის უფლებების შესახებ. ეს კი მნიშვნელოვანი იყო, რადგან ხშირად საკრედიტო პროდუქტებს თან სდევს ისეთი ხარჯი, რომელიც რეალურად უფრო აძვირებს სესხით სარგებლობას, ვიდრე ეს ნომინალური საპროცენტო განაკვეთით ჩანს. არსებობს გადასახადები და მხარეთა უფლებები, რომელთა უყურადღებოდ დატოვებამ შესაძლებელია მომხმარებელი მისთვის მოულოდნელი ფინანსური ტვირთის წინაშე დააყენოს. ამის თავიდან ასაცილებლად რეგულაციით განისაზღვრა ვალდებულება, რომ მომხმარებლისათვის ცნობილი გახდეს სესხის „ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი“, ანუ მან უნდა იცოდეს, სესხის თანამდებო ყველა ფინანსური ხარჯის (გაცემის საკომისიო, ანგარიშის მომსახურების საკომისიო) გათვალისწინებით რეალურად რამდენ პროცენტს იხდის სესხით სარგებლობისათვის. ასევე კომერციულ ბანკებს დაევალოთ, ხელშეკრულების პირველ გვერდებზე გამოუტანათ ეროვნული ბანკის მიერ განსაზღვრული ინფორმაცია, რათა მომხმარებელს ყურადღება მიექცია მისთვის მნიშვნელოვანი სახელშეკრულებო პირობებისთვის.

გარდა ამისა, გარკვეულწილად შეიზღუდა მხარეთა სახელშეკრულებო ავტონომიურობის პრინციპი. თუ რეგულაციამდე სესხის გამცემისა და მიმღების უფლება-მოვალეობებს ზოგადი სახელშეკრულებო პრინციპები/ნორმები არეგულირებდა, ეროვნულმა ბანკმა დააკონკრეტა გარკვეული პირობები და მხარეთა უფლება-მოვალეობები, მაგალითად, ხელშეკრულების ფორმა, მომხმარებლისათვის აუცილებლად მისაწოდებელი ინფორმაცია და ა.შ.

ამავე ნორმატიული აქტით განისაზღვრა ბანკების ვალდებულება, რომ მიიღონ და დადგინონ წესით/ვადაში განიხილონ მომხმარებლებისაგან შემოსული პრეტენზიები.

2017 წელს მიღებული ცვლილებები. ახალი, უფრო ფართო და მოცულობითი ცვლილებები განხორციელ-

და მომხმარებელთა უფლებების დაცვის კუთხით 2017 წელს, როცა ძალაში შევიდა ეროვნული ბანკის ბრძანება „ფინანსური ორგანიზაციების მიერ მომსახურების გაწევისას მომხმარებელთა უფლებების დაცვის წესი“. თუ 2011 წელს მიღებული რეგულაციის საფუძველად ევროდირექტივა შეგვეძლო მიგვეჩინა, 2017 წლის რეგულაციები ეროვნულმა ბანკმა სახელდობრ საქართველოში არსებული გამოწვევების საპასუხოდ მიიღო. ამის დასტურია ისიც, რომ, მაგალითად, ევროდირექტივისაგან განსხვავებით, რომელიც კონცენტრირდება სამომხმარებლო სესხებზე, ეროვნული ბანკის ახალმა რეგულაციამ თითქმის ყველა ტიპის სესხის მოიცვა.

რეგულირებას დაექვემდებარა მიკროსაფინანსო ორგანიზაციების მიერ გაცემული სესხებიც. სამოქალაქო კოდექსში განხორციელებულ ცვლილებებთან ერთად კიდევ უფრო დავიწროვდა მხარეთა სახელშეკრულებო ავტონომიურობის ფარგლები (მაგალითად, დადგინდა წინაწრებით დაფარვის საკომისიოს მაქსიმალური ოდენობა, ეფექტური საპროცენტო სარგებლის ზედა ზღვარი), ცვლილებები შეეხო ასევე სესხების რეკლამირებას იმისათვის, რომ მომხმარებელმა რეკლამით უფრო ზუსტი ინფორმაცია მიიღოს სესხის პირობების შესახებ.

ჯერ კიდევ 2011 წელს მიღებული რეგულაციის დროს ეროვნულ ბანკში შეიქმნა მომხმარებელთა უფლებების დაცვის განყოფილება, რომელიც საფინანსო ორგანიზაციების მიერ რეგულაციების დაცვას ზედამხედველობს. განყოფილება ასევე გარკვეული მედიატორის ფუნქციას ასრულებს საფინანსო ორგანიზაციასა და მომხმარებელს შორის, ესმარება მომხმარებელს საფინანსო ორგანიზაციისაგან ინფორმაციის თუ ახსნა-განმარტების გამოთხოვაში.

ეროვნული ბანკის მიერ გამოქვეყნებული სტატისტიკის თანახმად, 2018 წლის მარტში კომერციულ ბანკებს სულ 446 პრეტენზიით მიმართეს, რომელთაგან 251 უსაფუძვლოდ იქნა მიჩნეული საფინანსო ორგანიზაციის მიერ, 56 დაკმაყოფილდა, 132-ის განხილვა არ იყო დასრულებული, 7 შემთხვევაში პრეტენზია საფუძვლიანად

იქნა მიჩნეული, თუმცა პრობლემა ვერ აღმოიფხვრა. რაც შეეხება თავად პრეტენზიების შინაარსს, იმავე სტატისტიკის მიხედვით, ყველაზე მეტი – 163 პრეტენზია შეეხებოდა ტრანზაქციებს; ადმინისტრაცია/მომსახურებას – 81, ჯარიმებსა და ვადაგადაცილების საკომისიოებს – 48, ხოლო მომსახურების საკომისიოს – 44.

როგორც ყველა რეგულაციას, აღნიშნულსაც თან ახლავს რისკები ან/და თანამდევნი ეფექტები. მომხმარებელთა უფლებების დაცვის მიზნით რეგულაციების დანერგვა და შემდგომ მათი შესრულების დაცვა დაკავშირებულია ფინანსურ დანახარჯებთან, რამაც შესაძლებელია, საბოლოოდ ასახვას საფინანსო პროდუქტის ფასში ნახოს. რეგულაციაში შეიძლება გამოიყოს რამდენიმე მოთხოვნა, რომლებიც რეალურ პრაქტიკასთან შეუსაბამოა, და მათი ზედმიწევნით შესრულების შემთხვევაში დამატებით ბარიერებსა და სირთულეებს თავად მომხმარებლისათვის ქმნის.

რეგულაციებს ასევე წინ აქვს ე.წ. „სასამართლო ტესტი“, ანუ მომხმარებელსა და ფინანსურ ორგანიზაციას შორის დავის შემთხვევაში როგორ მოხდება რეგულაციების განმარტება სასამართლოს მიერ, რამდენად დაემთხვევა ეროვნული

ბანკისა და სასამართლოს მიდგომები და შეფასებები თუნდაც იმ საკითხში, თუ რა ინფორმაციაა მნიშვნელოვანი მომხმარებლისათვის და რა – არა. თავად დიდი პასუხისმგებლობა აქვს ეროვნული ბანკს – რამდენად ეფექტიანად და ადეკვატურად განახორციელებს რეგულაციების ზედამხედველობას, მოხდება თუ არა დარღვევების მნიშვნელობისა და კრიტიკულობის სათანადო შეფასება და იმის მიხედვით რეაგირება. ამ მომენტისათვის ეროვნული ბანკი ამ გამოწვევას დამაკმაყოფილებლად უმკლავდება. დაბოლოს, ასევე ეროვნული ბანკის წინაშე მდგარი ამოცანაა ბალანსის შენარჩუნება – ერთი მხრივ, დაიცვას მომხმარებელთა უფლებები და, მეორე მხრივ, მოსალოდნელზე და ლოგიკურზე მეტად არ შეზღუდოს ან ჩაერიოს მხარეთა შორის არსებულ სამართლებრივ ურთიერთობებში და ამით, პირიქით, უარყოფითი შედეგი არ გამოიწვიოს. ან როგორ მოაგვარებს იმ პრობლემებს, რომელთაც წარმოშობს ბაზრის ზოგიერთი მონაწილის სურვილი, სხვადასხვა სახით თავი აარიდოს შეზღუდვებს (მაგალითად, სესხის ლიზინგად „შეფუთვა“ და ამით რეგულაციისათვის თავის არიდება). მომავალი წელი სხვა ბევრ საკითხთან ერთად ამ კუთხითაც უფრო მეტ სიჭაბუკეს შეიტანს. F

მეტი რისკის დაზღვევა - მეტი უსაფრთხოებისთვის!

სამშენებლო ინდუსტრია და უძრავი ქონების ბაზარი ერთ-ერთი ყველაზე სწრაფად მზარდი ინდუსტრიაა საქართველოში. ზრის ტენდენცია იკვეთება არა მხოლოდ საცხოვრებელი სახლების, არამედ ისეთი მსხვილი სამშენებლო პროექტების შემთხვევაში, როგორცაა ჰესები, სასტუმრო კომპლექსები, საგზაო ინფრასტრუქტურა და ა.შ. თუ პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების ეკონომიკურ ტრილში განაწილების სტატისტიკურ მონაცემებს გადავხედავთ, 2013 წლიდან 2017 წლის ჩათვლით რეკორდული ზრდა ფიქსირდება მშენებლობის, უძრავი ქონების, სასტუმროებისა და რესტორნების ტრილში, რაც კიდევ ერთხელ ცხადყოფს ინდუსტრიის განვითარებას. მონაცემები რიცხვებში ასე გამოიყურება: 2013 წელს პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები მშენებლობის სექტორში 79,5 მილიონ დოლარს შეადგენდა, ხოლო 2017 წელს 294,6 მილიონი დოლარი დაფიქსირდა. უძრავ ქონებაში ინვესტიცია 2013 წელს შეადგენდა 62,3 მილიონ დოლარს, ხოლო 2017 წლისათვის - 159,8 მილიონს, რაც შეეხება სასტუმროებსა და რესტორნებს, 7,1 მილიონი დოლარიდან 2017 წლისათვის ინვესტიციების რიცხვმა 90 მილიონ დოლარს გადააჭარბა.

ავტორი: სალომე ჭიკაშვილი

მოგესხანებათ, მშენებლობა კომპლექსური პროცესია, სადაც პოტენციურად რისკი შესაძლოა წარმოიქმნას რამდენიმე სხვადასხვა ხდომილებით. მაგალითად: სტიქიური მოვლენების შედეგად სამშენებლო ობიექტის ანდა მის ტერიტორიაზე განთავსებული ტექნიკის დაზიანება და განადგურება, არასწორი საინჟინრო და კონსტრუქციული დაპროექტების ანდა მშენებლობის პროცესში დაშვებული შეცდომების შედეგად შენობის ნაწილობრივი ან სრული ნგრევა/დაზიანება, სპეცტექნიკის მოულოდნელი დაზიანების შედეგად სამშენებლო პროცესის შეფერხება, დასაქმებული პერსონალის დაშავება უბედური შემთხვევის შედეგად და სხვა მრავალი. ასეთ დროს, ბუნებრივია, ზარალდება არა მხოლოდ სამშენებლო კომპანია, არამედ მისი ქვეკონტრაქტორები, მომუშავე პერსონალი, დამკვეთი (ინვესტორი) და მესამე პირები. ამიტომ, როდესაც მშენებლობის ფინანსურ უსაფრთხოე-

ბაზე ვსაუბრობთ, დაზღვევის როლი არ უნდა გამოვგრჩეს. დროთა განმავლობაში საქართველოში სამშენებლო რისკების დაზღვევაზე უფრო მეტი დეველოპერი დაფიქრდა, ვინაიდან დაზღვეული მშენებლობა ზრდის მომხმარებლის (ინვესტორის) ნდობას კონკრეტული სამშენებლო კომპანიისა და დეველოპერის მიმართ. სამშენებლო რისკების დაზღვევისას, სადაზღვევო კომპანია აფასებს რისკებს, შესასრულებელ სამუშაოს, შეისწავლის კონტრაქტორების გამოცდილებას და განსაზღვრავს, რა სირთულისაა ესა თუ ის მშენებლობა. სამშენებლო სფეროში სადაზღვევო კომპანიის ჩარევა მიყენებული ფინანსური ზარალის ან პასუხისმგებლობით დაკისრებული ხარჯების ანაზღაურებისა და დამკვეთის (ინვესტორის) ფინანსური სიმშვიდის უზრუნველყოფის გარანტიაა, რაც მეტ საიმედოობას სძენს პროექტის განხორციელებას. იმის გასარკვევად, თუ რამდენად მნიშვნელოვანია დაზღვევა სამშენებლო ინდუსტრიაში, რა ტიპის პროდუქტების შეძენაა შესაძლებელი და როგორია მოთხოვნა სამშენებლო ბიზნესისადმი, Forbes Georgia „თიბისი დაზღვევის“ კორპორაციული ბიზნესის მენეჯერს, გიორგი ტალახაძეს ვსაუბრა.

ბატონო გიორგი, პირველ რიგში ავუხსნათ მკითხველს, თუ რატომ არის მნიშვნელოვანი მშენებლობის დროს დაზღვევა...

სამშენებლო რისკების დაზღვევამ მეტი აქტუალურობა შეიძინა. ბოლო წლების მანძილზე, რთული ინფრასტრუქტურული პროექტების განხორციელებისას, სხვადასხვა სახის პრობლემები წარმოიქმნა. აქ შესაძლოა, გავიხსენოთ რამდენიმე შემთხვევა, რომელთა დროსაც სამშენებლო ობიექტი დაზიანდა, ასევე ზიანი მიადგა მშენებლობაზე დასაქმებულ პირებს და გარშემო არსებულ ინფრასტრუქტურას. მომხდარი შემთხვევების დიდი ნაწილი სწორედ სტიქიურ მოვლენებს უკავშირდება. ასევე ხშირია სამშენებლო უბნებზე უსაფრთხოების ნორმების

დაუცველობა, რასაც, სამწუხაროდ, რიგ შემთხვევებში ფატალურ შედეგამდე მივყავართ. ყველა ამ ფაქტორის გათვალისწინებით, კომპანიას საკმაოდ დიდი ზარალი ადგება. ამიტომაც მიგვანია, რომ აუცილებელია როგორც მშენებლებმა, ასევე დამკვეთებმა (ინვესტორებმა) დაინახონ დაზღვევის აუცილებლობა.

სამშენებლო ბიზნესის კუთხით, რა ტიპის სადაზღვევო პროდუქტებს სთავაზობთ თქვენს პოტენციურ კლიენტებს?

სამშენებლო ბიზნესის კუთხით „თიბისი დაზღვევა“ მოიცავს რამდენიმე სხვადასხვა დაფარვის პროდუქტს:

- სამშენებლო რისკების დაზღვევას, რაც გულისხმობს სამშენებლო ობიექტის, მასზე განთავსებული დროებითი კონსტრუქციების, მანქანა-დანადგარების, ინვენტარის, სამშენებლო მასალებისა და მასალების მარაგების ზიანის ანაზღაურებას;
- სამშენებლო ობიექტზე დასაქმებულების უბედური შემთხვევისგან დაზღვევას, რომელიც ანაზღაურებს სამედიცინო დახმარების ხარჯს ან განსაზღვრულ თანხას უსდის დასაქმებულს/მისი ოჯახის წევრებს.
- მშენებლობის პროცესში მესამე პირთა წინაშე პასუხისმგებლობის რისკის დაზღვევა, რომლითაც ანაზღაურდება მესამე პირთა მიმართ მიყენებული ქონებრივი ან სხეულის დაზიანება.

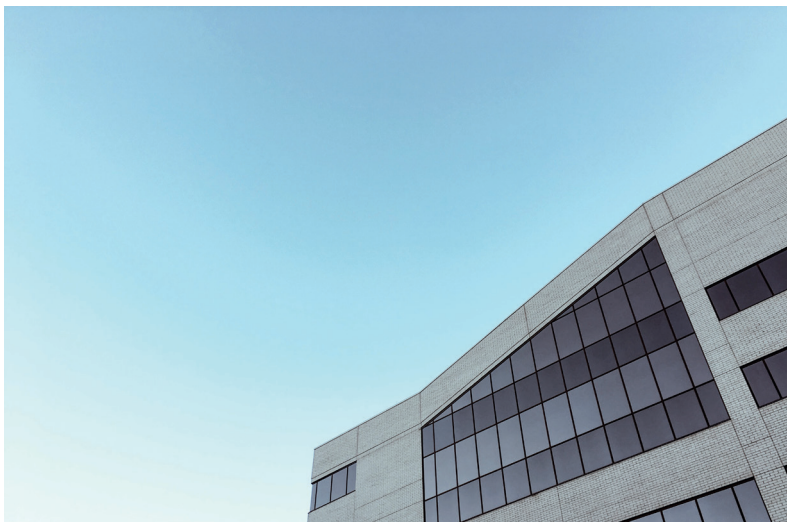
ამასთან ერთად, დამკვეთს (ინვესტორს) დამატებით შეუძლია შეიძინოს მშენებლის მხრიდან ნაკისრი ვალდებულების შესრულებლობის დაზღვევა (ე.წ. შესრულების გარანტია). ამ პოლისით დამკვეთი შეძლებს იმ ფინანსური ზარალის კომპენსაციას, რომელიც მას მიადგა მშენებლის მიერ ვალდებულებების არაჯეროვანი შესრულების გამო.

აქტუალურობიდან გამომდინარე, ხომ არ ფიქრობთ, რომ სამშენებლო სექტორისთვის სავალდებულო უნდა გახდეს დამსაქმებლის პასუხისმგებლობის დაზღვევა?

ზოგადად, ისეთ სექტორებში, სადაც სამუშაო სპეციფიკიდან გამომდინარე უბედური შემთხვევის რისკი მაღალია, ვფიქრობ, სასურველია, დამსაქმებელმა შეიძინოს აღნიშნული სადაზღვევო პროდუქტი.

რომელ პროდუქტებზეა ყველაზე მეტი მოთხოვნა, და პირიქით?

დაზღვევის შეძენის პრაქტიკა საკმაოდ განსხვავდება და ეს ძირითადად გამომდინარეობს დამკვეთის მიერ მშენებლისათვის წამოყენებული მოთხოვნებიდან. ხშირად, როდესაც დამკვეთი უცხოელი ინვესტორია, სამშენებლო კომპანიას ვვალდება, შეიძინოს იმ ძირითადი რისკებისაგან დაზღვევა, რაც ზემოთ უკვე ვახსენეთ. სამწუხაროდ, ქართველი დეველოპერული კომპანიების შემთხვევაში, მოთხოვნა დაზღვევაზე არაერთგვაროვანია და ლიმიტირებული. ძირითადად მშენებ-

ლები სამშენებლო ტექნიკას და შესასრულებელი სამუშაოების მხოლოდ ნაწილს აზღვევენ. ყველაზე ნაკლებად მოთხოვნილი სადაზღვევო პაკეტი კი, სამწუხაროდ, დამსაქმებლის პასუხისმგებლობის დაზღვევაა. ვიმედოვნებთ, რომ მომავალში ქართველი ინვესტორები, დეველოპერები და მშენებლები უცხოურ სტანდარტებს გაიზიარებენ და პოტენციურ რისკებს სწორად შეაფასებენ.

ხშირად გიწვეთ მსხვილ კლიენტებთან ურთიერთობა, თქვენი გამოცდილებით, რა არის მიზეზი, რატომ არ აზღვევენ თავიანთ პასუხისმგებლობას?

მთავარი მიზეზი ინფორმაციისა და გამოცდილების ნაკლებობაა. მიგვანია, რომ ამ მხრივ სადაზღვევო კომპანიებმაც მნიშვნელოვანი სამუშაო უნდა გასწიონ. ჩვენ უნდა დავანახოთ პოტენციურ კლიენტს დაზღვევის საჭიროება და ღირებულება.

განვითარების
სტრატეგია

ავტორი: გიორგი შახიძე

ღარიბზაცის ტრენდი

საქართველოში სესხებსა და დეპოზიტებში ღარის წილი იზრდება. 2017 წლიდან ეროვნულმა ბანკმა დოლარიზაციის შემცირების მიმართულებით კონკრეტული ნაბიჯები გადადგა: აიკრძალა 100 ათას ლარამდე სესხის ღარში გაცემა, სავალდებულო გახდა ღარში ფასდადება, დაიწყო სესხების გაღარების ერთჯერადი პროგრამა და ა.შ.. ღარიზაციის პოზიტიური დინამიკა, შეიძლება, სწორედ ღარიზაციის პოლიტიკის გავლენად მივიჩნიოთ. ამ კონტექსტში განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია, რომ ადგილობრივ ვალუტაში დაკრედიტების წილი უმეტესწილად სწორედ ფიზიკური პირების სესხების ღარიზაციის გამო გაიზარდა.

თუმცა ხშირად მაინც ისმის შეკითხვა, რამდენად სწორად მოიქცა ეროვნული ბანკი, როდესაც ღარიზაციის პოლიტიკისთვის რეგულაციების გზა აირჩია? გასაგებია, რომ ადმინისტრაციული მეთოდების გამოყენება ხშირად საკამათოა. თუმცა, ვფიქრობ, საქართველოში შედარებით მცირე ოდენობის სესხების უცხოურ ვალუტაში გაცემის აკრძალვა მართებული გადაწყვეტილება იყო. მიზეზი მარტივია: საბანკო სექტორში ფიზიკური პირებისთვის გაცემული შედარებით მცირე ოდენობისა და ვადის მქონე სესხები მთლიანად ისედაც ღარში იყო გაცემული, რასაც ვერ ვიტყვით არასაბანკო სექტორზე, სადაც მოკლევადიანი სავალდებულო სესხების უცხოურ ვალუტაში გაცემა უდავოდ პრობლემური გახლდათ. ამასთან გასათვალისწინებელია ის ფაქტიც, რომ მსესხებელთა მნიშვნელოვან ნაწილს შემოსავალი უცხოურ ვალუტაში აქვს. ამდენად, პორტფელის სრული ღარიზაცია ოპტიმალური არ არის.

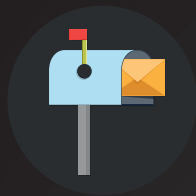
ეროვნული ვალუტის წილის ზრდის მიმართულებით პროგრესი მართლაც ამკარაა, თუმ-

ცა, თავისთავად, ღარიზაცია უფრო გრძელვადიანი პროცესია და ვფიქრობ, შედეგებს ეტაპობრივად უნდა ველოდეთ.

ღარის მიმართ ნდობის ამაღლების ერთ-ერთი მთავარი წინაპირობა, ვფიქრობ, მაინც მაკროეკონომიკური სტაბილურობაა, რასაც საქართველომ წლების წინ მიაღწია. ამასთან, როგორც ჩანს, 90-იანი წლების ჰიპერინფლაციის ნეგატიური ზეგავლენა დღემდე მნიშვნელოვანია.

ის საპროცენტო განაკვეთები, რაც დღეს ღარში განთავსებულ დეპოზიტებსა და მთავრობის ფასიან ქაღალდებზეა, განსაკუთრებით გრძელვადიან პერიოდში, საკმაოდ მოგებიანი ინვესტიციის განხორციელების საშუალებას იძლევა. ამ მხრივ, საყურადღებოა, რომ 2016 წლის ბოლოსთან შედარებით, იურიდიული პირების ვადიანი დეპოზიტების დოლარიზაცია დაახლოებით 35 პროცენტული პუნქტით შემცირდა. სავარაუდოდ, მსგავს დინამიკას ფიზიკური პირების დეპოზიტების შემთხვევაში, შედარებით მეტი დრო დასჭირდება.

აქედან გამომდინარე, ვფიქრობ, აქცენტი გაცივლითი კურსიდან პროდუქტების ფასებზე უნდა გადავიტანოთ. საქართველოს ეროვნული ბანკის ინფლაციის ტარგეტირების ჩარჩოვ სწორედ ამ მიზანს ემსახურება. თავის მხრივ, თიბისი ბანკი აქტიურად სწავლობს საერთაშორისო გამოცდილებას: საინტერესოა ისრაელის, ასევე სამხრეთ ამერიკის არაერთი ქვეყნის მაგალითი, სადაც ინფლაციით ინდექსირებული საბანკო პროდუქტები საკმაოდ პოპულარულია და ხშირად უცხოურ ვალუტაში გრძელვადიანი დაკრედიტების ეფექტიან ალტერნატივას წარმოადგენს. თუ ღარში დაზოგვას ვალუტის მსყიდველობითი უნარის დაკარგვის მაღალი რისკი უშლის ხელს, შესაძლოა, ინფლაციისგან დაცული პროდუქტების შემოღებამ ღარიზაციის პროცესში მნიშვნელოვანი როლი შესრულოს. **F**

გამომწერეთ ახლავა
ყველაზე გავლენიანი ქართული ბიზნესგამოცემა

Forbes GEORGIA

6 თვე – 35 ლარი, 12 თვე – 69 ლარი

ჟურნალის გამომწერა შეგიძლიათ TBC ბანკის
ნებისმიერ ფილიალში: ს.ს. Media Partners
ბანკის კოდი: TBCBGE 22
ანგარიშის ნომერი: GE09TB722 563 608 01 00001
ს.კ. 404408690
ან
ან TBC Pay Box-დან
(სერვისი: სხვადასხვა - პრესა - ფორბსი)

დამატებითი კითხვების შემთხვევაში დაგვიკავშირდით: ტელ.: +995 (32) 223 77 07

მეტი ლარი

კვლევაში, რომელიც საერთაშორისო სავალუტო ფონდმა 2015 წელს მოამზადა, 42 ქვეყნის მაკროეკონომიკის განიხილეს, რომელთა მთავრობები ეკონომიკის დედოფალიზაციას ცდილობდნენ. შედეგებმა აჩვენა, რომ ოთხი ათეული სახელმწიფოდან მიზანს მხოლოდ 11-მა მიაღწია, 31 ქვეყანაში კი რეფორმა ჩავარდა. დოლარიზაციის შემცირებას ბოლო წლებია, საქართველოც ცდილობს. სახელმწიფომ ამჯერად რეგულაციების გზა აირჩია. შედეგად, 2016 წლის მიწურულს საქართველოს ეროვნულმა ბანკმა ლარიზაციის 10-პუნქტიანი გეგმა წარადგინა და მისი განხორციელება დაიწყო.

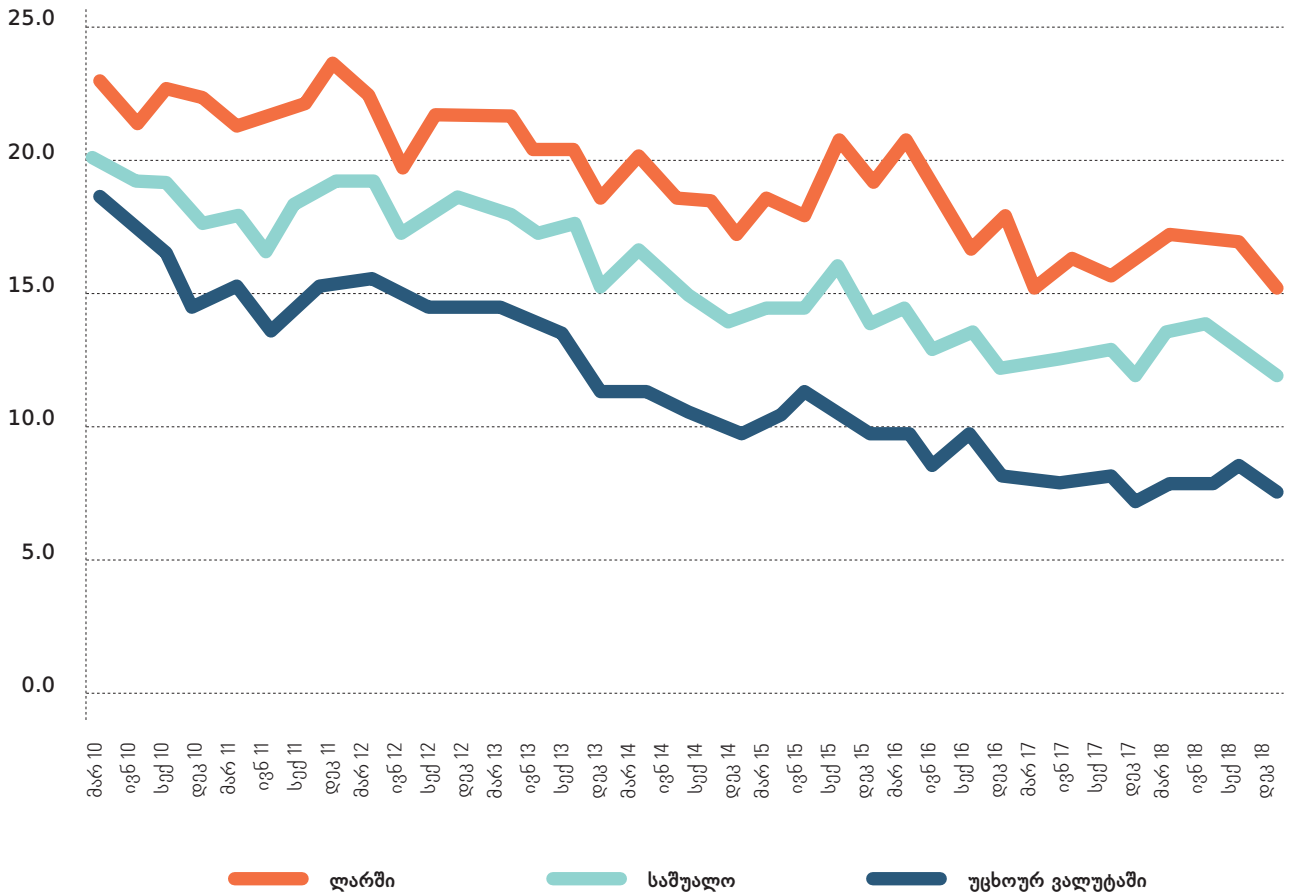
ავტორი: სალომე მცხვარიშვილი

დედოლარიზაცია დღის წესრიგში პირველად არ დამდგარა. ე.წ. ლარიზაციის პოლიტიკა უფრო ადრე, 2010 წელს, დაიწყო: „ჩვენი თვითმიზანია, რომ არსებობდეს არჩევანის თავისუფლება და ლარისადმი მაღალი ნდობა“, – ამბობდა მაშინ ეროვნული ბანკის პრეზიდენტი გიორგი ქადაგიძე.

ლარისადმი მაღალი ნდობა პრიორიტეტად დატოვა საქართველოს ეროვნული ბანკის ახალმა ხელმძღვანელობამაც, თუმცა 10-პუნქტიანმა გეგმამ რეგულირების გზა აირჩია და რიგ საკითხებში მომხმარებელს არჩევანი არ დაუტოვა: სებმა 100 ათას ლარამდე სესხების უცხოურ ვალუტაში გაცემა

აკრძალა; სავალდებულო გახდა უძრავი ქონების რეალიზაციისას ლარში ფასდადება; მთავრობამ მოსახლეობას უცხოურ ვალუტაში აღებული სესხების გალარებისკენაც მოუწოდა, სამაგიეროდ კი ამ სესხების სუბსიდირება დაიწყო. ახალმა რეგულაციებმა გარკვეული შედეგი უკვე გამოიღო. ლარიზაციის პროგრამის დაწყებიდან წელიწად-ნახევრის შემდეგ კომერციული ბანკების მიერ გაცემული სესხების დოლარიზაცია 65.3%-დან 55.1%-მდე (2018 წლის აპრილი) შემცირდა. რაც შეეხება არასაბანკო დეპოზიტების დოლარიზაციას, 2016 წლის დეკემბერში 71.4% იყო დოლარში განთავსებული, 2018 აპრილში კი – 62.4%.

წლიური საპროცენტო ბანაკვეთი სესხებზე

მთავრობის, საექსპერტო წრეების თუ კერძო სექტორის, მათ შორის, კომერციული ბანკების შეფასებები დედოფარი-ზაციის სხვადასხვა ასპექტზე ფოკუსირდება.

საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების მინისტრი დიმიტრი ქუმსიშვილი არსებული მარჯვენა-მთავრობის კმაყოფილია, თუმცა ადასტურებს, რომ დოლარიზაცია და ინკლუზიური ზრდა ქვეყნის მთავარ გამოწვევებად რჩება.

„თიბისი ბანკის“ გენერალური დირექტორის მოადგილე გიორგი შაგიძე ამბობს, რომ ადმინისტრაციული მეთოდების გამოყენება ხშირად საკამათოა, თუმცა 100 ათას ლარამდე სესხების უცხოურ ვალუტაში გაცემის აკრძალვა მართებული

გადაწყვეტილება იყო. ბანკირის თქმით, საბანკო სექტორში ფიზიკური პირებისთვის მცირე ოდენობისა და ვადის სესხები ისედაც ლარში გაიცემოდა, რასაც არასაბანკო სექტორზე ვერ ვიტყვი. მისივე თქმით, მოკლევადიანი საცალო სესხების უცხოურ ვალუტაში გაცემა პრობლემური სწორედ არასაბანკო სფეროში იყო.

ამავე აზრზეა „ბაზისბანკის“ გენერალური დირექტორი დავით ცაავა. ბანკირი მიიჩნევს, რომ ლარიზაცია თავისთავად არ მოხდება, ამიტომ ამ პროცესს „გარკვეული ხელშეწყობა სჭირდება“. რაც შეეხება დოლარიზაციის შემცირებას დეპოზიტების მიმართულებით, სადაც ეროვნულ ბანკს რეგულაციები

არ დაუწესებია, დავით ცაავა ფიქრობს, რომ ლარის მიმართ ნდობა გაზრდილია. დეპოზიტების ლარიზაციის ზრდის კიდევ ერთ მიზეზად ბანკირი ლარში ანაბრებზე მაღალ საპროცენტო განაკვეთებს ასახელებს.

ეკონომისტი აკაკი ცომაია ეროვნული ბანკის პოლიტიკას არ ეთანხმება და მიიჩნევს, რომ უწყების მიერ შემოთავაზებული გეგმით ლარიზაცია ვერ მოხდება. მისი მთავარი არგუმენტი ასეთია: მოსახლეობა ეროვნულ ვალუტას არ ენდობა. ეკონომისტის აზრით, დაბალი ნდობის პირობებში რაც უფრო გაიზრდება ლარში სესხების მოცულობა, მით მეტად გაიზრდება ინფლაციური და ლარის გაუფასურების რისკებიც (რადგან ასეთ დროს მატულობს ლარის დოლარში კონვერტაციის მსურველთა რაოდენობა).

„ეს ზრდის ინფლაციისა და ლარის გაუფასურების მოლოდინს, რაც საერთო ჯამში, სხვა თანაბარ პირობებში, საქართველოს ეროვნულ ბანკს მონეტარული პოლიტიკის პერმანენტულ გამკაცრებას აიძულებს. შედეგი არის ის, რომ გრძელვადიან პერიოდში სესხები შემცირდება. შესაძლოა, სები წავიდეს სხვა გზით და დაადგინოს სესხის გაცემის მკაცრი წესები, რასაც აკეთებს კიდევ. ამ შემთხვევაში, როგორც ინფლაციური, ისე ლარის გაუფასურების წნეხი შემცირდება და მონეტარული პოლიტიკის გამკაცრების აუცილებლობის წინაშე შესაძლოა, აღარც დადგეთ, მაგრამ სესხების რაოდენობა მაინც შემცირდება“, – განმარტავს ეკონომისტი.

ლარიზაციის 10-პუნქტიანი გეგმის კრიტიკოსები თავის დროზე სესხების გაძვირებასაც პროგნოზირებდნენ. თუმცა, თუ სესხებზე საბაზრო საპროცენტო განაკვეთებს გადავხედავთ, განსაკუთრებული ცვლილებები არ ჩანს. ბოლო, აპრილის მონაცემებით კი ეროვნულ ვალუტაში გაცემული სესხების წილურმა საბაზრო საპროცენტო განაკვეთმა 15.9% შეადგინა, რაც ბოლო პერიოდის ერთ-ერთი ყველაზე დაბალი მაჩვენებელია.

ლარიზაციის 10-პუნქტიანი გეგმის ერთ-ერთ კომპონენტს წარმოადგენდა სესხების გალარების პროგრამაც. ის ფიზიკური პირების უძრავი ქონებით უზრუნველყოფილი დოლარით დენომინირებული საბანკო სესხების ნებაყოფლობით გალარებას ითვალისწინებდა. პროგრამის ფარგლებში, მთავრობამ შეღავათიანი კურსით სესხების გალარება დაასუბსიდირა, ხოლო ეროვნულმა ბანკმა კომერციულ ბანკებს გალარებისთვის საჭირო დოლარი მიაწოდა. პროგრამის განმავლობაში 400 მილიონი დოლარის სასესხო პორტფელიდან სულ 78.7 მილიონი დოლარის მოცულობის სესხი გალარდა. მთავრობის სუბსიდირის მოცულობამ კი, დაგეგმილი 65 მილიონის ნაცვლად, 15.7 მილიონი ლარი შეადგინა.

ტენდენციაში განსაკუთრებულს ვერაფერს ხედავს აკაკი

ცომაია. მისი განმარტებით, მსესხებლების ინტერესს არ წარმოადგენდა სესხის გალარება, რასაც ორი მიზეზი აქვს:

ა) ლარის სესხზე სარგებლის განაკვეთი მაღალია და ბ) სესხის აღების მომენტიდან ლარის კურსი იმდენად შეიცვალა, რომ ლარში გადაყვანილი სესხის ძირი საკმაოდ დიდ მოცულობაზე გადიოდა. „ამიტომ, პროგრამის განსახორციელებლად ახალი მექანიზმი და მთავრობამ სესხი დაასუბსიდირა. ეს მოქმედება ხარჯი-სარგებლის ჭრილში გავანალიზოთ: არავის ტვირთი არ შემსუბუქებულა იმის გამო, რომ სესხი ძველი კურსით დაიფარა. გალარების მომენტში, სესხის გადასახდელი ძირი დოლარში კვლავ დარჩა იმის ეკვივალენტური ლარში, როგორც ეს დაფიქსირდა სესხის აღების მომენტში. მსესხებლები დაზარალდნენ შუალედში, რადგან ლარის გაუფასურების გამო მათ შემოსავლის უფრო დიდი მსხვერპლის გაღება მოუწიათ როგორც პროცენტის, ისე ძირის მოსახურებაზე, ვიდრე ისინი ამას ვარაუდობდნენ სესხის აღების მომენტში. ხოლო აღნიშნული ზარალის კომპენსაცია არ მომხდარა“, – გვისხნის ეკონომისტი.

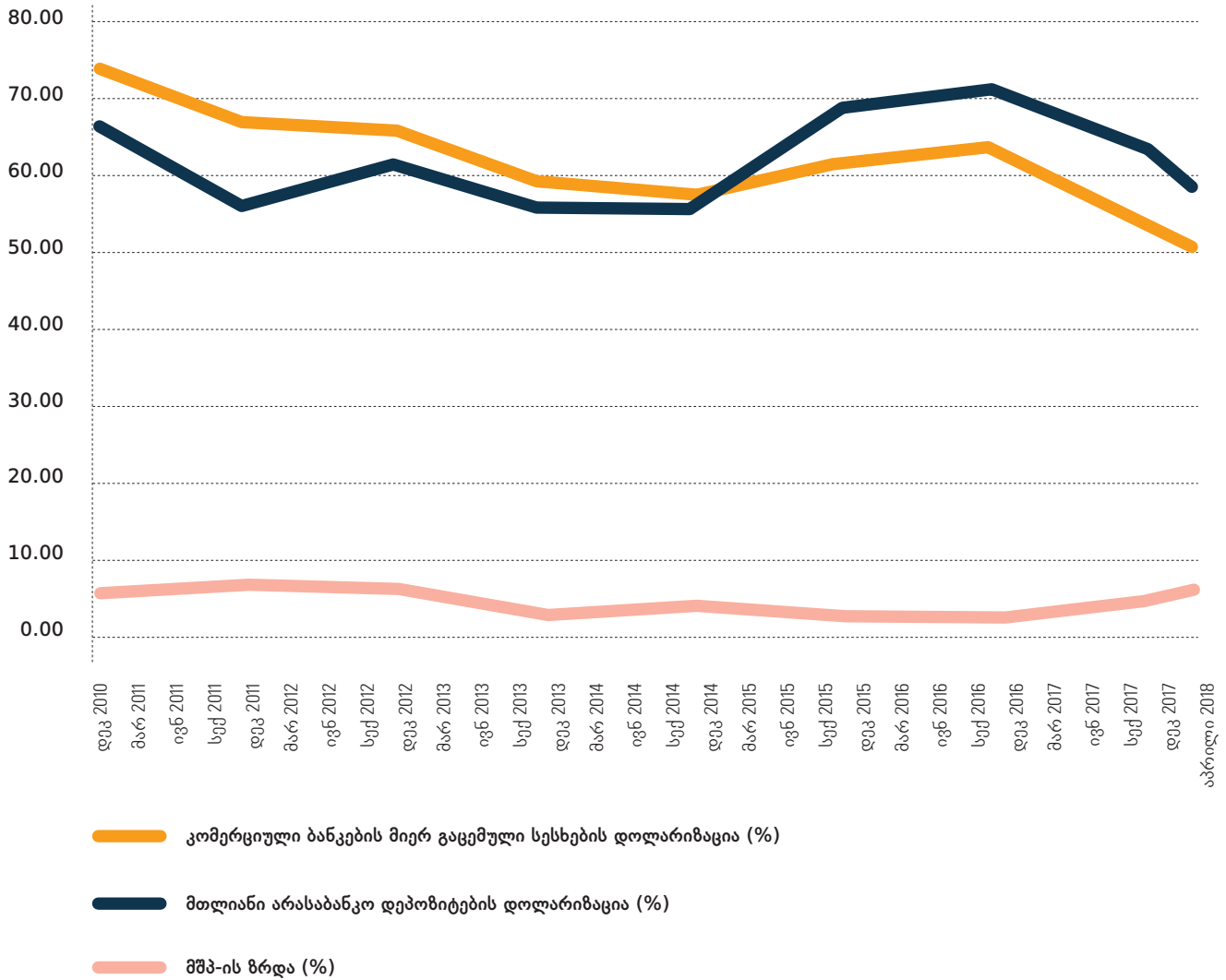
განსხვავებული შეფასებების მიუხედავად, ყველა მხარე თანხმდება, რომ ლარიზაცია გრძელვადიანი პროცესია და შედეგებს ეტაპობრივად უნდა ველოდოთ. ამ პროცესში კი ლარის მიმართ ნდობის ამაღლება უმნიშვნელოვანესია, რის მისაღწევადაც ყველა მხარეს საკუთარი მოსაზრება გააჩნია.

„თიბისი ბანკის“ გენერალური დირექტორის მოადგილე გიორგი შაგიძე ფიქრობს, რომ ლარიზაციის პროცესში შესაძლოა, მნიშვნელოვანი როლი ინფლაციისგან დაცული პროდუქტების შემოღებამ შეასრულოს. ბანკირის განმარტებით, თუ ლარში დაზოგვას ხელს უშლის ვალუტის მსყიდველობითი უნარის დაკარგვის მაღალი რისკი, მაშინ ინფლაციით ინდექსირებული საბანკო პროდუქტები შესაძლოა, გამოსავალი იყოს, როგორც ეს ისრაელისა და სამხრეთ ამერიკის ქვეყნების შემთხვევაში მოხდა. „ბაზისბანკის“ გენერალურ დირექტორს ამოსავალ წერტილად ლარის სტაბილურობა, ეკონომისტ აკაკი ცომაიას კი – ხანგრძლივი პერიოდის განმავლობაში მაღალი ეკონომიკური ზრდა მიაჩნია.

ჩვენს ხელთ არსებული მონაცემების საფუძველზე დოლარიზაციასა და ეკონომიკურ ზრდას შორის პირდაპირი კავშირი არ იკვეთება. ჩანს, რომ ამ მიმართებზე გავლენას სხვა ფაქტორებიც ახდენს. მათ შორის, ყველაზე მეტად ალბათ არა მხოლოდ ზრდა, არამედ, სტაბილური ეკონომიკური ზრდა, რაც ძალიან ცვალებადია.

საერთაშორისო სავალუტო ფონდი ამბობს, რომ დედოლარიზაციის პროცესში წარმატების უნიკალური რეცეპტი არ არსებობს. ცნობილია მხოლოდ ინგრედიენტები, რომლებიც დედოლარიზაციის სტრატეგიის აუცილებელი შემადგენ-

დოლარიზაცია და ეკონომიკური ზრდა

ლი ნაწილებია: მყარი მონეტარული და გაცვლითი კურსის პოლიტიკა, დაბალი და სტაბილური ინფლაცია და მდგრადი ფინანსური ბაზრები. IMF-ის მიხედვით, დოლარიზებული ეკონომიკები მაღალ საპროცენტო განაკვეთებთან არის დაკავშირებული, ამასთან, ასეთი სისტემები კრიზისების მიმართ უფრო მგრძობიარედ მიიჩნევა, ხოლო არასტაბილური გარემო არც ადგილობრივი და არც საერთაშორისო ბიზნესსთვის

მიმზიდველი არ არის. სწორედ ამიტომაცაა, რომ იმ ქვეყნების მთავრობები, სადაც დოლარიზაციის მაღალი მაჩვენებელია, გამოსავალს სხვადასხვა პოლიტიკაში ეძებენ.

დღეს საქართველო დედოლარიზაციის გზის დასაწყისშია - ფაქტია, შედეგები ამ მხრივ უკვე ჩანს, თუმცა რამდენად მდგრადი და სტაბილურია რეგულაციებით გაზრდილი „ლარის სანდოობა“, ამას დრო აჩვენებს. ^F

ქეზურიების ამბასადორიული

სასტუმროები, რესტორნები, პროფესიული სპორტული მოედნები, საქართველოში პირველი პროფესიული გოლფის მოედანი, საცხენოსნო, ტირი და უმაღლესი კატეგორიის სამორინე - ეს ქეზურიების იმპერიის მხოლოდ ქართული ნაწილია. Ambassadori Group-ის მართვაში 30 წლის თორნიკე ქეზურია კარგა ხნის წინ ჩაერთო და მამის, ბუბა ქეზურიას გზას ახალი ხედვით აგრძელებს.

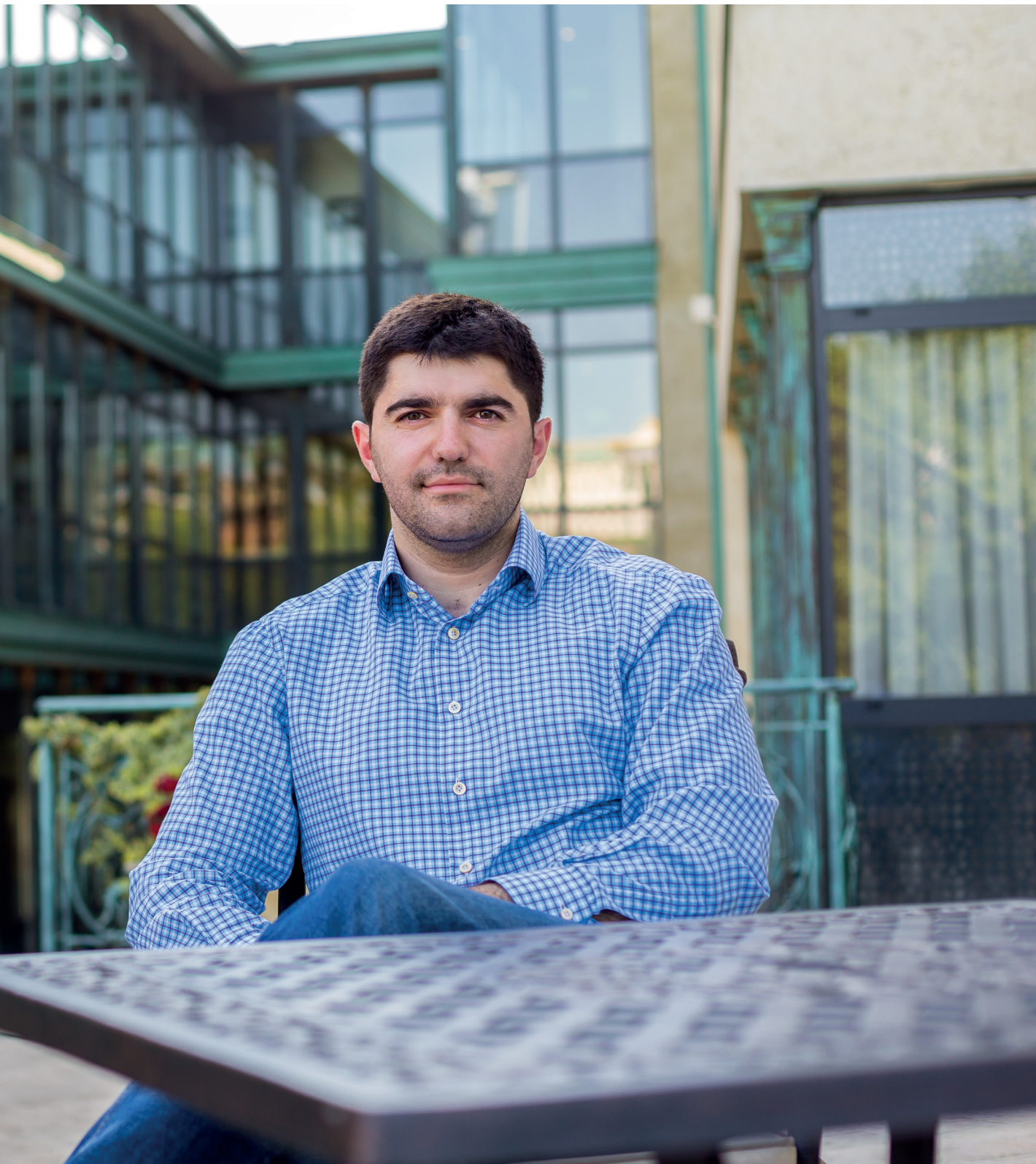
ავტორი: ხათუნა ხვედელიძე
ფოტო: ნიკა ფანიაშვილი

„მამაჩემმა დიდი იმპერია შექმნა და ჩემი მიზანი მისი განვითარებაა“, - ასე გაეცნო Forbes Georgia-ს თორნიკე ქეზურია, ბიზნესმენ ბუბა ქეზურიას შვილი, რომელიც, როგორც ჩანს, მამას ყველაზე მეტად ახლის შექმნის სიყვარულში დაემსგავსა.

ოჯახურ ბიზნესში ბავშვობიდან, თუმცა ჯერ ბავშვური ინტერესით ჩაერთო. არდადეგების დროს მამას სამსახურში მიჰყვებოდა, ბავშვური ინტერესი კი ბიზნესის კეთების სურვილში მას შემდეგ გადაიზარდა, რაც მიხვდა, რომ საქმეში რაღაცის შეცვლას, გაუმჯობესებას და განვითარებას შეძლებდა. „პატარაობიდანვე მინდოდა მცოდნოდა, ვინ, რას, რატომ და როგორ აკეთებს. ყველა საფეხურსა და პოზიციასაც მყოფს, თავში ჩაბეჭდილი მქონდა - „ვინ, თუ არა შენ!“ - ამბობს თორნიკე ქეზურია, რომელმაც ზუსტად იცოდა, რომ მისი სამომავლო არჩევანიც და ოჯახური საქმის საჭიროებაც ან მამასთან ერთად, ან დამოუკიდებლად ბიზნესის მართვა იქნებოდა. განათლებაც შესაბამისი მიიღო - AUP-ის (American University of Paris) ბიზნესის მართვის დიპლომის მქონემ, ქართულ 90-იანებგამოვლილი მშობლების საქმეს ამერიკული ცოდნა და ახალი სივრცე შესძინა.

ოჯახურ ბიზნესში როლები მართივად გადანაწილდა. მთავარი მამა დარჩა, მაგრამ შვილს გადაწყვეტილებებში თავისუფლება არასდროს შეზღუდვია. „თუ შეგიძლია და გამოგდის, უნდა განავი-

თორნიკე ქეზურია

თარო ის ბიზნისი, რაც ოჯახისგან გადმოგეცა, მაგრამ თუ ამას ვერ ახერხებ, აუცილებლად უნდა დაიწყო იმის კეთება, რაც შენთვის საინტერესოა და უკეთესად გამოგდის”, - თორნიკე საქმეს ასე ეკიდება, მიიჩნია, რომ მამის გზის გაგრძელება მისთვის ჯერ სტარტაპია, თუმცა გამოცდილება დამოუკიდებლად დააგროვა. ბავშვობიდან სასტუმროების ბიზნისის შემყურემ ევროპაში საკუთარი რესტორანი და ლაუნჯი გახსნა და შედეგიც მიიღო. ახლა ახალი გამოწვევების ძიების ეტაპზეა და ყველაზე საინტერესოდ ბათუმის ამბიციური პროექტი ეჩვენება: „ამბასადორის“ ლოგო მალე აჭარაში - ზღვის პირას და სათხილამურო კურორტებზე გამოჩნდება.

სანამ ბათუმში „ამბასადორის“ დროშა აფრიალდება, მანამდე „ამბასადორი თბილისის“ კიდევ ერთხელ ვესტუმრე. ძველ თბილისში, მტკვრის მარჯვენა სანაპიროზე გაშენებული ხუთვარსკვლავიანი სასტუმრო ახლა იმაზე დი-

დი და მომხიბლავია, ვიდრე პირველი სტუმრობიდან ჩემს მეხსიერებას შემორჩა. ვიზუალური ცვლილების მიუხედავად, პირველადი განწყობა უცვლელად დამიბრუნდა, როცა მისაღებ ოთახში ხელით მოხატულ გუმბათს თვალი კიდევ ერთხელ შევავლე.

ქებურიების თბილისური ამბასადორიალი 2004 წლიდან იწყება. 7 ნომრით დაწყებული მასპინძლობა ახლა 121 უდრის, საიდანაც 18 ლუქსია, 460 კვ/მ სივრცეს საპრეზიდენტო ნომერი იკავებს, სასტუმროს ტერასები და ხედები კი ლაქშერი დასვენებისთვის საუკეთესო არჩევანია. „ჩვენი გათვლა არ არის იაფი პროდუქტის შექმნა, რომელიც მაინც იმუშავებს. ქართველი მომხმარებელი დღეს უფრო მომთხოვნია, ვიდრე რამდენიმე წლის წინ იყო. ტურისტის ხარისხზეა ორიენტირებული და თუ საუკეთესო მომსახურებას შევთავაზებთ, ეს ქვეყნის განვითარებაზეც აისახება”, - ამბობს თორნიკე ქებურია და მიყვება, რომ თბილისის „ამბასადორის“

ისტორიულ ნაწილს ახალი სიცოცხლე 2013 წელს იტალიელმა დიზაინერებმა შესძინეს. თბილი ფერების გამა ნომრებში, ფრანჩისკო მოლონის ექსკლუზიური ავეჯი, ექსკლუზიური მარმარილოს აბაზანები, მოზაიკით მოპირკეთებული სპა – ეს ყველაფერი დიზაინის იტალიურ ხასიათს უფრო მკვეთრად გამოხატავს და ინტერიერს ელეგანტურ დედოფალს ამსგავსებს.

საუბრის გასაგრძელებლად შესაფერისი ადგილის შერჩევა მრავალფეროვნების გამო გამიჭირდა. საბოლოოდ კი აზიურ და იტალიურ რესტორნებს სასტუმროს ისტორიულ ნაწილში მდებარე VIP ლაუნჯი „ფლამინგო“ ვარჩიე, სადაც შიდა ეზოს გავლით მოვხვდით. „ჩვენ შევქმენით სასტუმრო, რომელიც რეგიონის სავიზიტო ბარათად იქცა“, – მეუბნება თორნიკე ქებურია და სასტუმროს მარჯვენა ნაწილში განთავსებულ უმაღლესი კატეგორიის სამორინეს მაჩვენებელს – ადგილს, სადაც ყველას შეუძლია თავი ჩემსავით, შესვლისთანავე მოგებულად იგრძნოს.

„ამბასადორი ჯგუფი“ საუკეთესო მაგალითია იმისა, თუ როგორ შეიძლება შეიქმნას 100 პროცენტით ქართული ბრენდი და ძალიან მოკლე ვადაში საერთაშორისო ცნობილი ბრენდების ღირსეულ კონკურენტად იქცეს“, – ასე ახასიათებს ქებურიების ქმნილებას „საქართველოს ბანკის“ გენერალური დირექტორის მოადგილე ვასილ ხოდელი, რომელიც ქებურიების ბიზნესს წლებია იცნობს. ბანკისა და „ამბასადორი ჯგუფის“ თანამშრომლობა უკვე ხუთ წელს და ბევრ საქმეს ითვლის. გარდა იმისა, რომ ყველა სახის საბანკო მომსახურებას უწევს, „საქართველოს ბანკმა“ დააფინანსა როგორც თბილისის, ისე კაჭრეთის სასტუმროს გაფართოებაც.

„ბანკის მხარდაჭერის გარეშე მსხვილი პროექტების განხორციელება თითქმის შეუძლებელია, ამიტომ ჩვენი არჩევანი გამოცდილ, სანდო და კომფორტულ ბანკზე შეჩერდა: მათი თანადგომით აშენდა „ამბასადორი კაჭრეთის“ ახალი კორპუსიც“, – მეუბნება თორნიკე ქებურია და თბილისის „ამბასადორის“ ამოწურავი შესაძლებლობებიდან კახეთის რეგიონში მიგყავარ.

თბილისთან ყველაზე ახლოს მდებარე სასტუმრო კომპლექსი გურჯაანის რაიონში, კაჭრეთშია. 50 ჰექტარზე გაშენებული კომპლექსი

სხვადასხვა გემოვნებისა თუ მოთხოვნების ადამიანის ინტერესზეა მორგებული. შესაძლებლობები აქ სურვილებზე მეტია – პირველი, რაც თვალში გხვდება, „ამბასადორი კაჭრეთის“ სავიზიტო ბარათი – რეგიონში ერთადერთი, პროფესიული გოლფის მოედანია, აქვეა ასევე რეგიონში პირველი და ჯერ კიდევ ერთადერთი ოლიმპიური აუზიც. მოკლედ, დასვენებასა და განტვირთვასთან ერთად „ამბასადორი კაჭრეთი“ სპორტული ცხოვრების მოყვარულთათვის ნამდვილი სამოთხეა. ჩოგბურთის კორტებით, კალათბურთისა და ფეხბურთის მოედნებით, საცხენოსნოთი თუ ტირით – ეს არის ადგილი, სადაც დრო არასდროს გეყოფათ. 182 ნომრიდან 106 სრულიად ახალი, თანამედროვე დიზაინით შექმნილი ნომერია.

„საქართველო ტურისტებისთვის მიმზიდველი ქვეყანაა და სასიხარულოა, რომ ტურიზმი ყოველწლიურად ვითარდება, თუმცა ამ სფეროს ხელშეწყობა პირველ რიგში სწორედ ჩვენ, სასტუმრო და სარესტორნო ბიზნესს გემართება. ამიტომ ჩვენ ვმუშაობთ იმაზე, რომ 'ამბასადორი ჯგუფმა' ყველა ტურისტული სეგმენტის დაკმაყოფილება შეძლოს“, – ამბობს თორნიკე ქებურია, რომლის სურვილია, თბილისისა და კაჭრეთის „ამბასადორებმა“ უცხოელ სტუმრებსაც კარგი მასპინძლობა გაუწიონ.

„ამბასადორი ჯგუფი“ მართლაც ხელს უწყობს საერთაშორისო თუ ადგილობრივი ტურიზმის განვითარებას, რისი ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი კომპონენტი კარგი სასტუმროებია“, – ადასტურებს ვასილ ხოდელიც, თუმცა ტურისტული დატვირთვის გარდა კაჭრეთის სასტუმროს როლი კახეთის რეგიონის, განსაკუთრებით კი გურჯაანის რაიონის განვითარებაშიც დიდია. სასტუმროს 200 თანამშრომლის 97 პროცენტი ადგილობრივი კადრია. ორივე „ამბასადორი“ კი ჯამში 1000-მდე დასაქმებულ ადამიანს აერთიანებს.

ორი მთავარი შეკითხვა დღეს უპასუხოდ დამრჩა – რამდენია ქებურიების ქონება და „რა ღირს“ „ამბასადორები“? „არსებობს ძალიან ბევრი ფორმულა, რომლის მიხედვითაც ვითვლით ღირებულებებს“, – მპასუხობს თორნიკე ქებურია და ბათუმური ამბასადორიალის დაწყებამდე მემშვიდობება.

სტაბილურობის სასწორი

2019 წლიდან, 7-წლიანი პაუზის შემდეგ, საქართველოს ეროვნული ბანკი ფინანსური სტაბილურობის ანგარიშის ყოველწლიურ გამოქვეყნებას დაიწყებს. საერთაშორისო სავალუტო ფონდის ტექნიკური დახმარებით, ანგარიშის სტრუქტურაზე მუშაობა უკვე დაწყებულია. გასული წლის სექტემბრიდან, ასევე სსფ-ის რეკომენდაციით, ცენტრალურ ბანკში ფინანსური სტაბილურობის ანალიზის დეპარტამენტი შეიქმნა, რომლის მიზანია, საუკეთესო საერთაშორისო პრაქტიკის შესაბამისად, შეიმუშაოს და განავითაროს ფინანსური სტაბილურობის პოლიტიკის ჩარჩო. ეროვნული ბანკი ამ ჩარჩოზე და მის აღსრულებაზე სრულად პასუხისმგებელი იქნება, რადგან, როგორც ბანკში აგვიხსნეს, ერთი მხრივ, არსებობს ძირითადი მახასიათებლები, რის მიხედვითაც შეგვიძლია შევაფასოთ, თუ რამდენად სტაბილურია საფინანსო სისტემა – კერძოდ, ხელს უნდა უწყობდეს ეკონომიკის გრძელვადიან და მდგრად განვითარებას, რაც იმას ნიშნავს, რომ უნდა იყოს საკმარისად მდგრადი შოკების მიმართ და სისტემური რისკები მინიმუმამდე უნდა იყოს დასული – მეორე მხრივ, ფინანსური სტაბილურობის ერთიანი განმარტება პრაქტიკულად არ არსებობს და მსოფლიოს ყველა ცენტრალური ბანკი მას თავისებურად განმარტავს. აქედან და კიდევ ბევრი სხვა მიზეზიდან გამომდინარე, Forbes Banker-მა გადაწყვიტა, გაგაცნოთ ადამიანი, რომელიც ეროვნულ ბანკში ფინანსური სტაბილურობის ანალიზს აწარმოებს. ეს ამავე სახელწოდების დეპარტამენტის ხელმძღვანელი ზვიად ზედგინიძეა.

ავტორი: თეალარა გელანთია

მოგესალმებით, ბატონო ზვიად. პირველ რიგში გვინტერესებს, უფრო პროაქტიური გახდება სებ-ი? რა გზებით და რა ინტენსივობით მიიღებენ საზოგადოება და დაინტერესებული მხარეები ინფორმაციას სებ-ის მიერ შემუშავებულ პოლიტიკაზე?

ფინანსური სტაბილურობის პოლიტიკის ეფექტიანობისთვის განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება გამჭვირვალობას და კომუნიკაციას. ჩვენ კომიტეტის მუშაობის ფორმატი განვაახლეთ და იგი საჯარო გახვადეთ. კომიტეტი იკრიბება კვარტალში ერთხელ, წინასწარ დადგენილი კალენდრის შესაბამისად და ყოველი სხდომის შემდეგ ქვეყნდება პრესრელიზი, რომელშიც აღწერილია ძირითადი ტენდენციები, გამოწვევები და კომიტეტის ხედვა. წელიწადში ორჯერ, კომიტეტის სხდომის შემდეგ, ეროვნული ბანკის პრეზიდენტი მართავს პრესკონფერენციას და საზოგადოებას აცნობს კომიტეტის

ხედვას ფინანსური სტაბილურობის თემებზე და დაგეგმილ თუ გატარებულ საპასუხო ღონისძიებებს.

ფინანსური სტაბილურობის კომიტეტის პირველი სხდომის შემდეგ (2018 წლის 1 მარტი) გამოქვეყნებულ პრესრელიზში ყურადღება ჭარბვალიანობის თემაზე იყო გამახვილებული, რასაც შემდეგ რიგი რეგულაციების დაანონსება მოჰყვა და ნაწილი უკვე ამოქმედდა. დღეს ჭარბვალიანობა პრობლემაა თუ გამოწვევა?

შინამეურნეობების ჭარბვალიანობის თემა ფინანსური სტაბილურობის ერთ-ერთ გამოწვევას წარმოადგენს, რომელიც ბოლო პერიოდში ეროვნული ბანკის ასალი რეგულაციების მთავარი ამოცანა გახდა. შინამეურნეობების სესხების ზრდა ეკონომიკური განვითარების თანამდევე პროცესია და ზომიერი დობით აუცილებელიც არის მოსახლეობის კეთილდღეო-

ბისთვის, თუმცა, როგორც საერთაშორისო გამოცდილება და კვლევები ადასტურებს, ჭარბი საკრედიტო ტვირთი შესაძლოა, ფინანსური სტაბილურობისთვის სისტემურ პრობლემად იქცეს. ამ გამოწვევის საპასუხოდ, როგორც საზოგადოებისთვის საა ცნობილი, ეროვნული ბანკი კომპლექსურ ღონისძიებებს ახორციელებს.

ამ ღონისძიებების შესახებ, ბუნებრივია, ჩვენთვისაც ცნობილია და მათ შორის ერთ-ერთია პასუხისმგებელი დაკრედიტების ჩარჩოს ამოქმედება, რამაც ბევრი კრიტიკა და კითხვაც გამოიწვია როგორც ექსპერტების, ისე კერძო სექტორის მხრიდან - რა გავლენა ექნება ამ რეგულაციებს ეკონომიკის დაკრედიტებასა და, შესაბამისად, ეკონომიკის ზრდაზე?

პასუხისმგებელი დაკრედიტების ჩარჩოს ამოქმედება არ ისახავს მიზნად მოქალაქეებისთვის სესხის აღების შეზღუდვას. სრულად ვაცნობიერებთ, საკრედიტო რესურსის ხელმისაწვდომობას რა მნიშვნელობა აქვს მოსახლეობისთვის და ეკონომიკური ზრდისთვის, თუმცა ასევე მნიშვნელოვანია, გავაცნობიეროთ, რომ თუ არ დაგნერგეთ პასუხისმგებელი დაკრედიტების სტანდარტი, გრძელვადიანად ეკონომიკისა და საფინანსო სექტორის მდგრადობა ვერ იქნება უზრუნველყოფილი. ამასვე ადასტურებს საერთაშორისო გამოცდილება და წამყვანი ინსტიტუტების კვლევები. მაგალითისთვის, ჭარბგაღიანობის ზრდის შედეგად გაუარესებულ ცხოვრების სტანდარტებს, ფინანსური სტაბილურობის გაზრდილ რისკებსა და სოციალურ პრობლემებს ადასტურებს ლიტვის, ესტონეთის, ესპანეთის, ბრიტანეთისა და სხვა ქვეყნების ისტორიული გამოცდილება. შედეგად, შესაბამისი წამყვანი საერთაშორისო ორგანიზაციების მიერ, როგორცაა მსოფლიო ბანკი, საერთაშორისო სავალუტო ფონდი, ევროპის ბანკების ასოციაცია, ერთმნიშვნელოვნად იქნა აღიარებული დაკრედიტების პასუხისმგებელი სტანდარტის დადებითი როლი ეკონომიკის მდგრადი განვითარებისთვის და, შესაბამისად, მოსახლეობისთვის. ამდენად, ჩვენი რეგულაციებით მიგყვებით მსოფლიოს საუკეთესო პრაქტიკას, რაც საბოლოოდ სწორედ ეკონომიკისა და საფინანსო სექტორის ინტერესებშია. ის, რაც მოსახლეობისა და ქვეყნისთვის მნიშვნელოვანია, არის მდგრადი ანუ გრძელვადიანი ეკონომიკური ზრდა და ამ მხრივ თანხვედრაშია ინვესტორის ინტერესთან, რომელიც ჩვენი ქვეყნის საფინანსო სექტორში აბანდებს ფულს.

გამოდის, რომ ეროვნული ბანკის გრძელვადიანი ლოგიკით, სჯობს, დღეს გარკვეულწილად შენეულდეს ეკონომიკის დაკრედიტება, რომ მომავალში მდგრადი ზრდა მივიღოთ?

ეროვნული ბანკის მიერ დანერგილი პასუხისმგებელი დაკრედიტების სტანდარტის მიზანია, რომ საფინანსო ინსტიტუტმა სესხი კლიენტის გადახდისუნარიანობის შემოწმების საფუძველზე გასცეს და ეკონომიკის დაკრედიტებაც ამის შესაბამისად მოხდეს. ასევე, როდესაც საუბარია იმაზე, თუ რა გავლენა ექნება ეროვნული ბანკის რეგულაციებს დაკრედიტებაზე, მხოლოდ შეზღუდვებზე არ უნდა გავამახვილოთ ყურადღება. კერძოდ, გადახდისუნარიანობის შემოწმების მოთხოვნის გარდა, ამავე რეფორმის ფარგლებში ხდება: 1) ინფრასტრუქტურის განვითარება შემოსავლების სამსახურის, საკრედიტო ბიუროსა და საფინანსო სექტორის ეფექტიანად კოორდინაციის მიზნით, რაც მოსალოდნელია, რომ შეამცირებს ინფორმაციის ასიმეტრიას გამსესხებელსა და მსესხებელს შორის და ამდენად გაამარტივებს საფინანსო ინტიტუტისთვის კლიენტის გადახდისუნარიანობის შემოწმებას, და გვაქვს მოლოდინი, რომ ეს დამატებით შეამცირებს საპროცენტო განაკვეთებს სესხებზე; 2) ე.წ. არაფორმალურ სექტორში მყოფ ჩვენს მოქალაქეებსა და თვითდასაქმებულებს მიეცათ საგადასახადო შეღავათი, კერძოდ, ბრუნვიდან 1%-ის გადახდით შეძლებენ ე.წ. ფორმალურ სექტორში გადასვლას და, შესაბამისად, ზემოთ აღნიშნული ინფრასტრუქტურით სარგებლობას, რომელიც ამარტივებს მათი შემოსავლის იდენტიფიცირებას, ხოლო ეს უკანასკნელი გამოიწვევს მათთვის სესხზე საპროცენტო განაკვეთის შემცირებას; 3) მოსახლეობის სასარგებლოდ იზრდება კლიენტის დაცულობა სესხის აღების შემთხვევაში. კერძოდ, ვამკაცრებთ და ევროსტანდარტებთან ვაახლოებთ მსესხებლების უფლებების დაცვის სტანდარტს, რაც საქართველოს ისტორიაში უპრეცედენტოა. ამ და სხვა ფაქტორების გათვალისწინებით, ჩვენი მოლოდინია, რომ გრძელვადიან პერსპექტივაში ეს რეფორმა სარგებელს მოუტანს მოსახლეობის ყველა ფენას და ხელს შეუწყობს საფინანსო სექტორის მდგრად ზრდას.

მოკლე ვადაში რა პროგნოზები გაქვთ?

რაც შეეხება მოკლევადიან პერიოდში აღნიშნული რეგულაციის ეფექტს ეკონომიკაზე, გამომდინარე იქიდან, რომ ეკონომიკურ სუბიექტებს სჭირდებათ დრო ნებისმიერ რეგულაციასთან ადაპტაციისა და ახალ სტრატეგიაზე გადაწყობისთვის, ამან შესაძლოა, გამოიწვიოს დროებითი მცირე შენელება, თუმცა სემ-ის რეგულაციებში საკმარისი მოქნილობაა გათვალისწინებული იმისთვის, რომ უარყოფითი ეფექტი გარდამავალ პერიოდშიც კი მინიმალური იყოს. თავის მხრივ, გარდამავალი პერიოდი მით უფრო მარტივი იქნება, რაც უფრო სწრაფად მოხდება მაღალი საკრედიტო სტანდარტების მქონე სესხებით ჩანაცვლება იმ სესხებისა, რომლებიც პასუხისმგებელი სტანდარტს ვერ აკმაყოფილებს. ასევე, რაც უფრო სწრაფად

გადავა არსებული ე.წ. ჩრდილოვანი სექტორი ე.წ. ფორმალურ ეკონომიკაში.

რა არის საქართველოს საფინანსო სექტორის ძირითადი გამოწვევები, რაც ფინანსური სტაბილურობის დეპარტამენტის მიერ უკვე იდენტიფიცირებულია?

საფინანსო სექტორის გამოწვევებზე საუბრისას უნდა გავითვალისწინოთ ის კომპლექსურობა, რაც საფინანსო სექტორისა და დანარჩენი ეკონომიკის ურთიერთქმედებას ახასიათებს, რაც იმას გულისხმობს, რომ საფინანსო სექტორი ვერ იქნება სტაბილური და მით უმეტეს მზარდი დანარჩენი ეკონომიკისგან იზოლირებულად. ამდენად, საფინანსო სექტორის გამოწვევები ქვეყნის მაკროეკონომიკურ გარემოსთან ერთობლიობაში უნდა განვიხილოთ. ამ მხრივ, უნდა აღინიშნოს, რომ საქართველოს საგაერო რეგიონში და გლობალურად ეკონომიკური ვითარების გაუმჯობესების ფონზე, საქართველოს ეკონომიკა განაგრძობს საგარეო შოკის გავლენიდან გამოსვლას. შედეგად, უმჯობესდება მაკროეკონომიკური მაჩვენებლები, რაც ხელს უწყობს ამ მიმართულებით არსებული ფინანსური სტაბილურობის რისკების შემცირებას. უნდა აღინიშნოს, რომ 2017 წლიდან საგრძნობი გაუმჯობესება შეინიშნება მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის შემცირების თვალსაზრისით, რაშიც, თავის მხრივ, მნიშვნელოვანი როლი ითამაშა ლარის გაცვლითი კურსის მცურავმა რეჟიმმა. საფინანსო სექტორისთვის საგარეო რისკფაქტორებიდან აღსანიშნავია აშშ დოლარის საპროცენტო განაკვეთების (ლიბორის) მოსალოდნელი ზრდა, რაც საყურადღებოა საფინანსო სექტორისთვის, გამომდინარე მათ ვალდებულებებში უცხოეთიდან მოზიდული რესურსების მაღალი წილიდან.

ეროვნულ ბანკს რა შეუძლია და რას აკეთებს ამ რისკების საპასუხოდ?

ეროვნული ბანკი, ამ რისკებთან დაკავშირებით, ახორციელებს საბანკო სექტორის სტრუქტურული სცენარების ანალიზს და, ჩვენი შეფასებით, რისკები მნიშვნელოვანწილად მიტიგრირებულია. ამავდროულად, უნდა აღინიშნოს, რომ საბანკო სექტორი ინარჩუნებს მაღალ ლიკვიდობას და მაღალ კაპიტალიზაციას. ასევე, მაკროეკონომიკური გარემოს გაუმჯობესების ფონზე,

უმოქმედო სესხების წილი შემცირებას განაგრძობს. ეროვნული ბანკის მიერ, ბაზელ III სტანდარტების შესაბამისად, 2016 - 2017 წლებში უკვე დანერგულ იქნა ლიკვიდობისა და კაპიტალის მოთხოვნების ახალი ჩარჩო, რომლის მიხედვითაც საბედამხედველო მიდგომები უფრო მეტად რისკზე დაფუძნებული გახდა. ნიშანდობლივია, რომ ამ თვალსაზრისით ქართული საბანკო სისტემა რეგიონში ერთ-ერთი მოწინავეა.

საფინანსო სექტორის გამოწვევებს შორის რა პოზიცია უჭირავს დოლარიზაციის კოეფიციენტს დღეს?

დოლარიზაცია საფინანსო სექტორის ერთ-ერთ მნიშვნელოვან გამოწვევად რჩება, რაც ზრდის საფინანსო სექტორისა და მთლიანად ეკონომიკის მოწყვლადობას შესაძლო საგარეო შოკების მიმართ. დოლარიზაციის შემცირებისთვის ბოლო წლებში არაერთი ნაბიჯი გადაიდგა და ეს ქვეყნის ეკონომიკური პოლიტიკის ერთ-ერთ პრიორიტეტად რჩება. შედეგად, უნდა აღინიშნოს, რომ დოლარიზაციის შემცირების ტენდენცია აშკარაა როგორც მთლიანად სესხების და განსაკუთრებით ფიზიკური პირების სესხების, ასევე დეპოზიტების კუთხითაც.

როგორც ცნობილია, ფინანსური სტაბილურობის ანგარიშს სები-7 წლიანი პაუზის შემდეგ, 2019 წელს გამოაქვეყნებს და ამაზე მუშაობა უკვე დაწყებული გაქვთ. რაზე იქნება აქცენტები გაკეთებული?

ფინანსური სტაბილურობის ანალიზს და შესაბამისი პოლიტიკის შემუშავებას დიდი მნიშვნელობა აქვს ქვეყნის ეკონომიკის განვითარებისთვის. ფინანსური სტაბილურობის ანგარიშში გაანალიზებული იქნება ძირითადი რისკები, ეროვნული ბანკის საპასუხო ღონისძიებები და ფინანსურ სტაბილურობასთან დაკავშირებული აქტუალური საკითხები. თანამედროვე საერთაშორისო პრაქტიკა დიდ მნიშვნელობას ანიჭებს ფინანსური სტაბილურობის ანგარიშში მომავალზე ორიენტირებული ანალიზის წარმოდგენას, რადგან ასეთ შემთხვევაში საფინანსო სექტორი, ინვესტორები და ზოგადად ეკონომიკის მონაწილეები უკეთ ინფორმირებულნი არიან მოსალოდნელი რისკების შესახებ და შესაბამისად ახდენენ სტრატეგიის შემუშავებას. ჩვენც სწორედ ამ მიმართულებით მივდივართ.

გვინად ზედეინიძე საპარტეზოლო პროფესორი ბანკის ფინანსური სტაბილურობის ანალიზის დეპარტამენტის უფროსის თანამდებობას 2017 წლის სექტემბერიდან იკავებს. ის არის საპარტეზოლო პროფესორი ბანკის ფინანსური სტაბილურობისა და მონეტარული პოლიტიკის კომიტეტის წევრი. 2011 - 2017 წლებში მუშაობდა მაკროეკონომიკური კვლევების განყოფილების უფროსის თანამდებობაზე, სადაც მაკროეკონომიკური პროგნოზირებისა და მონეტარული პოლიტიკის ანალიზს უძღვებოდა. გვინად ზედეინიძე საპარტეზოლო პროფესორი ბანკის მუშაობა 2008 წელს, სამცხე-ჯავახეთის თანამდებობაზე დაიწყო. დამთავრებული აქვს ეკონომიკის საპროფესორის სკოლა (ISET). აქვს მაგისტრის ხარისხი. ასევე, ფლობს ეკონომიკის დოქტორის ხარისხს. მონაწილეობა აქვს მიღებული არაერთ საერთაშორისო კონფერენციაზე და მსოფლიოს ნაშყვანი კვლევითი ცენტრების ტრენინგებში. 2011-2012 წლებში სტაბილურობა გაიარა საერთაშორისო სავალუთო ფონდის (აფმ, ვაშინგტონი) კვლევების დეპარტამენტში. პერიოდულად კითხულობს ლექციებს სხვადასხვა უნივერსიტეტში.

ჭარბვალიანობის წინააღმდეგ

ინტერვიუ ეროვნული ბანკის ვიცე-პრეზიდენტ მურთაზ კიკორიასთან

ავტორი: ელენე კვანჭილაშვილი

ბასუსისმგებლიანი დაკრედიტების ჩარჩო რომ შეიქმნებოდა, მოულოდნელი არავისთვის იყო. საფინანსო სექტორის მდგრადობისკენ გადასადგმელი ნაბიჯების კონტურები ჯერ კიდევ BANKER-ის წინა გამოცემაში გამოიკვეთა. მაშინ საფინანსო სექტორისთვის ყველაზე პროფილურ გამოცემას პირადად ეროვნული ბანკის პრეზიდენტ კობა გვენეტაძე ესაუბრა.

თუმცა, მიუხედავად იმისა, რომ ეროვნული ბანკი პირველი იყო, ვინც საბანკო და არასაბანკო სფეროს რეგულაციებზე ღიად დაიწყო საუბარი, კომერციული ბანკების და თავად ამ რეგულაციების მიმართაც ინტერესი უფრო მეტად მას შემდეგ გაღვივდა, რაც ფინანსთა მინისტრმა ასეთი ფრაზა თქვა: „საქართველოს საბანკო სისტემა უნდა იყოს არა ეკონომიკის განვითარების მუხრუჭი, არამედ მისი მამოძრავებელი ძალა, თუმცა, სამწუხაროდ, ჩვენს ქვეყანაში მივიღეთ რეალობა, სადაც ბანკები არ ასრულებენ ამ მამოძრავებელი ძალის ფუნქციას“.

მართალია, ფინანსთა მინისტრმა ეს შეფასება სასტარტო კაპიტალის ხელმისაწვდომობის კონტექსტში გააკეთა, მაგრამ ფრაზა მაღევე განზოგადდა მთლიანად საბანკო სისტემის ეფექტიანობა-სა და მის როლზე ქვეყნის ეკონომიკაში. შესაბამისად, კომერციული ბანკების თემაზე დისკუსია იმაზე მეტი წახნაგით განვითარდა, ვიდრე ეს ან ფინანსთა მინისტრს, ან თუნდაც ეროვნულ ბანკს ჰქონდა განსაზღვრული. თუმცა დროთა განმავლობაში გამოიკვეთა თემა, რომლის განხილვაშიც ყველა – კერძო თუ საჯარო სექტორი – ერთად ჩაება: ეს ჭარბვალიანობის თემაა.

სწორედ ჭარბვალიანობის მართვისთვის არის ჩაფიქრებული ბასუსისმგებლიანი დაკრედიტების ჩარჩოც, რომელსაც მოთამაშების ნაწილი „დაკრედიტების ბიბლიასაც“ კი უწოდებს. ალბათ, ნახევრად ხუმრობით.

ფაქტია, პირველი იანვრიდან ყველა დაწესებულება, ვისაც ოცზე მეტი მსესხებელი ეყოლება, ეროვნული ბანკის ზედამხედველობის ქვეშ მოექცევა. შესაბამისად, მნიშვნელობა არ ექნება, კომერციული ბანკი იქნება ეს, მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია თუ ონლაინ სესხის გამცემი დაწესებულება – 2019 წლიდან ყველას თანაბარი ძალით მოეთხოვება კაპიტალიდან სესხების ლიმიტის მკაცრად დაცვა და სესხის მხოლოდ შემოსავლების დეტალური დადასტურების შემთხვევაში გაცემა – მათ შორის, თვითდასაქმებულებისთვისაც.

თამაშის ახალ წესებს არაერთგვაროვანი გამოხმაურება მოჰ-

ყვა. კრედიტის დიდი ნაწილი ე.წ. შავი ბაზრის გაფართოებას და საქართველოში ბნელი 90-იანების ერთ-ერთი ყველაზე მძიმე – მევანშეობის პრაქტიკის დაბრუნებას ეხება. საბანკო თუ არასაბანკო საფინანსო სექტორის მოთამაშეები, ანალიტიკოსები თუ პოლიტიკოსები – ყველა ამბობს, რომ მევანშეობის ზრდა მოსალოდნელია, თუმცა რამდენად შექმნის ეს ყველაფერი სისტემურ პრობლემას საფინანსო სექტორის მდგრადობის კუთხით – აქ ერთიანი პოზიცია არ არსებობს.

მურთაზ კიკორია ყველა იმ კითხვას პასუხობს, რაც სექტორს, მის მოთამაშეებსა და მათზე დამკვირვებლებს ყველაზე მეტად აწუხებთ მას შემდეგ, რაც კომერციული ბანკებისთვის რეგულაციები დიდწილად უკვე ამოქმედდა, მიკროსაფინანსო ორგანიზაციებისთვის კი მომავალი წლიდან ამოქმედდება.

მოგესალმებით, ბატონო მურთაზ. ჩვენი საუბრის მთავარი თემაა ბასუსისმგებლიანი დაკრედიტების ჩარჩო და ის რეგულაციები, რასაც ამხელა გამოხმაურება მოჰყვა ყველა მხრიდან – მარტივად რომ ავხსნათ, რას ნიშნავს ბასუსისმგებლიანი დაკრედიტება რეგულაციის გადმოსახედიდან...

ეს მარტივად გულისხმობს იმას, რომ ქვეყანაში ყველა სესხის გამცემმა – იქნება ეს ბანკი, მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია თუ სხვა დაწესებულება, რომელიც მოსახლეობისთვის სესხს გასცემს – გაითვალისწინოს, შეისწავლოს მსესხებლის ფინანსური მდგომარეობა, მისი გადახდისუნარიანობა და ამ ინფორმაციის ანალიზის საფუძველზე მოახდინოს დაკრედიტება.

ამბობთ, რომ აქამდე ეს ასე არ ხდებოდა?

ყველა პროცესს აქვს თავისი გამომწვევი მიზეზი. რომ ჩავუღრმავდეთ, თუ რატომ გახდა ახლა აუცილებელი ამაზე საუბარი და გარკვეული ღონისძიებების გატარება, უნდა გადავხედოთ საცალო დაკრედიტების ბოლოდროინდელ ტრენდს. პირველ რიგში, ყველას გვახსოვს 2014-2015 წლების გარე შოკებიდან გამომდინარე სავალუტო რყევები და, მაღალი დოლარიზაციის პირობებში, ამ რყევების გავლენა მოსახლეობის გადახდისუნარიანობაზე. კურსის გამო, მოსახლეობას ბანკებში ლარში გადასახდელები გაეზარდა. მეორე მხრივ, ტექნოლოგიურმა განვითარებამ, ე.წ. ფინტექების თუ ონლაინსესხების კომპანიების გამოჩენამ ბაზარზე და, შესაბამისად, ძალიან მარტივად ხელმისაწვდომმა კრედიტმა – ამ ორი

მოცემულობის კომბინაციამ ბოლო პერიოდში საცალო დაკრედიტებაში დავალიანება მნიშვნელოვნად გაზარდა. პლუს, რაც ჩვენთვის ყველაზე ყურადსაღები იყო და რჩება – ეს არის არა მარტო ამ დავალიანების მოცულობა, არამედ ზრდის ტემპი.

კარგია, ამას რომ განმარტავთ, რადგან ერთ-ერთი მთავარი საკითხი, რომელზედაც კერძო სექტორი ამ რეგულაციების ფონზე აქტიურად საუბრობს, არის ის, რომ მათთვის გაუგებარია, თუ რა არის კონკრეტულად ეროვნული ბანკის ამოცანა...

კი, მე სწორედ იმის ახსნას ვცდილობ, თუ რა მოცემულობა გვაქვს. ის, რომ დავალიანების მთლიანი მოცულობა გაზრდილია და სწრაფი ტემპებით იზრდება, მე მგონი, ამაზე ყველა ვთანხმდებით. ამ ზრდის ტემპიდან და ამ მოცემულობიდან გამომდინარე, ჩვენ ამ დავალიანების ძალიან სერიოზული კვლევა და ანალიზი ჩავატარეთ. კერძოდ, ყველა ID ბარათის ნომრის მიხედვით, ყველა მოქმედ კომერციულ ბანკსა და ყველა მსხვილ მიკროსაკრედიტო ორგანიზაციაში, რაც ბაზრის 90%-ზე მეტს წარმოადგენს, კვარტალების მიხედვით შევისწავლეთ საქართველოს ყველა მოქალაქის დავალიანება ბანკებისა და მიკროსაფინანსოების მიმართ. ამ კვლევამ აჩვენა, რომ საცალო დაკრედიტება ეკონომიკის ზრდასთან შედარებით ბევრად სწრაფად იზრდება და, რაც მთავარია, პრობლემა აქვთ დაბალშემოსავლიან და მაღალი ვალის ტვირთის მქონე ადამიანებს.

და ამას არქმევთ თქვენ ჭარბვალიანობას...

კი. ჭარბვალიანობა კლასიკური გაგებით, არის ისეთი ვალის

ტვირთი, რომელიც მოსახლეობას, შინამეურნეობას უუარესებს ან ზოგად ეკონომიკურ მდგომარეობას, ან მის საცხოვრებელ პირობებს და რომელსაც შინამეურნეობა ვერ იხდის.

ამ პრობლემის წყარო უფრო კომერციულ ბანკებშია, თუ მისო-ებში და ონლაინ თუ იმ ტექ. გადაწყვეტებში, რაზეც ცოტა ხნის წინ გაამახვილეთ ყურადღება?

რამაც ამ თემას გაუკეთა პროვოცირება, ეს არ იყო საბანკო სექტორი.

მაგრამ მათ მიეცათ უფრო ცოტა დრო, რომ თამაშის ამ ახალ წესებს მოერგონ.

მაგასაც ავხსნი. თუმცა მანამდე – ამ თემას პროვოცირება გაუკეთა სწორედ არასაბანკო სექტორმა: მიკროსაფინანსოებისა და ონლაინკომპანიების მხრიდან ტექნიკურად ადვილად ხელმისაწვდომი სესხების პირობებში, ბანკების მიმართ არსებულ ვალდებულებებს დაემატა მოკლე პერიოდისა და მაღალი საპროცენტო განაკვეთის მქონე გადახდის სესხები, ანუ ვალი გაიზარდა. სწორედ ამიტომ რეგულატორის ნაფიქრით და კანონმდებლობაში ასახულიც ეს არის: მომავალი წლის პირველი იანვრიდან ქვეყანაში ყველა ორგანიზაცია, რომელიც ოცზე მეტ ადამიანს ასესხებს ფულს ანუ ვისაც ასეთი სესხების ბიზნესი აქვს – ბანკები, მიკროსაფინანსოები და სხვადასხვა შპს თუ სხვა ფორმის კომპანიები ვალდებული იქნებიან, რეგისტრაცია ეროვნულ ბანკში გაიარონ.

რეგულატორის პოზიციიდან მიხსნით ახლა ამ ყველაფერს. რომ წარმოვიდგინოთ, რომ ისევ საბანკო სექ-

ტორში ხართ, სამართლიანად ჩათვლიდით ეროვნული ბანკის ამ ნაბიჯებს ამ ეტაპზე?

მე მგონი, ამ ქვეყანაში ვერც ერთი მხარე ვერ უგულებელყოფს იმ ფაქტს, რომ ბანკი ხარ, მიკროსაფინანსო თუ ნებისმიერი ორგანიზაცია, რომელიც მოსახლეობას ფულს აძლევს - ეს მთელი პასუხისმგებლობით უნდა გააკეთო. არ მგონია, ვინმე არსებობდეს, ვისაც ამ პრინციპთან დაკავშირებით პრობლემა ან შენიშვნა ექნება. ხშირად ვისმენ მედიით, რომ ეროვნულმა ბანკმა ერთ დღეში და ერთ წამში რაღაც აკრძალა...

ჩვენ არ ვართ მათ შორის...

ძალიან სასიამოვნოა, რადგან ეს ასე არ არის. კომერციული ბანკების თაობაზე თქვენს კითხვას რომ დავუბრუნდეთ, კოეფიციენტს რაც შეეხება - ე.წ. 25%-ს კაპიტალიდან სესხების ლიმიტს - ჩვენ პასუხისმგებლიანი დაკრედიტების ჩარჩოს სახით სექტორს შევთავაზებთ მნიშვნელოვანი ცვლილება და შევთანხმდით, რომ აქტიურ კონსულტაციებს გაგმართავთ, რასაც შეიძლება 6-7 თვე და მეტიც დასჭირდეს, რომ საბოლოოდ დაბალანსებული, შეთანხმებული პრინციპები მივიღოთ, მაგრამ როდესაც სექტორმა იცის, რომ ისეთი ცვლილებები მზადდება, რამაც შეიძლება გარკვეული გავლენა მოახდინოს მათი დაკრედიტების ზრდის ტემპებზე და ა.შ., გაჩნდება ცდუნება, - და, სამწუხაროდ, ეს გამოჩნდება კომერციული ბანკების გეგმებსა და მათ ქმედებებში - რომ სანამ გარკვეული ქცევის წესები შეიცვლება, ძველი მიდგომებით უფრო აქტიურად ვისარგებლოთ.

არ ელოდებით, რომ ეს მოხდებოდა? მე მგონი, სრულიად ლოგიკურია, არა?

რომ ველოდებოდით, სწორედ მაგიტომ შემოვიდა ეს ლიმიტი, რომ ამ გარდამავალ პერიოდში არ ყოფილიყო ცდუნება - ვინაიდან ასეთი რეგულაცია შემოდის, მოდი, დაჩქარებული ტემპებით გავცეთ სესხები...

ვის „მოუვლის“ ეს რეგულაცია?

ესეც ძალიან მარტივია: ეს რეგულაცია „უვლის“ იმ ბანკებს, რომლებსაც ასეთი სესხების წილი თავიანთ პორტფელში ძალიან მაღალი აქვთ და ამ წილის კიდევ უფრო ზრდის შედარებით აგრესიული ტემპი ჰქონდათ. ჩვენ ამის შესახებ განცხადებაც გავაკეთეთ: ეს ეხება ძირითადად სამ სისტემურ ბანკს. ამ ბანკების გარდა ქვეყანაში არის უამრავი სხვა ბანკი, რომლებსაც ეს ლიმიტი ჯერ ათვისებული არა აქვთ.

ისინი ჩვეულებრივად გააგრძელებენ ამ ტიპის სესხების გაცემას, სანამ ამ ლიმიტს არ მიაღწევენ?

დიახ.

რამდენად სამართლიანია ეს მიდგომა?

მე თავიდანაც აღვნიშნე, საითკენ არის ჩვენი გზები: ყველას, ვისაც სესხის გაცემა უნდა, ექნება თანაბარი შანსი და შესაძლებლო-

ბა, მიიღოს ინფორმაცია მსესხებლის მდგომარეობის შესახებ - ეს ერთი მხარე. ყველაზე გავრცელებული თანაბარი სტანდარტი მომხმარებელთა უფლებებთან მიმართებით - რა წესები უნდა დაიცვან, რა კონტრაქტები უნდა იყოს, შრიფტი როგორი უნდა იყოს და ა.შ. ჩვენ ვცდილობთ, ინფორმაციის ის ასიმეტრია, რაც აქამდე არსებობდა, გავათანაბროთ.

სანამ შედეგებზე ვილაპარაკებთ, მანამდე მაინც მიზეზის მხარეს მინდა დავაკონკრეტო ერთი რამ: თქვენ რამდენჯერმე ახსენეთ ეკონომიკური ზრდა. ეკონომიკური ზრდა ნახსენები იყო ასევე მუდისის ანგარიშშიც, სადაც ზუსტად ის დასკვნა დაიღო, რაც თქვენც მითხართ, რომ თქვენი კვლევებითაც დადასტურდა - ეკონომიკური ზრდა ჩამორჩება საცალო დაკრედიტების ზრდის ტემპს. მაინტერესებს, შეგვიძლია თუ არა ვთქვათ, რომ ეკონომიკური ზრდა რომ უფრო მაღალი იყოს, ან რომ ყოფილიყო ამ პერიოდში უფრო მაღალი, ეს რეგულაციები დღის წესრიგში არ დადგებოდა ამ სიმწვავით და ამ ფორმით?

ამ რეგულაციებზე საუბარი დაიწყო სწორედ მაშინ, როცა ეკონომიკური ზრდის ტემპსა და საცალო დაკრედიტების ზრდის ტემპებს შორის ჩვენ დიდი აცდუნა დავინახეთ. ყველაზე უარყოფითი ტრენდი, რასაც ჩვენ ვხედავთ, არის დაკრედიტების ზრდის ტემპი მოსახლეობის იმ ნაწილში, რომელსაც დაბალი შემოსავალი და მაღალი საბანკო ტვირთი აქვს...

და რომელსაც ყველაზე მეტად სჭირდება ეს დამატებითი ფული...

ცოტა უტრირებულ მაგალითს მოვიყვან. ბოდიში ამ უტრირებისთვის, მაგრამ ბანკის მხარესაც შევხედოთ, ბიზნესის მხარეს და მოსახლეობის მხარესაც. დაახლოებით, როგორ რამეზე საუბარი, იცით, რომ დღეს ყველამ ვიაროთ ბოლო მოდელის აიფონებით, საჭმლის ფული არ გვქონდეს, აიფონის გამყიდველები ბედნიერები იყვნენ, რომ ერთ თვეში გაყიდეს მთელი მარაგები - მოკლედ, რა მაქვს მხედველობაში: ჩვენი ამოცანა არის სტაბილური ზრდა. დღევანდელი მოცემულობით საფინანსო სექტორის მოთამაშემ შეიძლება ერთ კვარტალში აჩვენოს ძალიან მაღალი მოგება, ხოლო შემდგომ კვარტალებსა და წლებში ზარალი ნახოს. იგივეა ბიზნესის მხარეს - ყველაზე უტრირებული და რადიკალური სცენარით, ბიზნესს შეიძლება ბოლოს მომხმარებელი საერთოდ აღარ დარჩეს.

მეც ბოდიშს მოვიხდით უტრირებისთვის, მაგრამ მე ახლა გისმენთ და ისეთი შთაბეჭდილება მრჩება, თითქოს თქვენ არ გაქვთ იმედი, რომ ეკონომიკა შეიძლება მნიშვნელოვნად გაიზარდოს ამ პერიოდში, მნიშვნელოვნად გაიზარდოს, მათ შორის, ერთ სულზე შემოსავალი იმისთვის, რომ ჩვენ - თუნდაც იმ ფენამ, რომელზეც ახლა მე და თქვენ ვსაუბრობთ - რეალურად შევძლოთ იმ აიფონის ყიდვა, რომელიც გვინდა, რომ ხელში გვეჭიროს...

ბირიქით. ზუსტად იმიტომ, რომ გვჯერა ეკონომიკური ზრდის

- იცით, პროგნოზი გაგზარდეთ კიდევ - ჩვენ გვინდა, რომ არ ვიფიქროთ მართო ერთი დღით და ერთი კვარტალით. ჩვენ გვინდა, რომ სურვილმა, დღეს მქონდეს აიფონი და სწრაფმა დაკრედიტებამ, სამჯერ და ოთხჯერ მეტმა, ვიდრე ეკონომიკური ზრდის ტემპია, არ დაამძიმოს მოსახლეობა ამ გადახდებით - სწორედ ამაზეა საუბარი...

მაგრამ მეორე მხრივ თქვენ მზად ხართ, ეკონომიკამ გადაიხადოს ფასი ამ რეგულაციებში - თუნდაც მოკლე ვადაში და დაკარგოს შშპ-ის 0.6%...

კი. ეს 0.6% არის ძალიან კონსერვატიული მაჩვენებელი და გულისხმობს, რომ ეს არის მყისიერად და ძალიან სწრაფად ამოქმედებული ყველა რეგულაცია - ეს ეფექტია აქ დათვლილი. კითხვა შეიძლება რიტორიკულად ჩანდეს, მაგრამ რა სჯობს - ეკონომიკაზე შედარებით სუსტი უარყოფითი გავლენა დღეს და შემდეგ უკვე, მომავალ წლებში, მაღალი ზრდის ეფექტი თუ ვაგრძელოთ ეს პრაქტიკა და ამას, ყველასთვის, სერიოზული ჩავარდნა მოჰყვება?

თუ ასე წრფივად დავინახავთ ამ ყველაფერს. ყველა ასე წრფივად არ ხედავს - ამბობენ, რომ, მაგალითად, შეიძლება იგივე მევახშეობა დაბრუნდეს საქართველოში და ამან კიდევ უფრო მეტი პრობლემა შექმნას, იმიტომ რომ თქვენ შეიძლება საერთოდ ვეღარ დაინახოთ, რა სურათია ფინანსური სტაბილურობის კუთხით ქვეყანაში...

მე ვახსენე ის რეგულაცია, რომელიც პირველი იანვრიდან შემოვიდა. მე ვახსენე, რომ ყველა პირი, რომელიც ოცზე მეტი ადამიანისთვის სესხს გასცემს, ვალდებული იქნება, ეროვნულ ბანკში დარეგისტრირდეს, ანუ ჩვენი ზედამხედველობის ქვეშ მოექცეს. საუბარი იმაზეა, რომ ეროვნული ბანკის, ვთქვათ, თვალთახედვის არეალს მიღმა შეიქმნას ორგანიზაციები, იმ მოცემულობაში, როცა ასეთი საქმიანობა პირველი იანვრიდან რეგისტრაციის გარეშე იქნება კანონდარღვევა, სისხლის სამართლის დანაშაული? რომ ამ რეგულირების ველს გარეთ შეიქმნას კომპანიები, რომლებიც ათათასობით ადამიანს გაუწევენ საკრედიტო მომსახურებას ისე, რომ ჩვენ არ გვეცოდინება?

არა, ხელიდან ხელში ფულზეა საუბარი აქ უფრო მეტად...

ეს დღესაც არის. შეუძლებელია, ჩვენ კერძო პირებს შორის ურთიერთობა სისტემურად ვარეგულიროთ, მაგრამ ჩვენ ვამბობთ, რომ ამ რეგულაციებით შეუძლებელია, სისტემური პრობლემის შემქმნელი წარმონაქმნები მივიღოთ, რომლებიც ჩვენი თვალთახედვის მიღმა იქნებიან.

ასლა კითხვას გისვამთ მე, როგორც მომხმარებელი. თქვენ ამბობთ, რომ ჩემზე ზრუნავთ - კონკრეტულად რაში გამოიხატება ეს ზრუნვა? თვითდასაქმებული რომ ვიყო, საერთოდ ავიღებდი სესხს? თვითდასაქმებულთა სამუშაო ტიპების ჩამონათვალიც კი იყო მოცემული და სხვათა შორის, ოდნავ უცნაური პროცედურებიც ამ

ადამიანთა შემოსავლების დასადასტურებლად, რაც ალბათ კრედიტ-ოფიცრებისთვის არც ადვილი იქნება და არც სასიამოვნო - შეიძლება, კომპანიას ეს ხარჯები აღარც უღირდეს, რაც ჩვენი გადმოსახედიდან, მარტივი მსჯელობის საფუძველზე იმას ნიშნავს, რომ შეიძლება ეს ადამიანები მთელი ამ სისტემის მიღმა დარჩნენ: ისინი სესხს უბრალოდ ვეღარ აიღებენ...

არსად ამ დოკუმენტებში, განწყობასა და ჩვენს სტრატეგიაში არ არის ამ დასკვნის საფუძველი. ჩვენ ვამბობთ, რომ ბანკმა ან გამსესხებელმა დაადგინოს, განსაზღვროს, რა შემოსავალი აქვს მსესხებელს...

რიგ შემთხვევაში, ბატონო მურთაზ, კრედიტ-ოფიცრებს ნამდვილი შერლოკჰოლმობა უწევთ...

არა, არსებობს ძალიან ბევრი ტექნოლოგიური IT გადაწყვეტა. 21-ე საუკუნეა, ხელოვნურ ინტელექტზე ვსაუბრობთ და ა.შ. არის მოდელები, რომლებიც პირის ქცევიდან გამომდინარე, მისი შემოსავლის შეფასებას ახდენს. ჩვენ ვამბობთ, რომ ბანკებმა და ამ კომპანიებმა თვითონ განსაზღვრონ ის შესაძლებლობები თუ ის მოდელები, რაც მათ საქმიანობას გაუადვილებს: ზოგიერთ ბანკს შეიძლება ჰქონდეს ისეთი პროგრამული უზრუნველყოფა, რომელმაც ხელის ერთი ჩამორთმევით განსაზღვროს დიდი ალბათობით, რა შემოსავალი აქვს ამ ადამიანს. ვიცი, გარკვეული ირონია გამოიწვია ჩანაწერმა კრედიტ-ოფიცრების ვიზიტების შესახებ, მაგრამ უამრავი პროფესია არსებობს და ჩვენ არ ვაპირებთ ამში ჩარევას. ჩვენ ვამბობთ, რომ ბანკებმა თვითონ დაიდგინონ ნორმები და შესაძლებლობები. გვეონია, რომ პასუხისმგებელიანი დაკრედიტება ყველა მხარისთვის ყველაზე სწორი და სამართლიანი პრინციპია. შეიძლება მცირე გავლენა ჰქონდეს ეკონომიკაზე, მაგრამ შემდგომი წლების ზრდაზე ექნება ძალიან პოზიტიური და ჯანსაღი გავლენა.

ე.ი. თამამად შევძლებთ, გარკვეული პერიოდის შემდეგ აღარ ვიმარჩიელოთ, კომერციული ბანკები ეკონომიკის მამოძრავებლები არიან თუ მუხრუჭები...

კომერციულ ბანკებს ქვეყნის ეკონომიკაში აქვთ თავიანთი ძალიან განსაზღვრული როლი. უნივერსალური ბანკი ნიშნავს იმას, რომ ისინი დეპოზიტარების ფულით ოპერირებენ. მოლოდინი არ უნდა შევქმნათ, რომ ამ სექტორს შეიძლება მოვთხოვოთ ისეთი რამ, რის შესრულებაც მას უბრალოდ, ბუნებრივად, არ შეუძლია. ბანკებს მოვთხოვოთ კაპიტალი, როცა მეორე მხრივ ბანკებს არაპროფილური აქტივების ფლობა შეეზუბუდეთ და მივიღოთ ეს გადაწყვეტილება, რომ ბანკები არ უნდა შევიდნენ კომპანიების კაპიტალსა და წილებში - ეს არ არის საბანკო სექტორის საქმე: ბანკებს შეუძლიათ გასცენ სესხები და ჩვენი ამოცანაა...

პასუხისმგებელიანი იყოს ეს დაკრედიტება. დიდი მადლობა ინტერვიუსთვის. ინტერვიუ ჩაწერილია 04.05.2018

განვითარების
სტრატეგია

ავტორი:
ბისო ნატვლიშვილი

რამდენად სტაბილურია საქართველოს საბანკო სექტორი?

საბაზრო ეკონომიკის მქონე ქვეყნების ეკონომიკის სტაბილურობა საბანკო სექტორის სტაბილურობაზე დგას. საბანკო სექტორში წარმოშობილ პრობლემებს ქვეყნის ეკონომიკური კრიზისის (შემოსავლებისა და დასაქმების შემცირება) გამოწვევა მარტივად შეუძლია. ამასთან, საბანკო სექტორი მოსახლეობის ნდობაზე დაფუძნებული. ორი აღნიშნული მიზეზიდან გამომდინარე, ყველა ქვეყნის ხელისუფლება აკვირდება საბანკო სექტორის სტაბილურობას, რომ პოტენციური პრობლემების შემთხვევაში, დროულად მოახდინოს რეაგირება. საბანკო სექტორის ზედამხედველობას ძირითადად ქვეყნების ეროვნული ბანკები ან სპეციალური სამსახურები ახორციელებენ.

დღევანდელი ქართული საბანკო სისტემა 1991 წელს აღმოცენდა, თუმცა კომერციული ბანკების დაარსება და განვითარება ქაოსურად დაიწყო, საბანკო ლიცენზიის მიღება პრობლემას არავისთვის წარმოადგენდა. შედეგად, ორ წელიწადში ასობით ბანკი გაიხსნა, თუმცა ასობითვე დაიხურა. ხშირ შემთხვევაში ბანკები მხოლოდ აფერა იყო – ისინი მოსახლეობისგან ფულს იღებდნენ, შემდეგ მუშაობას წყვეტდნენ და ბანკის მფლობელები ქვეყნიდან გარბოდნენ. ამას შედეგად მოჰყვა ის, რომ კერძო საბანკო სისტემაში ისედაც გაუთვითცნობიერებულმა მოსახლეობამ კიდევ უფრო დაკარგა ნდობა ბანკების მიმართ.

საქართველოს ეროვნულ ბანკს (სებ) წლების მიხედვით აქვს გამოქვეყნებული ინფორმაცია საქართველოში მოქმედი ბანკების რაოდენობის შესახებ. 1995 წელს 102 ბანკი იყო, შემდეგ მათი რიცხვი სწრაფად მცირდებოდა და მინიმუმს, 16 ბანკს, 2017 წელს მიაღწია.

უკვე ათ წელზე მეტია, საქართველოში ბანკი აღარ გაკოტრებულა. მოხდა ბანკების შერწყმა, საქმიანობის დასრულება და ა.შ., მაგრამ ბანკის მენაბრეები არ დაზარალებულან. ეს მნიშვნელოვანწილად ბანკებზე ზედამხედველობის გაწევამ განაპირობა.

დღეს საქართველოში ფინანსური სექტორის სტაბილურობაზე ზედამხედველობას სებ-ის ფინანსური სტაბილურობის კომიტეტი ახორციელებს.

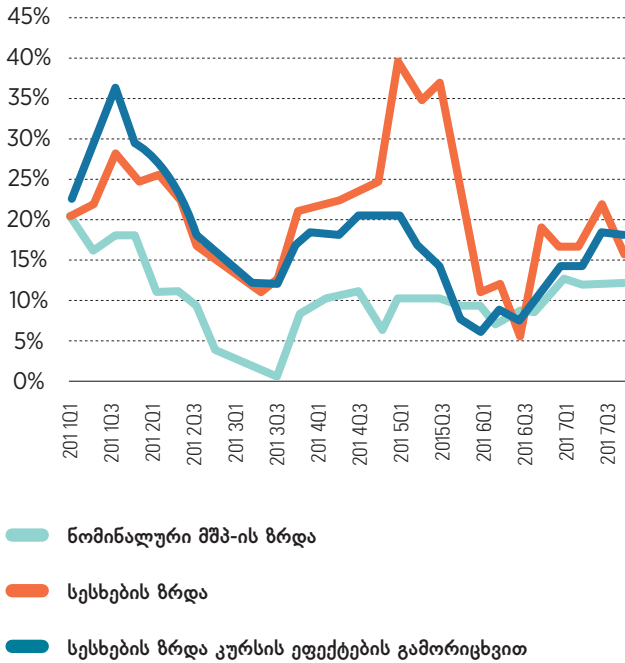
კომიტეტის მთავარი ამოცანაა, შეაფასოს და გააანალიზოს ფინანსური სტაბილურობის რისკები და შეიმუშაოს შესაბამისი პოლიტიკა მათ აღმოსაფხვრელად ან შესამცირებლად. კომიტეტი ადგენს ე.წ. მაკროპრუდენციური პოლიტიკის ინსტრუმენტებს, როგორცაა: კაპიტალის კონტრაციკლური ბუფერი, სესხის მომსახურებისა და უზრუნველყოფის კოეფიციენტების ლიმიტები, კაპიტალის დამატებითი მოთხოვნა, ლიკვიდობის მოთხოვნა და სხვა.

კაპიტალის კონტრაციკლური ბუფერის მიზანი დაკრედიტების ჭარბი ზრდისას წარმოქმნილი სისტემური რისკებისგან საბანკო სისტემის დაცვაა. ბუფერი გაიზრდება მაშინ, როდესაც კომიტეტი მიიჩნევს, რომ ბანკების მიერ დაკრედიტების ჭარბი ზრდა ხდება, რამაც შესაძლებელია, სისტემური რისკების დაგროვება გამოიწვიოს. ხოლო რისკების მატერიალიზაციის შემთხვევაში კონტრაციკლური ბუფერის მოთხოვნა შემცირდება, რაც ბანკებისთვის დამატებით კაპიტალს გამოათავისუფლებს და დაეხმარება ფინანსურ სისტემას, რომ ეკონომიკის დაკრედიტება მკვეთრად არ შემცირდეს.

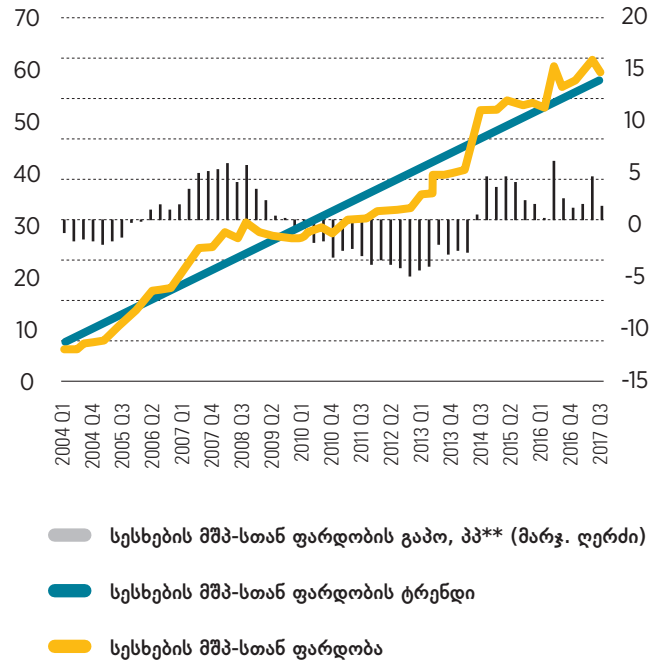
კონტრაციკლური ბუფერი დგინდება კაპიტალის მინიმალურ მოთხოვნებზე დანამატის სახით. მისი მოცულობა განისაზღვრება რისკის მიხედვით შეწონილი მთლიანი აქტივების მიმართ 0%-დან 2.5%-მდე შუალედში. კაპიტალის კონტრაციკლური ბუფერის დადგენისას, კომიტეტი სესხების მთლიან შიდა პროდუქტთან (მშპ) ფარდობას და მისი გრძელვადიანი ტრენდიდან გადახრის ინდიკატორებს ითვალისწინებს.

ფინანსური სტაბილურობის კომიტეტმა 2018 წლის 1 მარტის სხდომაზე მიიღო გადაწყვეტილება კონტრაციკლური ბუფერის უცვლელად – 0%-ზე დატოვების შესახებ. კომიტეტის შეფასებით, მიმდინარე პერიოდში, საერთო დაკრედიტების ზრდა შეესაბამება ნომინალური მშპ-ის ზრდას. 2017 წელს სესხების წილი ზრდა (ლარის გაცვლითი კურსის ეფექტის გამორიცხვით), 16.7% შეადგინა. 2017 წლის 31 დეკემბრისთვის საბანკო სისტემის მთლიანმა საკრედიტო პორტფელმა 22.3 მილიარდ ლარს მიაღწია. სესხების ფარდობა მშპ-სთან 60%-ის ფარგლებშია და ახლოსაა მის გრძელვადიან, საიმედო ტრენდთან. კომიტეტმა მიიჩნია, რომ მნიშვნელოვანია, საკრედიტო ზრდა ეკონომიკური აქტივობის თანაბომიერი

ნომინალური მშპ-ისა და სესხების* წლიური ზრდა

სესხების* მშპ-სთან ფარდობა (%)

წყარო: სები

*სესხები მოიცავს ბანკებისა და მიკროსაფინანსოების მიერ გაცემულ სესხებს

** სესხების მშპ-სთან ფარდობის გაპი წარმოადგენს სესხების მშპ-სთან ფარდობის გადახრას მისი გრძელვადიანი ტრენდიდან.

იყოს და სესხების ზრდა ხელს უწყობდეს ეკონომიკის მდგრად ზრდასა და მოსახლეობის კეთილდღეობას ისე, რომ ფინანსური სტაბილურობის ჭარბი რისკები არ დაგროვდეს. რადგან ბუფერი 0%-ზე შენარჩუნდა, ეს ნიშნავს, რომ 2018 წლის მარტში ეკონომიკაში ჭარბვალიანობის პრობლემა არ არსებობდა. თუმცა კომიტეტმა აღნიშნა, რომ მიუხედავად იმისა, რომ ცალკე აღებული შინამეურნეობების დაგვიანება მშპ-ის 32%-ს შეადგენს და ახლოსაა შესადარი ქვეყნების მედიანურ მაჩვენებელთან, აღსანიშნავია, რომ ეს მაჩვენებელი ბოლო წლებში შედარებით სწრაფად იზრდება, რაც გარკვეული რისკების მატარებელია.

საბანკო სექტორის სტაბილურობის მნიშვნელოვანი კომპონენტია ლიკვიდობის დონე - ბანკის უნარი, მნიშვნელოვანი დანაკარგების გარეშე დააფინანსოს აქტივების ზრდა და დაფაროს ვალდებულებები მათი დაფარვის ვადის დად-

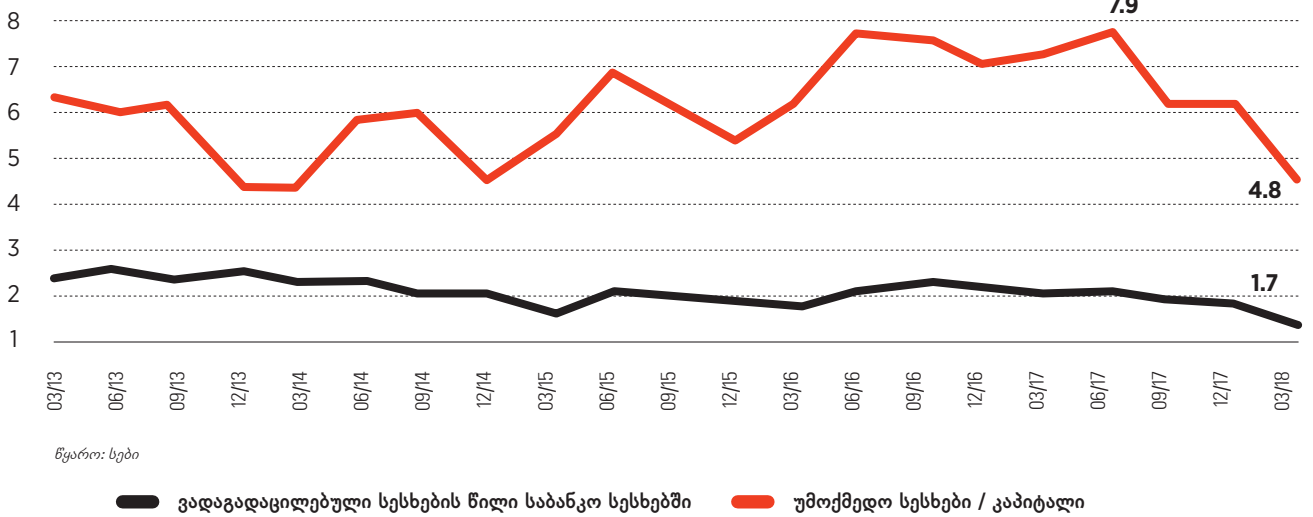
გომისას. ფინანსური სტაბილურობის კომიტეტის დასკვნით, საბანკო სექტორი მაღალ ლიკვიდობას ინარჩუნებს, ხოლო უმოქმედო სესხების წილი მთლიან დაკრედიტებაში შემცირების ტენდენციით ხასიათდება, განსაკუთრებით - 2017 წლის მე-2 კვარტალის შემდეგ. დოლარიზაცია, მიუხედავად 2017 წელს საგრძნობი შემცირებისა, ფინანსური სექტორისთვის კვლავ ერთ-ერთ მთავარ გამოწვევად რჩება (საბანკო სისტემის მგრძობილობა სავალუტო რისკის მიმართ კვლავ მაღალია). კომიტეტის შეფასებით, უცხოური საპროცენტო განაკვეთების მოსალოდნელი ზრდის ფონზე, განსაკუთრებით საყურადღებოა უცხოური ვალუტის ვალდებულებების მაღალი წილი ბანკების დაფინანსებაში. თუმცა ამ ეტაპზე საბანკო სექტორი უცხოურ ვალუტაშიც მაღალ ლიკვიდობას ინარჩუნებს.

საბანკო სექტორის სტაბილურობის მნიშვნელოვანი მაჩვენებელია მოგები-

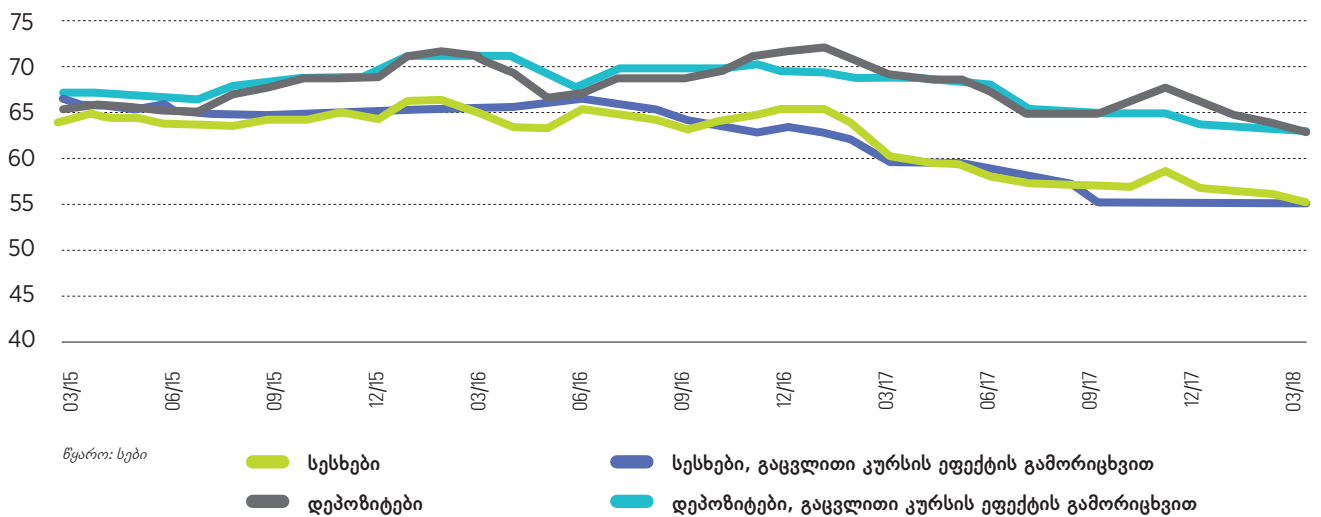
ნობის (უკუგების) კოეფიციენტი აქტივებზე (ROA) და კაპიტალზე (ROE). აღნიშნული კოეფიციენტები დადებით კორელაციაშია სექტორის სტაბილურობასთან. მათ ბოლო წლების მაქსიმალურ მაჩვენებელს (ROA - 3.8%, ROE - 27.6%) 2017 წლის მესამე კვარტალში მიაღწიეს, მას შემდეგ კი კლება დაიწყო. თუმცა, ბოლო რამდენიმე წელს თუ ვნახავთ, საერთო ჯამში სექტორში მოგებიანობას ზრდის ტენდენცია აქვთ.

მნიშვნელოვანია ბანკების საკრედიტო პორტფელის ხარისხობრივი კლასიფიკაცია. 2017 წლის ბოლოს საბანკო სესხების (ბანკთაშორის სესხების გარეშე) 89% სტანდარტული, ანუ უპრობლემო სესხები იყო. შესაბამისად, 11% იყო ნევატიური სესხები, თუმცა მათგან მხოლოდ 1.4% (310 მლნ ლარი) იყო უიმედო სესხი. აღსანიშნავია, რომ ნევატიურ სესხებს შემცირების ტენდენცია აქვს. მაგალითად, 2016 წლის მარტში მათი წილი

უმოქმედო და ვადაგადაცილებული სესხები საბანკო სექტორში, %

სესხებისა და დეპოზიტების დოლარიზაცია საბანკო სექტორში, %

დაახლოებით 16% იყო.

სებ-ის ინფორმაციით, 90 და მეტი დღით ვადაგადაცილებული სესხების წილი მთლიანი საკრედიტო პორტფელის 2.81 პროცენტს შეადგენს, რაც აღმოსავლეთ რეგიონის ქვეყნებს შორის ერთ-ერთი საუკეთესო მაჩვენებელია. საქართველოს მაჩვენებელი მხოლოდ ესტონეთის ანალოგიურ მაჩვენებელს ჩამორჩება.

საქართველოს საბანკო სისტემის მდგრადობის ზრდაზე მიუთითებს ლონდონის საფონდო ბირჟაზე წარმოდგენილი ორი ქართული ბანკის – „თიბისი ბან-

კისა“ და „საქართველოს ბანკის“ აქციებზე ფასების მატებაც. „საქართველოს ბანკი“ 2012 წლიდან არის ლონდონის ბირჟაზე, ხოლო „თიბისი ბანკი“ – 2016 წლიდან.

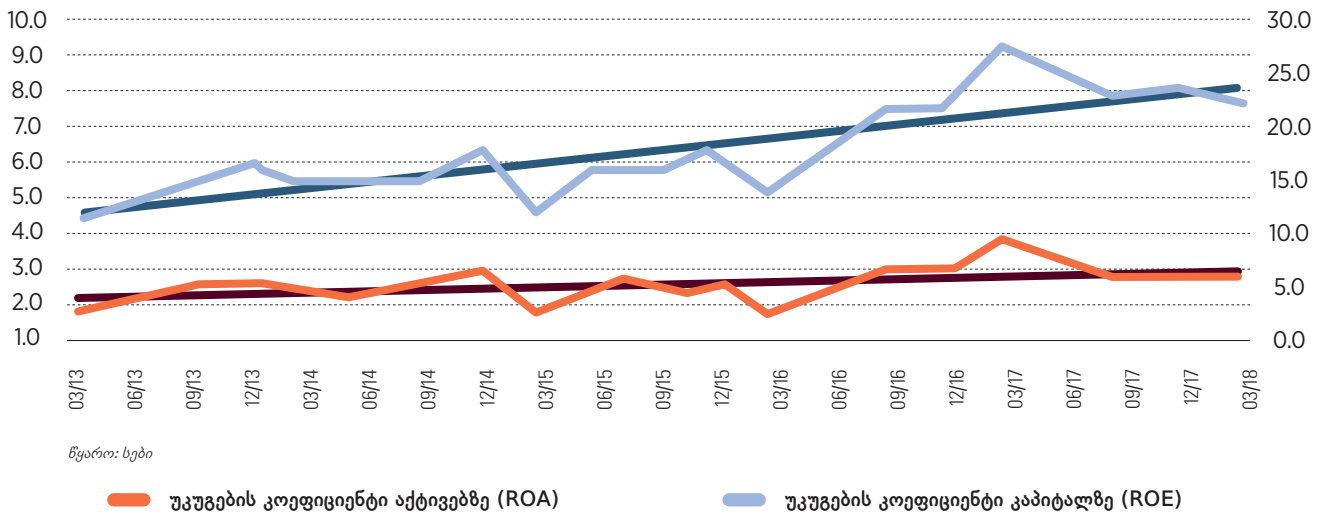
ფინანსური სტაბილურობის ძირითადი ინდიკატორებისა და ტენდენციების განხილვის შედეგად, შეგვიძლია დავასკვნათ, რომ საქართველოს საბანკო სექტორი საკმაოდ სტაბილურია და ამასთან, სტაბილურობის დონე უმაღლესია.

სტაბილურობაზე უარყოფითად იმოქმედა ლარის კურსის მნიშვნელოვნად გაუფასურებამ 2015-2016 წლებში, თუმცა 2017

წლიდან სტაბილურობის მაჩვენებლები უმაღლესია.

სტაბილურობის მაღალი დონის მიუხედავად, დღეისათვის გამოწვევაა ის, თუ რა გავლენას იქონიებს 2018 წლიდან საბანკო სექტორში ამოქმედებული და უახლოეს მომავალში ასამოქმედებელი ახალი რეგულაციები. ახალ რეგულაციებს სტაბილურობაზე ორივე მიმართულებით ექნება გავლენა. კონკრეტულ შედეგებს მომავალი გვიჩვენებს, რომელთა სიდრ-მისეულ ანალიზს Forbes Banker-ი მომავალ ნომერში შემოგთავაზებთ. **F**

უკუგების კოეფიციენტები საბანკო სექტორში, %

წყარო: სები

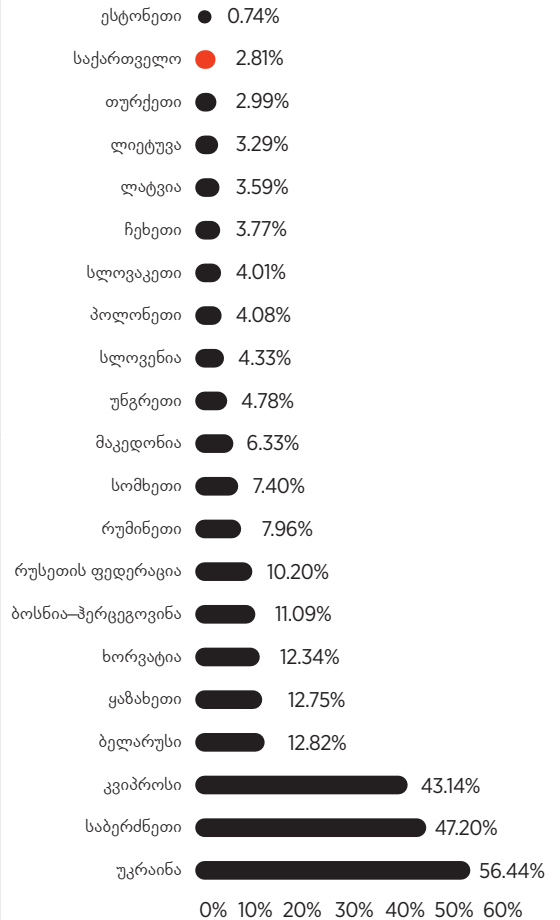
უკუგების კოეფიციენტი აქტივებზე (ROA)

უკუგების კოეფიციენტი კაპიტალზე (ROE)

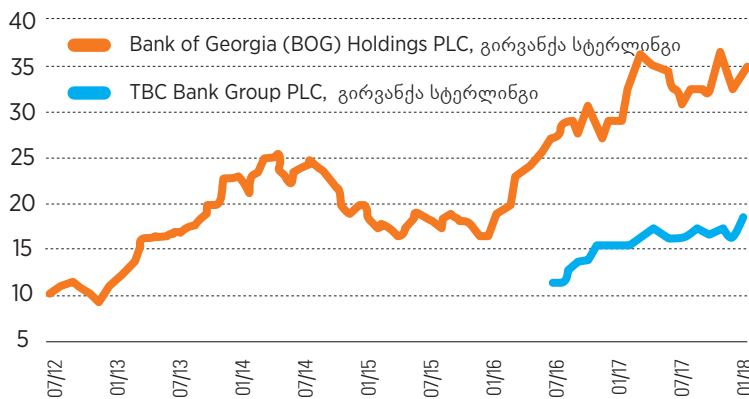
ბანკების საკრედიტო პორტფელის კლასიფიკაცია ხარისხის მიხედვით

კატეგორიები	მლნ ლარი	წილი მთლიან სესხებში
სტანდარტული	19 830	89%
ნეგატიური სესხები	2 446	11%
საცურადღებო	1 108	5%
უმოქმედო სესხები	1 337	6%
არასტანდარტული	757	3.4%
საეჭვო	271	1.2%
უიმედო	310	1.4%
სულ	22 276	100%

90 და მეტი დღით ვადაგადაცილებული სესხების წილი მთლიან სესხებში

„თიბისი ბანკისა“ და „საქართველოს ბანკის“ აქციების ფასების დინამიკა

წყარო: სები

მეტამორფოზი!

2009 წლის სექტემბერში სააქციო საზოგადოება „ლიბერთი ბანკი“ Liberty Capital-მა შეისყიდა, რომელიც აწ გარდაცვლილი დინუ პატრიჩიუსა და ლადო გურგენიძის მიერ დაფუძნებული ჰოლანდიური საინვესტიციო კომპანიის, Liberty Investments Holding B.V.-ის სრულ მფლობელობაში არსებული შვილობილი კომპანიაა. შესაბამისად, 2017 წლის ოქტომბერში ბანკმა კონტროლის ცვლილების შესახებ გააკეთა განცხადება, რის შედეგადაც, ბანკის სააქციო კაპიტალის 74.64% ნიდერლანდების სამეფოს კანონმდებლობის ქვეშ მოღვაწე European Financial Group B.V.-მ იყიდა. ბანკის საბოლოო გადაწყვეტილების მიმღები ბენეფიციარი მფლობელი პირები არიან ირაკლი რუხაძე (აშშ-ის მოქალაქე), ბენ მერსონი (დიდი ბრიტანეთის მოქალაქე) და იგორ ალექსეევი (აშშ-ის მოქალაქე). მაგრამ ეს უკვე ბანკის ისტორიაში ახალი თავია და ახალი ისტორიაც, ჩემი სტატია კი 2009 წლის სექტემბრიდან 2017 წლის ნოემბრამდე პერიოდს ეხება, როცა ლადო გურგენიძის ხელმძღვანელობით ბანკი სრულად გარდაიხსნა.

ავტორი: ალექსი ხოროშვილი

Liberty Capital-ის მიერ შესყიდვიდან ექვსი წლის განმავლობაში ბანკი ქართულ საბანკო ისტორიაში ყველაზე დრამატული ტრანსფორმაციის მოწმე შეიქნა. მსგავსი ეფექტიანობის გასაღები ბრწყინვალე, ნიჭიერი, ახალგაზრდა ქართველების გუნდში უნდა ვეძიოთ, რომელიც ლადო გურგენიძემ პირადად შეარჩია. ბანკის დრამატული ცვლილებები სწორედ ამ უკანასკნელის ხელმძღვანელობისა და მენტორობის პირობებში დაიწყო.

შესყიდვის პერიოდისთვის (2009-ის სექტემბერი), ბანკი, ფაქტობრივად, გაკოტრებული იყო: წინა მენეჯმენტის დროს, გასესხებასა და ოპერაციებთან დაკავშირებული ცუდი გადაწყვეტილებების გამო, ბოლო ორ წელს სერიოზული დანაკარგები განუცადათ. 2008-იდან მოყოლებული, ბანკს ცენტრალური ბანკის მკაცრი ზედამხედველობის ქვეშ უწევდა მუშაობა – გასესხებასა და ინვესტიციებზე შეზღუდვები ჰქონდა დაწესებული, ვინაიდან ლამის ყველა გონივრული რეგულაცია დაერღვია. 2008 წლის ბოლოსა და 2009 წლის სექტემბრის მონაცემებით, მისი დონე I-ის კაპიტალი (BIS) ნეგატიურ ნიშნულზე იდგა და პირველ წელს – €21.2 მილიონს, მეორე წელს კი €15.8 მილიონს შეადგენდა, რაც

2008-ში – €45.7 მილიონის, 2009-ში კი €5.4 მილიონის ტოლფას წმინდა ზარალს უნდა მივაწეროთ. 2009 წლის 31 დეკემბრის მონაცემებით, ვადაგადაცილებული სესხებისა და მთლიანი კრედიტების თანაფარდობის კოეფიციენტი 40.8%-ს მიაღწია. 2008 წლის €45.7-მილიონიანი წმინდა ზარალი, მეტწილად, უკიდურესად მაღალი ოპერაციული ხარჯების შედეგს წარმოადგენდა, მაშინ როცა 2009 წლის €5.4 მილიონის წმინდა დანაკარგები ძირითადად უფუნქციო, დრომოჭმული აქტივების პროვიზორებითა და ჩამოწვრილი აიხსნება. ბანკი არ იყო იმ პოზიციაში, სესხები რომ ეფექტიანად გაეცა, ჰოდა, 2008 წლის ბოლოსთვის მისი ლიკვიდურობა ისეთ დონეზე დაეშვა, რომ ნორმალური საბანკო ოპერაციების შესრულებაც კი ლამის შეუძლებელი გახდა; მაგალითად, საფონდო ტრანსფერები გამუდმებით ყოვნდებოდა როგორც ლიკვიდურობის სიმწირის გამო, ისე სხვა მიზეზებით. მართალია, ქართულმა საბანკო სფერომ, ზოგადად, საკმაოდ კარგად გაუძლო რუსეთთან ომის შემდგომ შექმნილ ფინანსურ კრიზისსა და ეკონომიკურ დაღმასვლას, ბანკი, 2008 წლის ბოლოსთვის, სექტორის სტაბილურობას სერიოზულ საფრთხედ მოეგვინა იმის ფონზე, რომ მისი სისტემატური როლი დაახ-

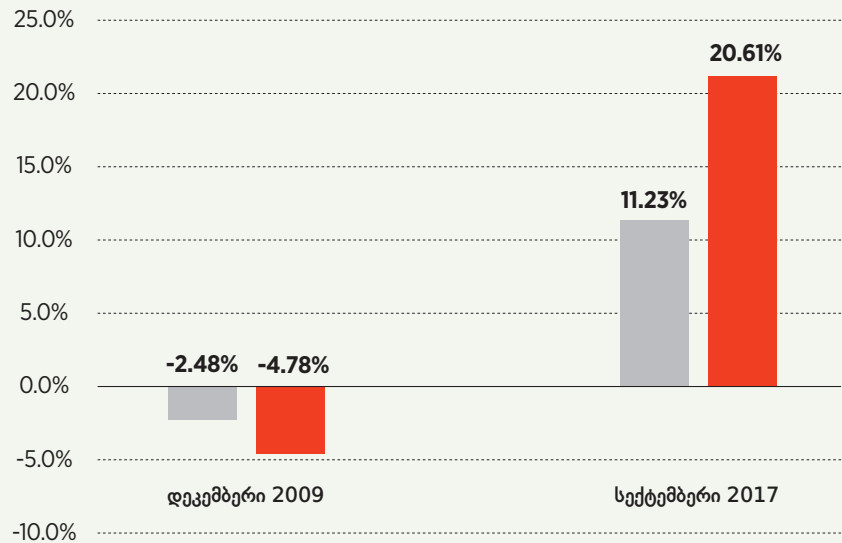
ლოებით 1.5 მილიონი ადამიანისთვის სახელმწიფო პენსიების, სოციალური უზრუნველყოფისა და სახელფასო სერვისების დისტრიბუცია იყო. ყველა უწინდელი მცდელობა, ბანკისათვის კომპეტენტური, კარგად კაპიტალიზებული მყიდველი ეპოვით, კრახით სრულდებოდა.

2009 წლის ოქტომბრიდან 2017 წლის ოქტომბრამდე ბანკის მეწილეებმა მასში €77.0 მილიონის ტოლფასი სააქციო კაპიტალის ინვესტიცია განახორციელეს, ხოლო ბანკმა, დივიდენდის გადასახადებისა და აქციათა გამოსყიდვის შემდეგობით, მათ €51.4 მილიონი დაუბრუნა.

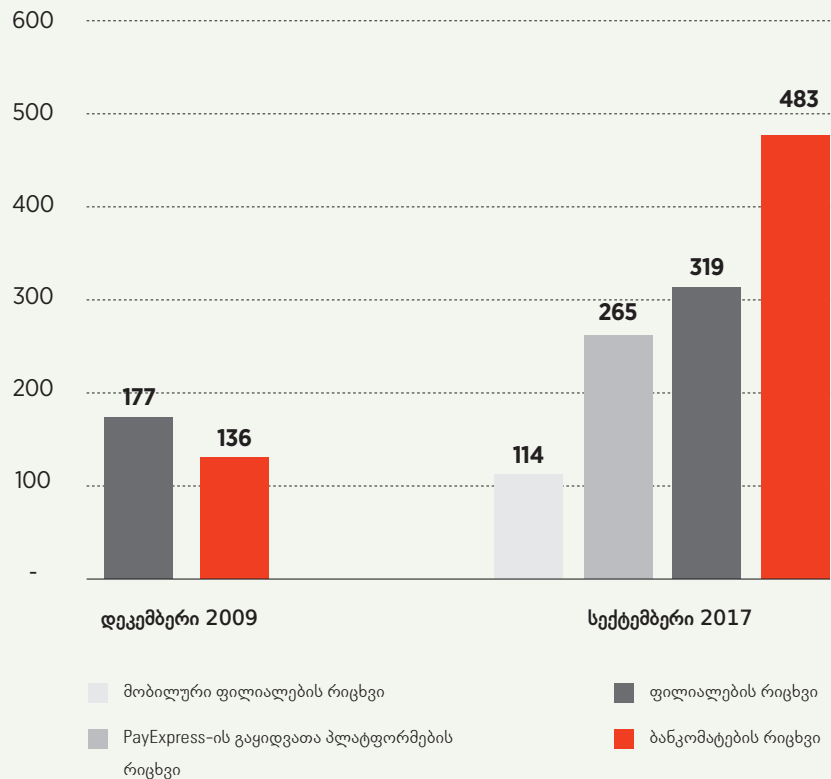
მარჯვნივ მოყვანილი დიაგრამა, საქართველოს ეროვნული ბანკის პრეზიდენტის დადგენილება No 18/14-სთან შესაბამისობაში, ბანკის კაპიტალური ადეკვატურობის კოეფიციენტების (CAR) დრამატულ გაუმჯობესებას ასახავს.

ბანკი ფილიალების ყველაზე ფართო ქსელითა და საცალო კლიენტების ყველაზე მსხვილი ბაზით გამოირჩეოდა: 698 ფილიალისა და მომსახურების პლატფორმის მეშვეობით, ის 1.6 მილიონ კლიენტს ემსახურებოდა. 2009 წლის სექტემბრიდან 2017 წლის სექტემბრის ჩათვლით, გეოგრაფიული ცნობადობის გაზრდის მიზნით, ბანკმა 142 ახალი ფილიალი გახსნა და 347 ახალი ბანკომატი დაამონტაჟა. 2010 წლის ივლისში მან სადისტრიბუციო ქსელების მნიშვნელოვანი გაფართოების შესახებ განაცხადა, რაც გულისხმობდა ქვეყნის მიყრუებული ტერიტორიების დაფარვას სპეციალიზებული მიკროავტობუსებით, რომელთაც მობილური ბანკის ფილიალების ფუნქცია ჰქონდათ. მსგავსი ინოვაციური მიდგომა საქართველოში აქამდე არავის გამოყენებინა. 2017-ის 30 სექტემბრისათვის მართლაც გამოუშვეს 114 სპეციალიზებული მიკროავტობუსი. ამავე თარიღის მონაცემებით, მომსახურების 265 პლატფორმით აღჭურვილი, ბანკი PayExpress-ად ბრენდირებულ წარმომადგენლობით საბანკო ქსელს (ე.წ. ბანკ-აგენტებს) ამუშავებდა. ინტერნეტბანკი, რომელიც ბანკის ისტორიულ ჩავარდნას წარმოადგენდა, 2010 წლის ივნისში ჩაეშვა (და

კაპიტალური ადეკვატურობის კოეფიციენტები

„ლიბერთი ბანკის“ გეოგრაფიული გაფართოება

საკრედიტო რეიტინგები 2017 წლის საქებებისთვის

საკრედიტო რეიტინგები	სექტ. - 2009	სექტემბერი - 2017		პერსპექტივა
FitchRatings	შეფასების გარეშე	გრძელვადიანი IDR 'B+'	მოკლევადიანი IDR 'B'	„სტაბილური“
Standard & Poor's	შეფასების გარეშე	გრძელვადიანი შემხვედრი მხარე 'B'	მოკლევადიანი შემხვედრი მხარე 'B'	„დადებითი“
Moody's	შეფასების გარეშე	გრძელვადიანი IDR 'B+'	შემხვედრი მხარის რისკის შეფასება 'Ba3'	„დადებითი“

მნიშვნელოვნად გაუმჯობესდა 2016-ში), საგრძნობი გაუმჯობესებები იქნა შეტანილი ბარათების დამუშავებისა და ელექტრონული გადახდების თვალსაზრისითაც. 2010 წლის ნოემბერში ბანკის ბარათის დამუშავების პირველ კლიენტად KOR Standard Bank-ი იქცა.

ბაზრის დეტალური შესწავლის შედეგად, 2010 წლის მარტში, ბანკმა რეზერვდირება გადაწყვიტა: ახალი სახელი და ლოგო ბაზარზე კარგად მიიღო. 2010 წლის ივნისში „ლიბერთი ბანკმა“ გაარემონტა იმხანად თბილისის მაღალ ნაგებობათა ღირსშესანიშნაობა Liberty Tower-ი, რომელშიც განთავსებულია კიდევ ბანკის სათავო ოფისი და რომლის განახლება 2007 წლიდან მიმდინარეობდა (2008-ში, სახსრების დეფიციტის გამო, სამუშაოები შეჩერებული იყო).

ბანკმა კვლავ დაიწყო საცალო კლიენტებისთვის სესხის გაცემა და 2009 წლის სექტემბერიდან 2017 წლის სექტემბრის ჩათვლით, ჯამში, €18.3 მილიარდის ახალი სესხი გასცა. მან მთლიანად გაასუფთავა თავისი სასესხო ისტორია ვადაგადაცემული, უფუნქციო აქტივებისაგან, რომლებიც ბანკის შესყიდვის დროს მთლიანი კრედიტების 32.4%-ს შეადგენდა. ბოლო რამდენიმე წლის მანძილზე ბანკი მასობრივი ბაზრისთვის განკუთვნილი ახალი თაობის სასესხო პროდუქტების გაცემაზე იყო ფოკუსირებული.

ფულადი გზავნილების 21 სისტემის მეშვეობით, ბანკი გადარიცხვების სერვისების უზრუნველყოფის მხრივ წამყვან პოზიციაზეა. 2010 წლის ივლისში მან მისსავე მფლობელობაში არსებული გადარიცხვების სერვისის, რომელიც ასიათასობით მომხმარებელს ემსახურებოდა, Liberty Express-ად რეზერვდირება მოახდინა.

კლიენტთა ნდობის აღდგენასთან ერთად, ბანკი ახალი ბიზნესის მდგრადი შემოღებების მომსრე შეიქმნა და 2009 წლის სექტემბრის შემდეგ ლამის გაიორმაგა თავისი აქტიური სახელფასო კლიენტების ბაზა, ხოლო მიკრო-, მცირე და საშუალო ზომის ბიზნესების კლიენტთა ბაზა საგრძნობლად გაზარდა. 2017 წლის 30 სექტემბერს მისი ლიკვიდურობის კოეფიციენტი მაღალ ნიშნულზე - 42.9%-ზე - ავიდა, რაც მედეგ ფინანსურ ჯანმრთელობასა და სესხის გაცემის ახალ, სერიოზულ შესაძლებლობებს მოასწავებდა.

2010 წლის ნოემბერში Fitch Ratings-მა ბანკს უცხოური ვალუტის გაცემის გრძელვადიან დეფოლტ-რეიტინგში (IDR) B მიანიჭა, B მიანიჭა მოკლევადიან IDR-შიც, D/E - ინდივიდუალურ რეიტინგში, 4 - მხარდაჭერის რეიტინგში და B - მხარდაჭერის დონის რეიტინგში. გრძელვადიანი IDR-ის სამომავლო პერსპექტივა სტაბილურად გამოიყურებოდა. ამ დრომდე ბანკი საერთოდ არ იყო შეფასებული.

2015-ის აგვისტოში კიდევ ერთმა წამყვანმა საკრედიტო რეიტინგის სააგენტომ, Standard & Poor-მა ბანკს მიანიჭა B შემხვედრი მხარის როგორც გრძელვადიან, ისე მოკლევადიან რეიტინგებში, და მისი პერსპექტივა სტაბილურად შეაფასა.

ამაგენაირად, 2017-ის ივლისში, აგრეთვე წამყვანმა საკრედიტო რეიტინგის სააგენტო Moody-მ ბანკს B1 დაუწერა ადგილობრივი და უცხოური ვალუტების დეპოზიტების გრძელვადიან რეიტინგებში, ხოლო შემხვედრი მხარის რისკის შეფასებაში - Ba3, და, კვლავაც, მისი პერსპექტივა სტაბილურად შეაფასა.

ბანკის მენეჯმენტის სწორი სტრატეგიისა და მისი განხორციელების ხარისხის დასტურად, 2015-2017 წლებში ბანკი სამივე სააგენტომ ერთი ნიშნულით დააწინაურა მიუხედავად იმისა,

რომ იმავე პერიოდში მეწილეებთან დაკავშირებით არაერთი გაურკვევლობა არსებობდა.

2017 წლის სექტემბერში ბანკის საკრედიტო რეიტინგები ასე გამოიყურებოდა:

ბანკმა ხარჯების ოპტიმიზების ზომები დანერგა და ეფექტიანობა გაზარდა, რის შედეგადაც, 2017 წლის მესამე კვარტალში, ხარჯი/შემოსავლის თანაფარდობის კოეფიციენტი 57.7% შეადგინა, მაშინ როცა 2009-ში ეს მაჩვენებელი 103.4% იყო.

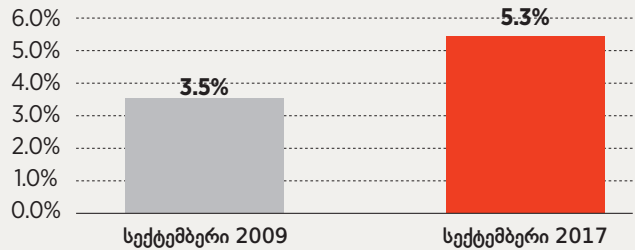
2010 წლიდან 2017-ის მესამე კვარტალის ჩათვლით, 2008 და 2009 წლების მძიმე ზარალის შემდეგ, ბანკის აგრეგირებული წმინდა შემოსავალი €170.0 მილიონი იყო.

2009 წლის სექტემბრიდან მოყოლებული, ბანკს ბაზარზე რამდენიმე მიმზიდველი პროდუქტი, სერვისი და არხი აქვს გატანილი. მაგალითად:

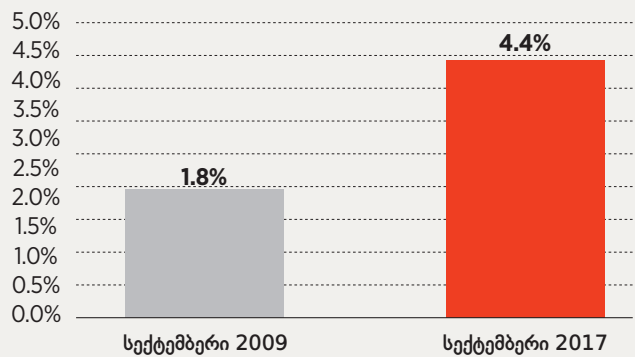
- ლიბერთის ანგარიში - უნივერსალური, მრავალვალუტიანი მიმდინარე ანგარიში, რომელიც 2010 წლის მაისში ჩაეშვა, და რომელიც, ინდივიდუალურად მორგებული 500 ვარიაციის წყალობით, კლიენტს საშუალებას აძლევს, ანგარიშის კონფიგურაცია საკუთარი არჩევანისამებრ მოახდინოს.
- დეპოზიტი M7 - ინოვაციური დეპოზიტი, რომლის მოგება უკავშირდება შვიდი წამყვანი ქართული ბანკის ყველაზე მაღალ საპროცენტო განაკვეთებს.
- ჯადოსნური ბარათი - 2010 წლის აპრილში გამოშვებული ეს საკრედიტო ბარათი მომხმარებელს ბაზარზე არსებულ წლიურ საპროცენტო განაკვეთებს შორის ერთ-ერთ ყველაზე დაბალ განაკვეთს სთავაზობს.
- Sმარტივი© - 2010 წლის ნოემბერში ჩაშვებული, ის ტრადიციული საბანკო ანგარიშის თანამედროვე ალტერნატივაა და გადასახადების გადახდის მრავალარხიან, მომხმარებელთან დამკვიდრებულ ინსტრუმენტს წარმოადგენს.
- პატრიოტი© - 2010 წლის ნოემბერში ჩაშვებული ეს მოქნილი შემნახველი ანგარიში მომხმარებელს მაღალ საპროცენტო სარგებელს სთავაზობს ო-ის ბალანსებზე გადახდისათვის.
- EasyPAY - ამ ტაბლეტზე დაფუძნებულ სავაჭრო POS ტერმინალს მდიდარი შესაძლებლობები აქვს; 2017 წლის 31 სექტემბრის მონაცემებით, 2,380 ტერმინალია ხმარებაში; EasyPAY შიდა გადახდების სისტემაა, რომელიც ბანკებსა და კორპორაციულ კლიენტებს შორის, ბარათის სხვა დამმუშავებლებთან, ტრანზაქციების საშუალებას იძლევა.
- PAY© - 2017 წლის 30 სექტემბრის მონაცემებით, საქართველოში არსებული 955 ბანკომატი და 16,562 POS ტერმინალი იღებდა ამ ბარათს, მათ რიცხვში, 468 ბანკომატი და 14,182 POS ტერმინალი ბანკის მიერ ოპერირებული არ იყო.

ლიბერთი ბანკის საბაზრო წილის ევოლუცია

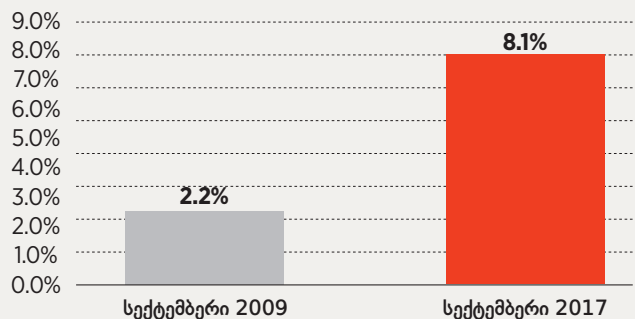
ჭამური აქტივები

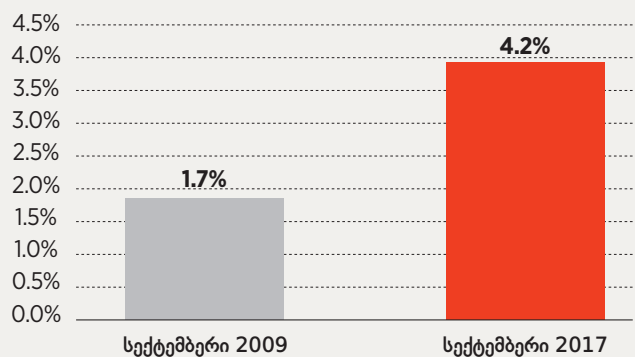
მთლიანი კრედიტები

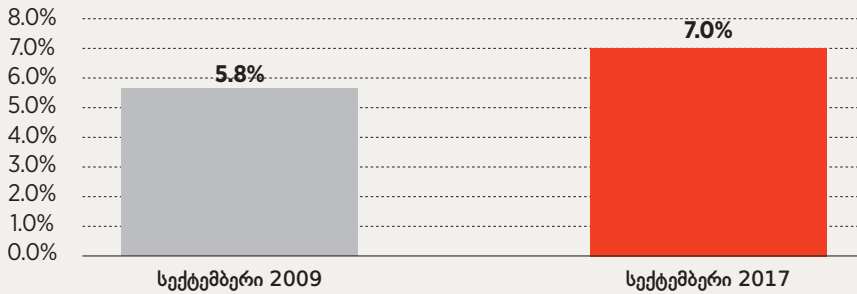
მთლიანი კრედიტები ინდივიდებისთვის

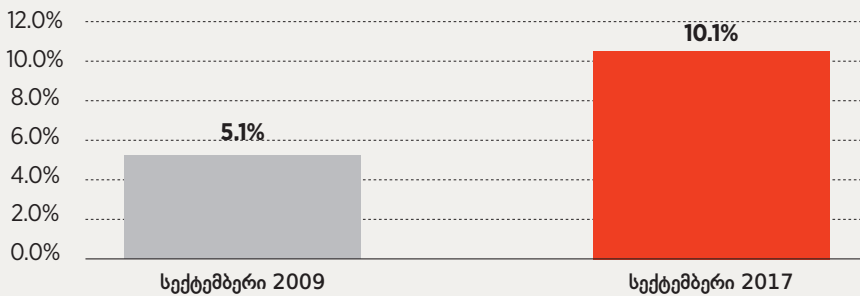
წმინდა სესხები

კლიენტის ბალანსები და დეპოზიტები

ინდივიდუალური კლიენტის ბალანსები და დეპოზიტები

შენიშვნა: საბანკო წილის მონაცემები თვითმყოფადი ანგარიშებია გამოქვეყნებული საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ ვებგვერდზე www.nbg.gov.ge.

ბრის მონაცემებით, „ლიბერთი ბანკის“ საბანკო წილი ჯამური აქტივებისთვის 5.3%-ია, 4.2% - წმინდა სესხებისა და 7.0% - კლიენტის ბალანსებისა და დეპოზიტებისთვის.

„ლიბერთი ბანკი“ ქვეყანაში ყველაზე დინამიკურად მზარდი ბანკია. 2009 წლის სექტემბრიდან 2017 წლის სექტემბრის ჩათვლით მისი ჯამური აქტივები 486.4%-ით გაიზარდა, მაშინ როცა მთელი ქართული საბანკო სექტორის იგივე მაჩვენებელი 310.2% იყო. წმინდა სესხები, დროის ამავე პერიოდში, 816.3%-ით გაიზარდა, ხოლო იმავე მაჩვენებელმა მთელი ქართული საბანკო სექტორისთვის 323.8% შეადგინა. რაც შეეხება კლიენტის ბალანსებისა და დეპოზიტების ზრდას 2009-ის სექტემბრიდან 2017-ის სექტემბრის ჩათვლით, 721.5% იყო, ხოლო იგივე მაჩვენებელი მთელი ქართული საბანკო სექტორისთვის - 426.2%.

ქვედა დიაგრამაში ბანკის ზრდის შთამბეჭდავი მაჩვენებლებია მოყვანილი მისი 2009 წლის სექტემბრის ტრანსფორმაციის შემდგომ:

2017-ის 30 სექტემბრის მონაცემებით, ბანკის ჯამურმა აქტივებმა €1,6307 შეადგინა და წლიდან წლამდე 3.4%-იან ზრდას უჩვენებდა. წმინდა სესხებმა €703.6 მილიონს მიაღწია, 19.0%-იანი წლიური ზრდით, ხოლო კლიენტის ანგარიშები და დეპოზიტები წლიურად 0.5%-ით იზრდებოდა, €1,277.3 მილიონამდე.

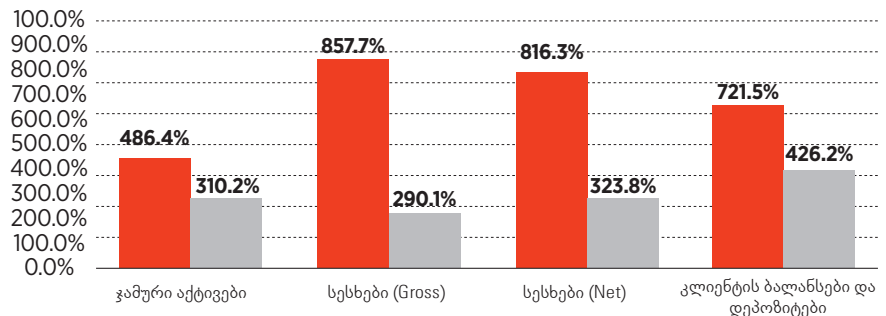
ბანკის თანახმად, 2017 წლის 9 თვის წმინდა შემოსავალი €33.1 მილიონი იყო, ხოლო სრული 2016 წლის წმინდა შემოსავალი

- მოხდა წამყვან ადგილობრივ ციფრულ „საფულესთან“ ინტეგრირება.
- ვირტუალური VISA ბარათი.
- ბანკი პირველი იყო, ვინც მობილური ბანკის აპლიკაცია გამოუშვა, რომელიც 2017-ში მნიშვნელოვნად გააუმჯობესა.
- ბანკი პირველი იყო, ვინც ელექტრონულ პირადობის ბარათებზე დაფუძნებული საბანკომატო ტრანზაქციები ჩაუშვა.
- ბანკი პირველი და ერთადერთი ბანკია, ვინც ე.წ. სერვისის არასტრუქტურირებული დამატებითი მონაცემების (USSD) არხს იყენებს.
- ბანკი პირველი იყო, ვინც ონლაინ და ავტომატიზირებული უზრუნველყოფილი სესხების სერვისი ჩაუშვა.
- კამპანია „იცნობდე შენს კლიენტს“ მიზნად ისახავდა კლიენტების წვდომის

გაფართოებას (თვეში 1 მილიონი ინდივიდის აქტიურობა ფიქსირდებოდა).

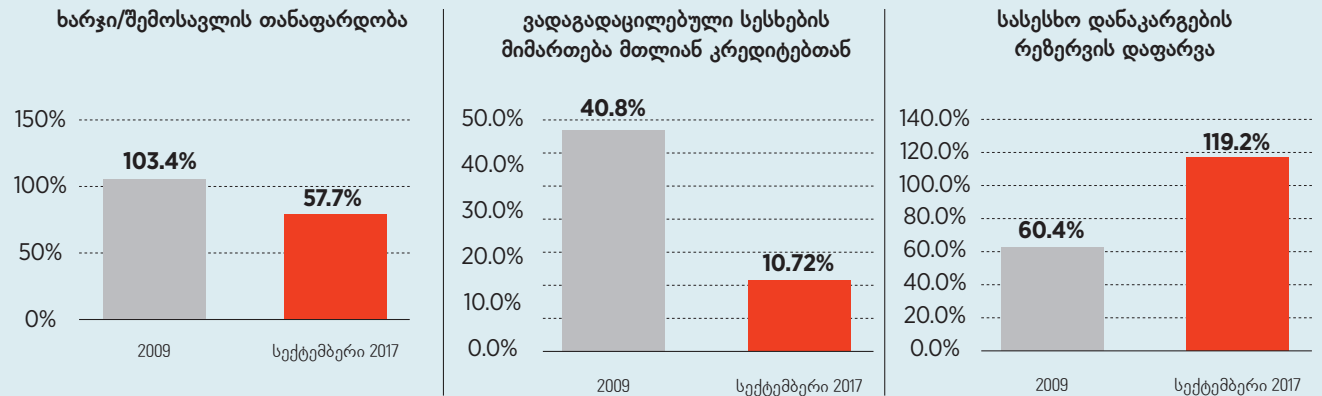
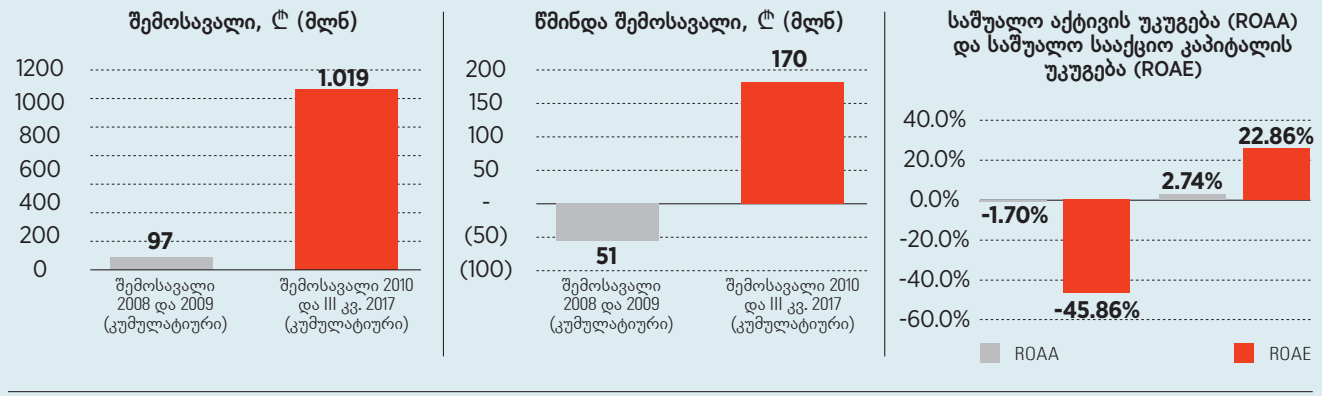
2009 წლის სექტემბრიდან 2017 წლის სექტემბრის ჩათვლით, ბანკმა მნიშვნელოვნად გაზარდა თავისი საბანკო წილი, რამაც ჯამური აქტივების მხრივ 1.8% შეადგინა, 2.5% - წმინდა სესხებისა და 1.2% - კლიენტთა ბალანსებისა და დეპოზიტების მხრივ. 2017 წლის 30 სექტემბრის

ბანკის ზრდის შთამბეჭდავი მაჩვენებლები

Legend: Liberty Bank-ის ზრდა ოქტ. 2009 - სექტ. 2017 (€) | ქართული საბანკო სექტორის ზრდა ოქტ. 2009 - სექტ. 2017 (€)

ლიბერთი ბანკის მოგებიანობა, ეფექტიანობა და აქტივთა ხარისხი

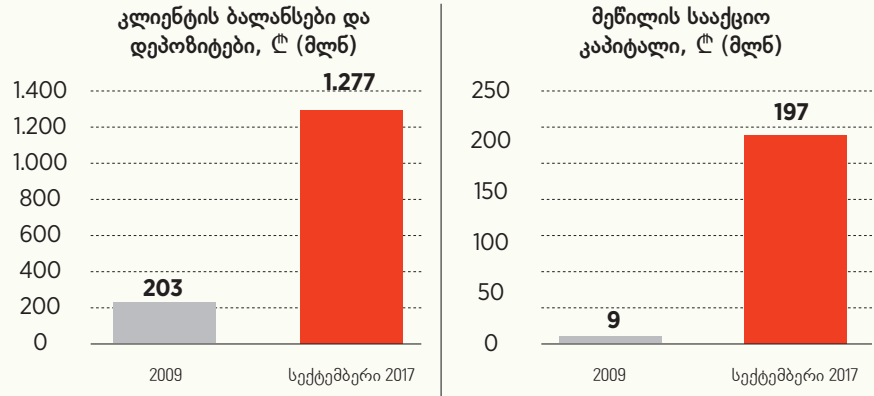
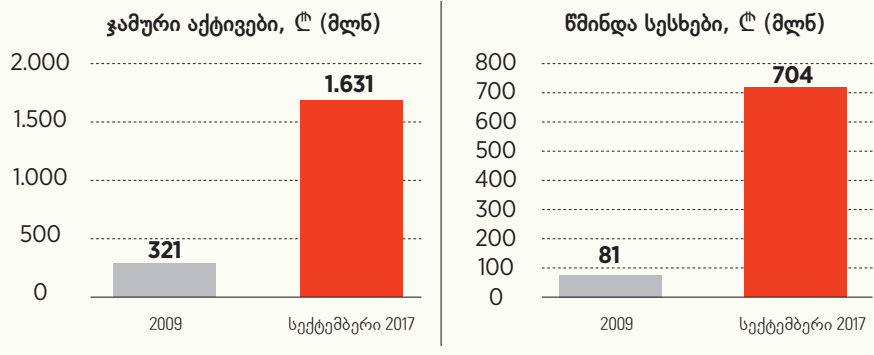

ვალმა 47.7 მილიონი შეადგინა, 48.4%-იანი ზრდით.

რა თქმა უნდა, რიცხვები ფაქტებია, რომლებიც გუნდის დიდ წარმატებაზე მეტყველებს, თუმცა ის, რასაც რიცხვები ვერ გვიყვება, თავდაუზოგავ შრომასა და საქმისადმი ერთგულებაში გატარებული საათები და ლაღო გურგენიძის სწორი ლიდერობაა, რამაც ეს ყველაფერი შესაძლებელი გახდა. ამ წარმატებაში თითოეულ თანამშრომელს მიუძღვის წვლილი - იმ 5,300-მდე ადამიანს, ვინც, 2017-ის სექტემბრის მონაცემებით, სააქციო საზოგადოება „ლიბერთი ბანკში“ მუშაობდა.

ყველა დასაწყისს ლოგიკური და-სასრული მოსდევს. მე წარმატებასა და მზარდ კეთილდღეობას ვუსურვებ ბანკს, რომელიც მეწილეთა ახალ ჯგუფსა და მენეჯმენტთან ერთად განვითარების ახალ ფაზაში შევიდა! **F**

ლიბერთი ბანკის საბუღალტრო ბალანსის ზრდა

პირველი ბანკები და დაზღვევა საქართველოში

მეცხრამეტე საუკუნის მიწურულს, საქართველოს მოკლევადიანი დამოუკიდებლობის გარიჟრაჟზე, თავისუფლება ბაზარზე იკიდებდა ფეხს. მასთან ერთად სერვისები, რომლებიც თანამედროვე ეკონომიკას ახასიათებს.

ავტორი: მთელ ავალანინი

პირველი ქართული ბანკები

რომანოვების რუსეთში, მიუხედავად ქვეყნის ეკონომიკური ჩამორჩენისა, ფართო ვაჭრობა და ინდუსტრია მაინც ვითარდებოდა. რუსეთის იმპერიაში მეწარმეობა ევროპის განვითარებული ქვეყნებისას არ ჩამოუვარდებოდა. ამით იყო გამოწვეული ის, რომ ზუსტად XIX საუკუნის მეორე ნახევრიდან საქართველოში ასპარეზზე გამოდიოდნენ ადამიანები, რომლებიც განსხვავებულ სფეროებში იყვნენ ჩართულნი და ჩვენთვის დღეს ცნობილ ქართულ ბრენდებს ქმნიდნენ. ფართოდ გამოიყენებოდა წარმოების ქარხნული მეთოდები, რუსეთსა და დასავლეთ ევროპიდან ახალი ტექნოლოგიები შემოდიოდა. ამ პერიოდიდან ქართული ნაწარმი, რუსეთის იმპერიის გარდა, მახლობელ აღმოსავლეთსა და ევროპაშიც ფართოდ ვრცელდებოდა.

მიუხედავად ამ წარმატებებისა, მეწარმეობის შემდგომი განვითარებისთვის საჭირო იყო დიდი თანხები, რამაც XIX საუკუნის მეორე ნახევარში საქართველოში პირველი ფულის შემნახველ-გამსესხებელი ამხანაგობების შექმნა განაპირობა.

ერთ-ერთი პირველი იყო 1866 წელს დუშეთის მაზრის სოფელ მლეეთში გახსნილი ასეთი ამხანაგობა. 1870-1880-იან წლებში ოცდაათამდე მსგავსი ამხანაგობა იყო დაარსებული. ალსანიშნავია ისიც, რომ მათი უმეტესობა, თანხების სიმცირის გამო, მალევე იხურებოდა. მიუხედავად ამისა, 1900 წლისათვის მართლ დასავლეთ საქართველოში ფულის შემნახველ-გამსესხებელი 24 ამხანაგობა არსებობდა. სხვადასხვა მონაცემით, ოცი ასეთი ამხანაგობის საპაიო კაპიტალი 112,722 მანეთი იყო, სესხად გაცემული თანხა - 106,003 მანეთი, ხოლო წლიური წმინდა მოგება - 15,392 მანეთი.

ფულის შემნახველ-გამსესხებელი ამხანაგობების პარალელურად საქართველოში იქმნებოდა ბანკებიც. ასე 1866 წელს თბი-

ლისში გაიხსნა სახელმწიფო ბანკის განყოფილება, რომელსაც შემდგომ მოჰყვა ფილიალები ბათუმსა და ქუთაისში. 1871 წელს კი დაარსდა თბილისის კომერციული ბანკი. კომერციულ ბანკს ბევრი ფილიალი ჰქონდა გახსნილი კავკასიის ისეთ ქალაქებში, როგორცაა ბაქო, ბათუმი, ერევანი და გროზნო. ბრძანება ბანკის დაარსების შესახებ გაიცა 1871 წლის 21 მაისს, ხოლო მუშაობა 1872 წლის 24 იანვრიდან დაიწყო. ბანკის ფილიალები ადგილობრივ მოსახლეობაში დიდი პოპულარობით სარგებლობდა კრედიტის მისაღებად მინიმალური ბიუროკრატიული შეფერხებების გამო.

თბილისის კომერციული ბანკი მთელ სამხრეთ კავკასიაში ცნობილმა თბილისელმა მსხვილმა ვაჭრებმა, მრეწველებმა და მოიჯარადრეებმა (ე. დავითაშვილი, ა. ვვანგულაშვილი, მ. ალიხანოვი, ი. ამირალოვი, ი. ანანოვი, ნ. ბეგთაბეგოვი, ე. ვჯუბოვი, ი. შუბალაშვილი, პ. ნადირაძე, ა. ონიკაშვილი, პ. ნაკაშიძე, ნ. ფრიდონოვი, იმშიროვები, ყორღანოვები, მირიმიანოვები და სხვ.) დააარსეს. მათ ბანკის ძირითადი კაპიტალისათვის 500 ათასი მანეთი გაიღეს. მომდევნო ხანებში ბანკის გამგეობამ გამოუშვა დამატებითი აქციები და ძირითადი კაპიტალი ერთ მლნ მანეთამდე აიყვანა. 1872 დან 1896 წლამდე თბილისის კომერციული ბანკის ოპერაციები დებეტსა და კრედიტში 15 მლნ მანეთიდან 157 მლნ მანეთამდე გაიზარდა. ბანკი აწარმოებდა თამასუქების დისკონტს, იღებდა ანაბრებს, გასცემდა სესხს და სხვ. 1874 წელს ბანკმა სესხად გასცა 1,4 მლნ, 1896 წელს კი 16 მლნ მანეთი.

1873 წელს დაარსდა ურთიერთდამკრედიტებელი საზოგადოება, რომლის ფილიალებიც ფოთში, ქუთაისში, ჭიათურასა და ზოგ სხვა დაბა-ქალაქში გაიხსნა.

სოფლად საკრედიტო დაწესებულებების გამრავლებამ ეტაპობრივად შეავიწროვა სავაზხო კაპიტალის მოქმედების არეალი. მსხვილი ვაჭარ-მევახშეები იძულებული იყვნენ, შეჭკებოდნენ

ახალ პირობებს და თავიანთი საქმიანობა კაპიტალისტურ ყაიდაზე გარდაექმნათ. ასე, მაგალითად, 1880-იანი წლებისათვის მართო თბილისში 7 სავაჭრო სახლი და 5 სათამასუქო ბიურო მოქმედებდა. მათი საერთო ბრუნვა 17 მლნ მანეთს შეადგენდა.

თუმცა საქართველოში გახსნილ პირველ ბანკებს შორის ჭეშმარიტად ქართულ ბანკად თბილისის სათავადაზნაურო-საადგილმამულო ბანკი უნდა ჩაითვალოს. მისი გახსნის თარიღი 1874 წელია, მომდევნო წელს კი ქუთაისის განყოფილება ამუშავდა.

საქართველოს საადგილმამულო ბანკების თავდაპირველ მიზანს სასოფლო-სამეურნეო კრედიტის გაცემა წარმოადგენდა, მაგრამ ვაჭრობა-მრეწველობის აღმავლობისა და ქალაქების ზრდის პირობებში მათ კომუნალური და კომერციული ბანკების ზოგი ფუნქციაც იკისრეს. 1875-1900 წლებში თბილისის საადგილმამულო ბანკმა გასცა 45 მლნ მანეთის გრძელვადიანი და 5 მლნ მანეთის მოკლევადიანი სესხი, რომელთა 80% ქალაქის მცხოვრებლებზე მოდიოდა. ამავე პერიოდში ქუთაისის საადგილმამულო ბანკმა სოფლის მამულების გირაოს ქვეშ სესხად გასცა 2,5 მლნ მანეთი, ქალაქელთა ქონების გირაოს ქვეშ კი - 7,2 მლნ მანეთი.

საქართველოს საკრედიტო დაწესებულებები მნიშვნელოვან როლს ასრულებდნენ ქვეყნის კაპიტალისტური მეურნეობის სისტემებში. ისინი აწარმოებდნენ საშუამავლო ოპერაციებს, ანგარიშსწორებებს სხვადასხვა ჯგუფს შორის.

1875 წლის თებერვლიდან ბანკმა ფუნქციონირება დაიწყო და მას 30 წლის განმავლობაში, 1905 წლის 23 ივნისამდე ილია ჭავჭავაძე ედგა სათავეში. ილიას ბანკის მართვაში მისი მეგობრები

**ПРАВЛЕНИЕ
ТИФЛИССКАГО КОММЕРЧЕСКАГО БАНКА**
имѣетъ честь уведомить, что по постановленію общаго собранія г. акціонеровъ и съ разрѣшеніемъ г. министра финансовъ открывается
**ОТДѢЛЕНІЕ ТИФЛИССКАГО КОММЕРЧЕСКАГО БАНКА
ВЪ БАКУ,**
которое съ 10 февраля сего года и будетъ производить разрѣшенныя Уставомъ Банка операціи. В. 3-2

დამიტრი ყაზბეგი და დავით ყიფიანი ეხმარებოდნენ.

ასე რომ, თანამედროვე ყაიდის ბანკები ქართული რეალობისთვის უცხო არ იყო, რასაც XIX საუკუნის მეორე ნახევარში რამდენიმე ასეთი ერთეულის დაარსება ადასტურებს.

პირველი სადაზღვევოები

თავისუფალი ბაზრისთვის დამახასიათებელი ურთიერთობების ჩამოყალიბებამ XIX საუკუნის საქართველოში საინტერესო ბიზ-

ნესის - სადაზღვევო სფეროს განვითარება გამოიწვია.

რუსეთის იმპერიაში უცხოური სადაზღვევო კომპანიების მოღვაწეობა 1885 წელს დაიწყო, როდესაც ბაზარზე გამოჩნდნენ „ნიუ-იორკი“ (აშშ, 1885 წ.), „ურბენი“ (საფრანგეთი, 1889 წ.), „ეკვიტებლი“ (აშშ, 1889 წ.). ეს საზოგადოებები ძირითადად დაკავებული იყვნენ სიცოცხლის დაზღვევით და მათი წილი ბაზარზე საკმაოდ დიდი იყო. რუსეთის იმპერიაში უცხოური სადაზღვევოები საერთო სახელმწიფოებრივ კონტროლს ექვემდებარებოდნენ. 1912 წლის დასაწყისისთვის უცხოური კომპანიები ფლობდნენ 56,286 სადაზღვევო ხელშეკრულებას, რომელთა საერთო ღირებულება 240 მილიონ მანეთს აღწევდა. ამავე პერიოდში რუსული სადაზღვევოები ფლობდნენ 162,638 ხელშეკრულებას, რომელთა საერთო ფასი 467 მილიონი მანეთი იყო.

საზოგადოება „ნიუ-იორკის“ აქტივი 416, 773, 000 მანეთს შეადგენდა და 1900 წელს მისი არსებობა უკვე 54 წელს ითვლიდა. საზოგადოება „ნიუ-იორკი“ ასევე აზღვევდა ადამიანის სიცოცხლეს. საზოგადოების მთავარი წარმომადგენლობა სანქტ-პეტერბურგში იყო, თუმცა საქართველოს მცხოვრებლებს კონსულტაციების მიღება გოლოვინის (რუსთაველის) გამზირზე მდებარე საზოგადოების წარმომადგენლობაში შეეძლო.

1917 წლის რევოლუციამდე რუსეთში ყველაზე ცნობილი სადაზღვევო კომპანია „როსია“ იყო, რომელიც 1881 წლის მარტში დაარსდა. კომპანია ისეთმა ცნობილმა მეწარმეებმა დააფუძნეს, როგორებიც გახლდნენ გ. გინცბურგი, ნ. პოლუჟაევი, დ. პეტროკოკინო, გ. რაფალოვინი და ბევრი სხვა. სადაზღვევო საზოგადოების სათავე ოფისი იმპერიის დედაქალაქში, სანქტ-პეტერბურგში მდებარეობდა. საზოგადოება, ბევრი სხვა კომპანიისგან განსხვავებით, ძირითად აქცენტს არა უძრავი ქონების, არამედ სიცოცხლის დაზღვევაზე აკეთებდა. „როსიას“ კაპიტალი 4 მილიონ მანეთს აღწევდა და მალევე კომპანია რუსეთის იმპერიაში არსებული სადაზღვევო ბაზრის ერთ-ერთ ლიდერად იქცა.

კომპანია „როსია“ აზღვევდა უძრავ და მოძრავ ქონებას, ასევე ანაზღაურებდა უბედური შემთხვევებისას (მაგალითად, ხანძრისას) მიყენებულ ზარალს. „როსიას“ ერთ-ერთი ოფისი ქუთაისში, ქარვასლის ქუჩაზე მდებარეობდა, ხოლო თბილისში დღევანდელ მაჩაბლის ქუჩაზე იყო წარმოდგენილი.

სანქტ-პეტერბურგში მდებარე კომპანია „ნადეჟდა“ 1847 წელს დაარსდა. მისი კაპიტალი 1,650,000 მანეთს შეადგენდა. კომპანიის მომსახურებათა ნუსხაში შედიოდა ზღვითა და ხმელეთით გაგზავნილი საქონლის დაზღვევა, რაც ძირითადად ხანძრისა და სხვა უბედური შემთხვევებისაგან დაზღვევას გულისხმობდა.

კომპანია ასევე უზრუნველყოფდა ნებისმიერი ნივთის დანიშნულების ადგილამდე მიტანას. თბილისში ამ დაზღვევის მიღება შესაძლებელი იყო სასახლის ქუჩაზე.

კიდევ ერთი საინტერესო სადაზღვევო საზოგადოება გახლდათ 1903 წელს დაარსებული „რუსული სადაზღვევო კავშირი“,

რომლის კაპიტალი 3 მილიონ მანეთს შეადგენდა. კავშირის კავკასიის განყოფილების ცენტრი თბილისში, სერგის (დღევანდელი მაჩაბლის) ქუჩის ნომერ 1-ში, მეწარმე მირზოევის სახლში მდებარეობდა.

კავშირის მიერ შემოთავაზებული მომსახურება საკმაოდ მრავალფეროვანი იყო და მოიცავდა ქარხნების, საცხოვრებელი თუ სხვა ტიპის შენობების ხანძრისგან დაზღვევას. ასევე არსებობდა კოლექტიური დაზღვევის შემოთავაზებაც, რაც ქარხნებში მომუშავე პერსონალის დაზღვევას ითვალისწინებდა.

საქართველოში არსებულ სადაზღვევო კომპანიებს შორის რუსული საზოგადოება „იაკორი“ განსაკუთრებით საინტერესო იყო. „იაკორის“ განცხადებაში მკითხველი ამოიკითხავდა შემდეგ რამეს:

„შეიძლება დაიბღვას თანხა განსაზღვრული ვადით, ასე რომ, იმ პირს, რომელმაც დაიბღვია თანხა, ანუ პოლისის პატრონს, რაკი პირობაში ნაჩვენებია განსაზღვრული ვადა დასრულდება, მიეცემა ფული სრულიად; ხოლო, უკეთუ დაზღვეული პირი გარდაიცვალა პირობაში აღნიშნულ ვადამდე, მაშინ მემკვიდრენი ფულს აღარ შეიტანენ და დაზღვეულ თანხას ვადაზედ უნაკლულად მიიღებენ და, გარდა ამისა, საზოგადოება აძლევს ყოველ წელიწადს პოლისის პატრონს სარგებელს 5% დაზღვეულის თანხიდან“.

შემდეგ კი „იაკორის“ დაზღვევის მუშაობის ერთ მაგალითს ვხვდებით:

„მამა, რომელიც 30 წლისაა, ვთქვათ, აზღვევს პატარა შვილისათვის თანხას 5,000 მანათს, იმ პირობით, რომ იგი თანხა შეიტანოს 21 წლის განმავლობაში.“

ამ დაზღვევაში იმან უნდა იხადოს ყოველ ოთხ თვეში ერთხელ, - 21 წლის განმავლობაში, - 74 მანათი და 50 კაპ.

თუ ვინიცოცხლა მამა მოკვდა, თუნდაც დაზღვევის პირველ წელიწადსვე, შვილს ეძლევა 20 წლის განმავლობაში ყოველ წლივ სარგებელი 250 მანათი და, გარდა ამისა, რა დადგება პირობაში აღნიშნული ვადა, დაზღვეული თანხა 5,000 მანათივ მიეცემა.

უკეთუ დაზღვეული პირი იცოცხლებს აღნიშნულ ვადაზედ მეტს, მაშინ დაზღვეული თანხა ეძლევა მას, ანუ პოლისის პატრონს“.

აღნიშნული დაზღვევის მიღება შესაძლებელი იყო ერევნის (დღევანდელი თავისუფლების) მოედანზე ველიამინოვის ქუჩისა და სომხების ბაზრის კუთხეში, ნომერ 2-ში.

ყველა ზემოთ მოყვანილი მაგალითი მეტყველებს იმაზე, თუ რა განვითარებული იყო სადაზღვევო ბიზნესი XIX საუკუნის საქართველოში. კომპანიების სიმრავლე იმას მიუთითებს, რომ საქართველოში დაზღვევის მოთხოვნა საკმაოდ მაღალი გახლდათ. სადაზღვევო პოლისების არსებობას ბაზრის განვითარება, ქარხნების სიმრავლე და იქ მომუშავე პერსონალის მზარდი რაოდენობა განაპირობებდა. F

100 მაკროეკონომიკური მარვენებელი

მაკროეკონომიკური მარვენებლების ცხრილი საშუალებას მოგცემთ, სწრაფად და მარტივად გაერკვეთ საქართველოს ეკონომიკის ძირითად მაკროეკონომიკურ სექტორებში არსებულ მდგომარეობასა და ტენდენციებში. ეს არის უნიკალური შესაძლებლობა, ერთად თავმოყრილი ნახოთ ყველა ის მნიშვნელოვანი ეკონომიკური მაჩვენებელი, რომელთა ცოდნაც აუცილებელია როგორც ინვესტიციების განხორციელების წინ, ასევე სხვა მნიშვნელოვანი ბიზნესგადაწყვეტილებების მიღებისას.

ცხრილში წარმოდგენილია როგორც ეკონომიკის რეალური სექტორის (მთლიანი შიდა პროდუქტი, შრომის ბაზარი, ფასები, ინვესტიციები, საგარეო ვაჭრობა) მაჩვენებლები, ასევე მონეტარული და ფისკალური სექტორის ძირითადი მაჩვენებლები. ჩვენ პერიოდულად განვაახლებთ მაკროეკონომიკური მაჩვენებლების ცხრილს და, არსებული პერიოდის მოთხოვნებიდან გამომდინარე, გარკვეულ შინაარსობრივ ცვლილებებსაც შევიტანთ.

მშპ და ეკონომიკური ზრდა

	2014	2015	2016	2017	2018 I კვარტ
მშპ მიმდინარე ფასებში, მილიარდი ლარი	29.2	31.8	34.0	38.0	9.2
მშპ მიმდინარე ფასებში, მილიარდი დოლარი	16.5	14.0	14.4	15.2	3.7
მშპ, მლნ (PPP) დოლარი	34.4	35.7	37.2	39.7	
ეკონომიკური ზრდა (რეალური მშპ-ის ზრდა)	4.6%	2.9%	2.8%	5.0%	5.2%
მშპ ერთ მოსახლეზე, ლარი	6,492	8,551	9,146	10,204	2,453
მშპ ერთ მოსახლეზე, დოლარი	3,676	3,767	3,865	4,068	987
მშპ ერთ მოსახლეზე, (PPP) დოლარი	9,211	9,602	10,053	11,747	

ბიზნესსექტორი

(პერიოდის ბოლოს)

	2014	2015	2016	2017	2018 I კვარტ
ბრუნვა, მილიარდი ლარი	50.1	57.0	64.1	71.6	17.9
დამატებული ღირებულება, მილიარდი ლარი	12.8	14.8	16.8		
ფიქსირებული აქტივები, მილიარდი ლარი	23.2	24.8	28.2		
დასაქმებულთა რაოდენობა, ათასი კაცი	592	627	667	635	637

ლარის გაცვლითი კურსი

(პერიოდის საშუალო)

	2014	2015	2016	2017	2018 I კვარტ
1 აშშ დოლარი	1.77	2.27	2.37	2.56	2.49
1 ევრო	2.35	2.52	2.62	2.73	3.05
1 თურქული ლირა	0.81	0.84	0.78	0.69	0.65
100 რუსული რუბლი	4.68	3.75	3.55	4.39	4.37
1 აზერბაიჯანული მანათი	2.25	2.25	1.47	1.45	1.47
1000 სომხური დრამი	4.25	4.77	4.93	5.27	5.16
10 უკრაინული გრივნა	1.54	1.06	0.93	0.95	0.91
1 ბულგარული ლევი	1.20	1.29	1.34	1.39	1.56
10 პოლონური ზლოტი	5.61	6.03	6.00	6.33	7.31
10 ისრაელის შეკელი	4.95	5.85	6.16	6.88	7.18
1 გირვანქა სტერლინგი	2.91	3.47	3.21	3.18	3.46
1 შვეიცარიული ფრანკი	1.93	2.36	2.40	2.55	2.62
10 ჩინური იუანი	2.87	3.61	3.56	3.71	3.91
100 იაპონური იენი	1.67	1.88	2.18	2.26	2.29
100 ყაზახური ტენგე	0.99	1.06	0.69	0.80	0.77
10 000 ირანული რიალი	0.69	0.79	0.77	0.79	0.67

ფასების დონის ცვლილება

	2014	2015	2016	2017	2018 I კვარტ
ინფლაცია (პერიოდის ბოლოსთან)	2.0%	4.9%	1.8%	6.7%	2.8%
ინფლაცია (პერიოდის საშუალოსთან)	3.1%	4.0%	2.1%	6.0%	5.6%
მშპ-ის დეფლატორი	3.8%	5.9%	4.2%	6.5%	4.3%

შრომის ბაზარი

	2014	2015	2016	2017	2018 I კვარტ
სამუშაო ძალა, ათასი კაცი	1,985	2,018	1,996	1,983	1,939
დაქირავებით დასაქმებულები, ათასი კაცი	744	798	801	824	823
თვითდასაქმებულები, ათასი კაცი	944	928	910	882	844
უმუშევრები, ათასი კაცი	290	284	279	276	272
უმუშევრობის დონე	14.6%	14.1%	14.0%	13.9%	14.0%
საშუალო ნომინალური ხელფასი თვეში, ლარი	818	900	940		1059
საშუალო ნომინალური ხელფასის ზრდა	5.8%	10.0%	4.4%		7.0%

ინვესტიციები

	2014	2015	2016	2017	2018 I კვარტ
მოლიანი შიდა დანაზოგი, მლნ ლარი	8,689	10,004	11,000	11,856	
მოლიანი შიდა დანაზოგის წილი მშპ-ში	29.8%	31.5%	32.4%	31.2%	
პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები, მლნ დოლარი	1,818	1,653	1,603	1,862	279
პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების ზრდა	78%	-9%	-3%	16%	-33%
პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები მშპ-ის მიმართ	11.0%	11.8%	11.1%	12.3%	7.5%
პორტფელური უცხოური ინვესტიციები, მლნ დოლარი	246	-71	144	171	
მთავრობის ინვესტიციები (არაფინანსური აქტივები), მლნ ლარი	1,444	1,776	1,729	2,075	403
მთავრობის ინვესტიციები მშპ-ის მიმართ	4.9%	5.6%	5.1%	5.5%	4.4%

ვალები (პერიოდის ბოლოს)

	2014	2015	2016	2017	2018 I კვარტ
საგარეო ვალი, მილიარდი დოლარი	13.8	15.2	15.9	17.2	
საგარეო ვალი მშპ-ის მიმართ	84%	108%	108%	113%	
სახელმწიფო ვალი, მილიარდი ლარი	10.4	13.2	15.2	17.0	16.4
სახელმწიფო ვალი მშპ-ის მიმართ	35.6%	41.8%	44.7%	44.7%	44.4%
სახელმწიფო საგარეო ვალი, მილიარდი დოლარი	4.2	4.3	4.5	5.2	5.3
სახელმწიფო საშინაო ვალი, მილიარდი ლარი	2.6	2.8	3.2	3.5	3.5
სახაზინო ვალდებულებების საპროცენტო განაკვეთი, 1-წლიანი	5.7%	11.5%	6.6%	7.3%	7.4%
სახაზინო ობლიგაციების საპროცენტო განაკვეთი, 2-წლიანი	6.9%	13.6%	7.9%	7.3%	7.6%
სახაზინო ობლიგაციების საპროცენტო განაკვეთი, 5-წლიანი	9.0%	14.2%	8.3%	7.9%	8.0%
სახაზინო ობლიგაციების საპროცენტო განაკვეთი, 10-წლიანი	10.6%	15.5%	10.8%	9.1%	9.4%

საგარეო ვაჭრობა

	2014	2015	2016	2017	2018 I კვარტ
საქონლის ექსპორტი, მლნ დოლარი	2,861	2,205	2,113	2,728	740
საქონლის ექსპორტის ზრდა	-1.7%	-22.9%	-4.2%	29.1%	28.4%
საქონლის იმპორტი, მლნ დოლარი	8,602	7,292	7,294	7,979	2,083
საქონლის იმპორტის ზრდა	7.2%	-15.2%	-0.1%	9.4%	21.6%
სავაჭრო ბალანსი, მლნ დოლარი	-5,741	-5,087	-5,181	-5,251	-1,343
სავაჭრო ბრუნვა, მლნ დოლარი	11,463	9,497	9,407	10,707	2,824
სავაჭრო ბრუნვა მშპ-ის მიმართ	69%	68%	65%	70%	76.3%
მომსახურების ექსპორტი, მლნ დოლარი	3,019	3,133	3,351	4,026	
მომსახურების ექსპორტის ზრდა	1.8%	3.8%	7.0%	20.1%	
მომსახურების იმპორტი, მლნ დოლარი	-1,730	-1,675	-1,731	-1,957	
მომსახურების იმპორტის ზრდა	11.0%	-3.2%	3.3%	13.0%	
მომსახურებით ვაჭრობის ბალანსი, მლნ დოლარი	1,289	1,458	1,620	2,069	
საქონლისა და მომსახურებით ვაჭრობის ბალანსი	-4,452	-3,630	-3,561	-3,182	
საქონლითა და მომსახურებით ვაჭრობა მშპ-ის მიმართ	-27%	-26%	-25%	-21%	

ტურიზმი და ფულადი გზავნილები

	2014	2015	2016	2017	2018 I კვარტი
ვიზიტორების რაოდენობა, მლნ კაცი	5.5	5.9	6.4	7.6	1.6
ვიზიტორების რაოდენობის ზრდა	2.3%	7.0%	7.8%	18.8%	15.5%
ტურისტების რაოდენობა, მლნ კაცი	2.2	2.3	2.7	3.5	0.8
ტურისტების რაოდენობის ზრდა	7.9%	2.4%	19.0%	28.0%	28.2%
შემოსავალი საერთაშორისო ტურიზმიდან, მლნ დოლარი	1,787	1,936	2,166	2,751	
ტურიზმიდან შემოსავლის წილი მშპ-ში	10.8%	13.8%	15.1%	18.1%	
საზღვარგარეთ დასაქმებულთა ფულადი გზავნილები, მლნ დოლარი	1,441	1,080	1,151	1,379	355
ფულადი გზავნილების ზრდა	-2.5%	-25.0%	6.6%	19.8%	22.4%

მონეტარული სექტორი (პერიოდის ბოლოს)

	2014	2015	2016	2017	2018 I კვარტი
სარეზერვო ფული, მილიარდი ლარი	4.5	4.9	6.3	6.8	6.5
ფულის მასა - M2, მილიარდი ლარი	5.9	5.8	6.5	8.4	8.2
M2-ის ზრდა	9.1%	-2.5%	12.9%	29.1%	28.5%
ფულის მასა - M3, მილიარდი ლარი	11.2	13.3	16.0	18.4	17.8
ფულის მულტიპლიკატორი (M2)	1.31	1.16	1.03	1.23	1.27
მონეტიზაციის კოეფიციენტი (M2)	20.3	18.1	19.1	22.1	19.9
ფულის ბრუნვის სიჩქარე (M2)	4.9	5.5	5.2	4.5	5.0
დეპოზიტების დოლარიზაცია	57%	67%	70%	64%	62%
საბანკო დეპოზიტები მშპ-ის მიმართ	42%	49%	54%	55%	54%
საბანკო სესხები მშპ-ის მიმართ	43%	48%	53%	56%	55%
საპროცენტო განაკვეთები ლარში საბანკო დეპოზიტებზე	7.5%	8.6%	7.7%	7.2%	7.3%
საპროცენტო განაკვეთები უცხოურ ვალუტაში საბანკო დეპოზიტებზე	4.6%	3.7%	3.1%	2.5%	2.4%
საპროცენტო განაკვეთები ლარში საბანკო სესხებზე	17.5%	19.4%	18.2%	16.8%	17.1%
საპროცენტო განაკვეთები უცხოურ ვალუტაში საბანკო სესხებზე	10.5%	10.3%	8.7%	7.9%	8.7%
მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი (რეფინანსირების განაკვეთი)	4.00%	8.00%	6.50%	7.25%	7.25%
ოფიციალური საერთაშორისო რეზერვები, მილიარდი დოლარი	2.7	2.5	2.8	3.0	3.0

ფისკალური სექტორი (პერიოდის ბოლოს)

	2014	2015	2016	2017	2018 I კვარტ
ნაერთი ბიუჯეტის ხარჯები, მილიარდი ლარი	7.7	8.2	9.1	9.7	2.2
ნაერთი ბიუჯეტის გადასახდელი მშპ-ის მიმართ	33.2%	33.3%	33.8%	34.2%	29.3%
ნაერთი ბიუჯეტის საგადასახადო შემოსავლები, მილიარდი ლარი	7.2	8.0	8.8	9.8	2.5
ნაერთი ბიუჯეტის საგადასახადო შემოსავლები მშპ-ის მიმართ	24.8%	25.2%	25.8%	25.7%	26.6%
ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტი, მილიარდი ლარი	-0.8	-0.8	-1.0	-1.2	0.3
ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტი მშპ-ის მიმართ	-2.7%	-2.5%	-2.9%	-3.2%	3.3%
სახელმწიფო ბიუჯეტის შემოსულობები, მილიარდი ლარი	9.2	9.9	10.4	11.6	3.0

მონაცემთა წყარო: საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური, საქართველოს ეროვნული ბანკი, საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო, საერთაშორისო სავალუტო ფონდი

საქართველოში მოქმედი კომერციული ბანკების ფინანსური ანგარიშები

წარმოგიდგენთ საქართველოში მოქმედი კომერციული ბანკების ძირითად ფინანსურ ანგარიშებს: ბანკების 2016-2017 წლების ფინანსური მდგომარეობისა და მოგება-ზარალის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებებს. ეს არის უნიკალური შესაძლებლობა, მარტივ ფორმატში, ერთად თავმოყრილი ნახოთ ყველა ბანკის ძირითადი ფინანსური მაჩვენებლები. მოცემულია 2018 წელს საქართველოში მოქმედი იმ ბანკების ფინანსური ინფორმაცია, რომელთა 2017 წლის წლიური ანგარიშები ეროვნული ბანკის საიტზე უკვე გამოქვეყნებულია. დღეს საქართველოში 16 კომერციული ბანკი ფუნქციონირებს, თუმცა, მათგან ერთი - „აზერბაიჯანის საერთაშორისო ბანკი - საქართველოს“ 2017 წლის ანგარიში ეროვნული ბანკის საიტზე გამოქვეყნებული არ არის. შესაბამისად, ინფორმაციას 15 ბანკის შესახებ წარმოგიდგენთ.

ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებული ანგარიშგება, 31 დეკემბერი, (ათას ლარში)

	2017	2016
აქტივები		
ნაღდი ფული და მისი ეკვივალენტები	140	74
სავალდებულო მინიმალური რეზერვები სებ-ში	131	105
კლიენტებისთვის გაცემული სესხები და ავანსები	758	594
ობლიგაციები ამორტიზებული ღირებულებით	144	128
შენობა-ნაგებობები და მოწყობილობები	22	21
სხვა აქტივები	37	18
მთლიანი აქტივები	1232	940
ვალდებულებები		
სხვა ბანკების ანაბრები	60	65
კლიენტთა ანგარიშები	678	562
სხვა ნასესხები სახსრები	270	122
სხვა ვალდებულებები	10	6
მთლიანი ვალდებულებები	1018	754
კაპიტალი		
საწესდებო კაპიტალი	16	16
აქციაზე პრემია	75	75
გაუნაწილებელი მოგება	113	86
შენობა-ნაგებობების გადაფასების რეზერვი	8	8
ბანკის მფლობელების კუთვნილი წმინდა აქტივები	213	186
მთლიანი კაპიტალი	213	186
მთლიანი ვალდებულებები და კაპიტალი	1232	940

მოგება-ზარალის კონსოლიდირებული ანგარიშგება, 31 დეკემბერი, (ათას ლარში)

	2017	2016
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი	46	41
საპროცენტო შემოსავალი	79	66
საპროცენტო ხარჯი	-33	-25
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი სესხის გაუფასურების რეზერვის გამოკლების შემდეგ	44	36
წმინდა შემოსავალი გასამრჯელოდან და საკომისიოდან	3	2
სხვა საოპერაციო არასაპროცენტო შემოსავალი	4	4
შემოსავალი	51	42
ადმინისტრაციული და სხვა საოპერაციო ხარჯები	-19	-16
მოგება გადასახადის გადახდამდე	32	26
წლის მოგება	30	25

„ჯგუფი ბანკი ქართუ“

ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებული ანგარიშგება, 31 დეკემბერი, (ათას ლარში)

	2017	2016
აქტივები		
ფული და ფულის ეკვივალენტები	225	299
სავალდებულო მინიმალური რეზერვი სებ-ში	120	143
მოგება-ზარალში რეალური ღირებულებით ასახული ფინანსური აქტივები	18	30
კლიენტებისთვის გაცემული სესხები	795	854
დაფარვის ვადამდე ფლობილი ინვესტიციები	28	19
სხვა აქტივები	116	75
სულ აქტივები	1,302	1,420
ვალდებულებები		
ბანკების დეპოზიტები	18	20
კლიენტების დეპოზიტები	691	748
სხვა ნასესხები თანხები	26	124
სუბორდინირებული სესხები	208	227
სხვა ვალდებულებები	17	23
სულ ვალდებულებები	960	1,142
კაპიტალი		
სააქციო კაპიტალი	114	114
დამატებითი კაპიტალი	14	9
გაუნაწილებელი მოგება	213	154
სულ დამფუძნებლის აქციონერებზე განაწილებული კაპიტალი	342	278
სულ კაპიტალი	342	278
სულ ვალდებულებები და კაპიტალი	1,302	1,420

მოგება-ზარალის კონსოლიდირებული ანგარიშგება, 31 დეკემბერი, (ათას ლარში)

	2017	2016
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი	68	71
საპროცენტო შემოსავალი	100	109
საპროცენტო ხარჯი	-32	-38
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი სესხის გაუფასურების რეზერვის შემდეგ	75	71
წმინდა საკომისიო შემოსავალი	2	2
საკომისიო შემოსავალი	7	7
საკომისიო ხარჯი	5	5
სხვა საოპერაციო არასაპროცენტო შემოსავალი	9	40
შემოსავალი	85	112
ადმინისტრაციული და სხვა საოპერაციო ხარჯები	29	29
მოგება გადასახადის გადახდამდე	57	83
წლის მოგება	50	75

სს „პიტიბი ბანკი ჯორჯია“

ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებული ანგარიშგება, 31 დეკემბერი, (ათას ლარში)

	2017	2016
აქტივები		
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	212	316
მოთხოვნები ბანკებისა და საერთაშორისო ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	230	142
კლიენტებისთვის გაცემული სესხები და ავანსები	950	934
გასაყიდად გამოზრდილი საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები	121	81
ძირითადი საშუალებები	35	35
საინვესტიციო ქონება	25	20
სხვა აქტივები	23	17
სულ აქტივები	1,596	1,546

ვალდებულებები		
ვალდებულებები ბანკებისა და საერთაშორისო ფინანსური ინსტიტუტების მიმართ	113	286
ვალდებულებები კლიენტების წინაშე	895	831
სხვა ნასესხები სახსრები	263	139
სუბორდინირებული სესხი	37	38
სხვა ვალდებულებები	60	55
სულ ვალდებულებები	1,368	1,350

კაპიტალი		
საწესდებო კაპიტალი	209	191
უვადო სუბორდინირებული სესხი	13	13
გაუნაწილებელი მოგება	2	-12
სულ კაპიტალი	228	196
სულ ვალდებულებები და კაპიტალი	1,596	1,546

მოგება-ზარალის კონსოლიდირებული ანგარიშგება, 31 დეკემბერი, (ათას ლარში)

	2017	2016
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი	61	63
საპროცენტო შემოსავალი	123	117
საპროცენტო ხარჯი	62	54
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი სესხის გაუფასურების რეზერვის შემდეგ	63	63
წმინდა საკომისიო შემოსავალი	7	5
სხვა საოპერაციო არასაპროცენტო შემოსავალი	24	15
შემოსავალი	94	83
საოპერაციო ხარჯები	-57	-55
პერსონალის ხარჯები	-38	-37
ცვეთა და ამორტიზაცია	-4	-4
სხვა საოპერაციო ხარჯები	-15	-15
მოგება გადასახადით დაბეგრამდე	36	27
წლის მოგება	32	27

Ziraat Bankası სს „ზირაათ ბანკი“

ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებული ანგარიშგება, 31 დეკემბერი, (ათას ლარში)

	2017	2016
აქტივები		
ფული და ფულის ეკვივალენტები	49	28
სავალდებულო მინიმალური რეზერვი სებ-ში	8	10
კლიენტებისთვის გაცემული სესხები	18	15
დაფარვის ვადამდე ფლობილი ინვესტიციები	16	10
სხვა აქტივები	3	4
სულ აქტივები	94	67
ვალდებულებები		
კლიენტების დეპოზიტები	62	45
სხვა ვალდებულებები	1	1
სულ ვალდებულებები	63	46
კაპიტალი		
სააქციო კაპიტალი	30	15
დამატებითი კაპიტალი	1	7
სულ კაპიტალი	31	22
სულ ვალდებულებები და კაპიტალი	94	67

მოგება-ზარალის კონსოლიდირებული ანგარიშგება, 31 დეკემბერი, (ათას ლარში)

	2017	2016
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი	3	3
საპროცენტო შემოსავალი	3	3
საპროცენტო ხარჯი	0	0
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი სესხის გაუფასურების რეზერვის შემდეგ	2.8	2.5
წმინდა საკომისიო შემოსავალი	0.6	0.7
საკომისიო შემოსავალი	1.1	1.2
საკომისიო ხარჯი	(0.5)	(0.5)
სხვა საოპერაციო არასაპროცენტო შემოსავალი	2	2
შემოსავალი	6	6
ადმინისტრაციული და სხვა საოპერაციო ხარჯები	5	4
მოგება გადასახადის გადახდამდე	1.5	2.3
წლის მოგება	1.5	2.0

ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებული ანგარიშგება, 31 დეკემბერი, (ათას ლარში)

	2017	2016
აქტივები		
ფული და ფულის ეკვივალენტები	1,429	945
სავალდებულო სალაროს ნაშთები სებ-ში	1,034	991
კლიენტებისთვის გაგემული სესხები და ავანსები	8,325	7,134
გასაყიდად ფლობილი საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები	658	431
ამორტიზებული ღირებულებით აღრიცხული ობლიგაციები	450	373
ინვესტიციები ფინანსურ ლიზინგში	144	95
სხვა ფინანსური აქტივები	134	92
ძირითადი საშუალებები	366	314
სხვა აქტივები	397	414
სულ აქტივები	12,937	10,762
ვალდებულებები		
ვალდებულებები საკრედიტო ინსტიტუტების მიმართ	2,645	2,200
კლიენტების ანგარიშები	7,835	6,462
სუბორდინირებული ვალი	427	368
სხვა ვალდებულებები	182	160
სულ ვალდებულებები	11,089	9,190
კაპიტალი		
სააქციო კაპიტალი	21	21
აქციის პრემია	521	504
გაუნაწილებელი მოგება	1,244	960
სხვა	58	83
ბანკის კაპიტალის მფლობელებისთვის მიკუთვნიებული აქტივები	1,844	1,567
კონტროლის არმქონეთა წილები	5	4
სულ კაპიტალი	1,848	1,572
სულ ვალდებულებები და კაპიტალი	12,937	10,762

მოგება-ზარალის კონსოლიდირებული ანგარიშგება, 31 დეკემბერი, (ათას ლარში)

	2017	2016
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი	602	489
საპროცენტო შემოსავალი	1,034	766
საპროცენტო ხარჯი	-432	-277
წმინდა საკომისიო შემოსავალი	125	91
საკომისიო შემოსავალი	193	143
საკომისიო ხარჯი	-68	-52
სხვა საოპერაციო არასაპროცენტო შემოსავალი	124	100
შემოსავალი	851	680
საოპერაციო შემოსავალი გაუფასურების რეზერვების გათვალისწინებით	744	627
საოპერაციო ხარჯები	-347	-310
პერსონალის ხარჯები	-197	-171
ცვეთა და ამორტიზაცია	-37	-28
ადმინისტრაციული და სხვა საოპერაციო ხარჯები	-113	-111
მოგება გადასახადის გადახდამდე	397	317
წლის მოგება	363	300

İŞBANK სს „იშბანკი საქართველო“

ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებული ანგარიშგება, 31 დეკემბერი, (ათას ლარში)

	2017	2016
აქტივები		
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	22	44
სავალდებულო რეზერვები სებ-ში	29	47
მომხმარებლისთვის გაცემული სესხები	157	180
სხვა აქტივები	30	6
სულ აქტივები	238	276
ვალდებულებები		
ბანკებისგან მიღებული ანაბრები და ნაშთები	54	174
მომხმარებელთა მიმდინარე ანგარიშები და დეპოზიტები	74	65
სუბორდინირებული ვალი	69	
სხვა ვალდებულებები	4	2
სულ ვალდებულებები	201	241
კაპიტალი		
საწესდებო კაპიტალი	30	30
გაუნაწილებელი მოგება	7	5
სულ კაპიტალი	37	35
სულ ვალდებულებები და კაპიტალი	238	276

მომგება-ზარალის კონსოლიდირებული ანგარიშგება, 31 დეკემბერი, (ათას ლარში)

	2017	2016
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი	8	8
საპროცენტო შემოსავალი	19	16
საპროცენტო ხარჯი	-11	-8
წმინდა საკომისიო შემოსავალი	0.1	0.3
საკომისიო შემოსავალი	1.0	1.3
საკომისიო ხარჯი	(0.9)	(1.0)
შემოსავალი	9.2	10.0
ადმინისტრაციული და სხვა საოპერაციო ხარჯები	7.5	5.5
მოგება გადასახადის გადახდამდე	1.7	4.5
წლის მოგება	1.5	3.8

ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებული ანგარიშგება, 31 დეკემბერი, (ათას ლარში)

	2017	2016
აქტივები		
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	53	68
კლიენტებისთვის გაცემული სესხები	514	443
სხვა აქტივები	48	33
სულ აქტივები	615	544
ვალდებულებები		
ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების წინაშე	476	411
სუბორდინებული ვალი	8	8
სხვა ვალდებულებები	10	10
სულ ვალდებულებები	494	429
კაპიტალი		
საწესდებო კაპიტალი	4	4
გაუნაწილებელი მოგება	116	111
სულ კაპიტალი	120	115
სულ ვალდებულებები და კაპიტალი	615	544

მოგება-ზარალის კონსოლიდირებული ანგარიშგება, 31 დეკემბერი, (ათას ლარში)

	2017	2016
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი	90	96
საპროცენტო შემოსავალი	130	128
საპროცენტო ხარჯი	-40	-31
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი გაუფასურების ზარალის შემდეგ	81	86
წმინდა არასაპროცენტო შემოსავალი	13.0	12
წმინდა საკომისიო შემოსავალი	16.0	13.0
შემოსავალი	94	98
არასაპროცენტო ხარჯი	-72	-68
თანამშრომელზე გაწეული ხარჯი	-48	-47
ცვეთა და ამორტიზაცია	-3	(3.0)
სხვა საოპერაციო ხარჯები	-20	-19
მოგება გადასახადით დაბეგვრამდე	22	30
წლის მოგება	20	26

სს „ლიბერთი ბანკი“ და შვილობილი კომპანიები

ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებული ანგარიშგება, 31 დეკემბერი, (ათას ლარში)

	2017	2016
აქტივები		
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	464	463
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	73	96
კლიენტებისთვის გაცემული სესხები	757	631
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები	223	247
ძირითადი საშუალებები	133	133
სხვა აქტივები	53	43
სულ აქტივები	1703	1613
ვალდებულებები		
ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების წინაშე	6	22
ვალდებულებები კლიენტის წინაშე	1346	1292
სუბორდინებული ვალი	106	95
სხვა ვალდებულებები	28	19
სულ ვალდებულებები	1486	1428
კაპიტალი		
საწესდებო კაპიტალი	54	54
დამატებით შეტანილი კაპიტალი	34	34
გაუნაწილებელი მოგება	117	84
სხვა	12	12
სულ კაპიტალი	217	185
სულ ვალდებულებები და კაპიტალი	1703	1613

მომგება-ზარალის კონსოლიდირებული ანგარიშგება, 31 დეკემბერი, (ათას ლარში)

	2017	2016
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი	182	151
საპროცენტო შემოსავალი	295	270
საპროცენტო ხარჯი	-114	-119
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი გაუფასურების ზარალის შემდეგ	144	130
არასაპროცენტო შემოსავალი	50	43
წმინდა საკომისიო შემოსავალი	27	28
შემოსავალი	194	173
არასაპროცენტო ხარჯი	-135	-128
თანამშრომელზე გაწეული ხარჯი	-72	-68
ზოგადი და ადმინისტრაციული ხარჯები	-35	-36
სხვა საოპერაციო ხარჯები	-28	-25
მოგება გადასახადით დაბეგვრამდე	59	44
წლის მოგება	53	48

ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებული ანგარიშგება, 31 დეკემბერი, (ათას ლარში)

	2017	2016
აქტივები		
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	44	8
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	51	83
კლიენტებისთვის გაცემული სესხები	112	95
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები	62	92
სხვა აქტივები	4	5
სულ აქტივები	273	282
ვალდებულებები		
ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების წინაშე	106	132
ვალდებულებები კლიენტის წინაშე	58	46
სხვა ვალდებულებები	2	1
სულ ვალდებულებები	166	179
კაპიტალი		
საწესდებო კაპიტალი	103	103
გაუნაწილებელი მოგება / (აკუმულირებული დანაკლისი)	4	0
სულ კაპიტალი	107	103
სულ ვალდებულებები და კაპიტალი	273	282

მოგება-ზარალის კონსოლიდირებული ანგარიშგება, 31 დეკემბერი, (ათას ლარში)

	2017	2016
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი	15	17
საპროცენტო შემოსავალი	19	23
საპროცენტო ხარჯი	-4	-7
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი გაუფასურების ზარალის შემდეგ	14	16
არასაპროცენტო შემოსავალი	2	2
შემოსავალი	16	18
არასაპროცენტო ხარჯი	12	12
თანამშრომელზე გაწეული ხარჯი	5	5
ზოგადი და ადმინისტრაციული ხარჯები	5	4
ცვეთა და ამორტიზაცია	1	2
მოგება გადასახადის გადახდამდე	4.4	5.5
წლის მოგება	3.5	4.9

„პროკრედიტ ბანკის ჯგუფი“

ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებული ანგარიშგება, 31 დეკემბერი, (ათას ლარში)

	2017	2016
აქტივები		
ფულადი სახსრები და სებ-ში არსებული ნაშთები	140	256
მოთხოვნები სხვა ბანკების მიმართ	16	38
კლიენტებისთვის გაცემული სესხები და ავანსები	987	856
ძირითადი საშუალებები	63	76
სხვა აქტივები	153	169
სულ აქტივები	1,359	1,395
ვალდებულებები		
კლიენტთა ანგარიშები	629	733
სხვა ნასესხები სახსრები	412	388
სუბორდინირებული სესხი	65	67
სხვა ვალდებულებები	54	12
სულ ვალდებულებები	1,160	1,199
კაპიტალი		
სააქციო კაპიტალი	89	89
საემისიო შემოსავალი	36	36
გაუნაწილებელი მოგება	73	71
სულ კაპიტალი	198	196
სულ ვალდებულებები და კაპიტალი	1,359	1,395

მოგება-ზარალის კონსოლიდირებული ანგარიშგება, 31 დეკემბერი, (ათას ლარში)

	2017	2016
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი	53	68
საპროცენტო შემოსავალი	85	105
საპროცენტო ხარჯი	-32	-36
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი სესხებზე შესაძლო დანაკარგების რეზერვის შემდეგ	48	55
წმინდა არასაპროცენტო ხარჯი	-25	-27
საკომისიო შემოსავალი	10	11
საკომისიო ხარჯი	-5	-5
უცხოურ ვალუტაში ოპერაციებიდან მიღებული წმინდა შემოსავალი	10	6
თანამშრომელზე გაწეული ხარჯი	-13	-17
სხვა ადმინისტრაციული ხარჯები	-25	-27
სხვა საოპერაციო შემოსავალი	3	6
სხვა საოპერაციო ხარჯი	-2	-2
მოგება გადასახადით დაბეგვრამდე	23	28
წლის მოგება	23	24

სს „საქართველოს ბანკი“ და შვილობილი კომპანიები

ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებული ანგარიშგება, 31 დეკემბერი,
(ათას ლარში)

	2017	2016
აქტივები		
ფული და ფულის ეკვივალენტები	1,501	1,487
მოთხოვნები საკრედიტო დაწესებულებების მიმართ	1,216	941
გასაყიდად არსებული საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები	1,614	1,284
კლიენტებისთვის გაცემული სესხები	7,446	6,380
საინვესტიციო ქონება	203	153
ძირითადი საშუალებები	305	277
არამატერიალური აქტივები	51	36
სხვა აქტივები	285	177
სულ აქტივები	12,621	10,733

ვალდებულებები		
ვალდებულებები მენაბრეთა წინაშე	7,124	5,774
ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების წინაშე	3,162	3,468
სავალო ვალდებულებების სახით გამოშვებული ფასიანი ქაღალდები	750	177
სხვა ვალდებულებები	103	81
სულ ვალდებულებები	11,139	9,500

კაპიტალი		
სააქციო კაპიტალი	28	28
დამატებით შეტანილი კაპიტალი	141	216
გაუნაწილებელი მოგება	1,302	975
ბანკის აქციონერების მთლიანი კაპიტალი	1,482	1,219
კონტროლის არმქონეთა წილები	-	14
სულ კაპიტალი	1,482	1,233
სულ ვალდებულებები და კაპიტალი	12,621	10,733

მოგება-ზარალის კონსოლიდირებული ანგარიშგება, 31 დეკემბერი,
(ათას ლარში)

	2017	2016
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი	645	535
საპროცენტო შემოსავალი	1,105	908
საპროცენტო ხარჯი	-461	-373
წმინდა შემოსავალი გასამრჯელოდან და საკომისიოდან	116	110
სხვა საოპერაციო არასაპროცენტო მოგება	101	95
შემოსავალი	862	740
სხვა საოპერაციო არასაპროცენტო ხარჯი	323	-268
ხელფასები და სხვა გადახდები თანამშრომლებისთვის	-187	-154
საერთო და ადმინისტრაციული ხარჯები	-95	-76
ცვეთა და ამორტიზაცია	-38	-35
სხვა საოპერაციო ხარჯები	-3	-3
საოპერაციო მოგება საკრედიტო რისკის ხარჯამდე	539	472
საკრედიტო რისკის ღირებულება	-168	-161
გაუფასურების ხარჯი კლიენტებისთვის გაცემულ სესხებზე	-157	-155
გაუფასურების ხარჯი სხვა აქტივებსა და მარაგებზე	-11	-6
მოგება გადასახადის გადახდამდე	367	262
წლის მოგება	339	289

სს „სილქ როუდ ბანკი“

ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებული ანგარიშგება, 31 დეკემბერი, (ათას ლარში)

	2017	2016
აქტივები		
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	16	20
კლიენტებისთვის გაცემული სესხები	6	8
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები	10	12
ძირითადი საშუალებები	16	17
სხვა აქტივები	11	23
სულ აქტივები	59	80
ვალდებულებები		
ვალდებულებები საკრედიტო დაწესებულებების წინაშე	-	9
ვალდებულებები კლიენტის წინაშე	15	33
სუბორდინირებული ვალი	9	-
სხვა ვალდებულებები	2	1
სულ ვალდებულებები	26	43
კაპიტალი		
საწესდებო კაპიტალი	30	30
მიწისა და შენობების გადაფასების რეზერვი	5	5
გაუნაწილებელი მოგება	-2	2
სულ კაპიტალი	33	37
სულ ვალდებულებები და კაპიტალი	59	80

მოგება-ზარალის კონსოლიდირებული ანგარიშგება, 31 დეკემბერი, (ათას ლარში)

	2017	2016
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი	2.2	2.5
საპროცენტო შემოსავალი	2.8	3.4
საპროცენტო ხარჯი	-0.6	-0.9
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი გაუფასურების ზარალის შემდეგ	2	3
არასაპროცენტო შემოსავალი	-1.2	0
წმინდა საკომისიო შემოსავალი	0.4	0.2
შემოსავალი	1	3
არასაპროცენტო ხარჯი	-5	-5
თანაშრომელზე გაწეული ხარჯი	-2	-2
ცვეთა და ამორტიზაცია	-1	-0.7
სხვა საოპერაციო ხარჯები	-2	-2
მოგება გადასახადით დაბეგრამდე	-4	-2
წლის მოგება	-4	0.7

სს „ტერაბანკი“

ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებული ანგარიშგება, 31 დეკემბერი, (ათას ლარში)

	2017	2016
აქტივები		
ფული და ფულის ეკვივალენტები	89	92
სავალდებულო რეზერვი სებ-ში	77	73
კლიენტებისთვის გაცემული სესხები	560	435
საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდები	53	29
ძირითადი საშუალებები	19	18
სხვა აქტივები	41	50
სულ აქტივები	839	697
ვალდებულებები		
სესხები ფინანსური ინსტიტუტებისგან	65	11
სუბორდინირებული სესხები	32	34
მიმდინარე ანგარიშები და დეპოზიტები	580	521
სხვა ვალდებულებები	31	13
სულ ვალდებულებები	708	578
კაპიტალი		
საწესდებო კაპიტალი	121	121
დაგროვილი მოგება/ზარალი	9	-3
სულ კაპიტალი	130	118
სულ ვალდებულებები და კაპიტალი	839	697

მოგება-ზარალის კონსოლიდირებული ანგარიშგება, 31 დეკემბერი, (ათას ლარში)

	2017	2016
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი	34	27
საპროცენტო შემოსავალი	63	63
საპროცენტო ხარჯი	-29	-36
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი გაუფასურების ზარალის შემდეგ	30	17
არასაპროცენტო შემოსავალი	11	12
წმინდა საკომისიო შემოსავალი	3.3	2.7
შემოსავალი	41	29
არასაპროცენტო ხარჯი	-29	-24
თანამშრომელზე გაწეული ხარჯები	-13	-10
ცვეთა და ამორტიზაცია	-5	-4
სხვა საოპერაციო ხარჯები	-12	-10
მოგება დაბეგვრამდე	12	5
წლის მოგება	12	6

სს „ფინკა ბანკი საქართველო“

ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებული ანგარიშგება, 31 დეკემბერი, (ათას ლარში)

	2017	2016
აქტივები		
ფული და ფულის ეკვივალენტები	28	29
სავალდებულო რეზერვები სებ-ში	18	19
კლიენტებისთვის გაცემული სესხები	221	202
დაფარვის ვადამდე ფლობილი ინვესტიციები	19	19
სხვა აქტივები	9	8
სულ აქტივები	295	278
ვალდებულებები		
ბანკების დეპოზიტები	24	-
კლიენტების დეპოზიტები	98	100
გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები	20	20
ნასესხები სახსრები	99	113
სხვა ვალდებულებები	37	8
სულ ვალდებულებები	254	240
ბანკის აქტივების კაპიტალი		
სააქციო კაპიტალი	20	20
გაუნაწილებელი მოგება	21	17
სულ კაპიტალი	41	38
სულ ვალდებულებები და კაპიტალი	295	278

მოგება-ზარალის კონსოლიდირებული ანგარიშგება, 31 დეკემბერი, (ათას ლარში)

	2017	2016
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი	39	40
საპროცენტო შემოსავალი	60	59
საპროცენტო ხარჯი	-21	-19
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი გაუფასურების ზარალის შემდეგ	35	34
არასაპროცენტო შემოსავალი	1.6	1.3
წმინდა საკომისიო შემოსავალი	1.5	1.3
შემოსავალი	36	35
არასაპროცენტო ხარჯი	-32	-34
პერსონალის ხარჯები	-15	-15
ცვეთა და ამორტიზაცია	(2.5)	(2.5)
სხვა საოპერაციო ხარჯები	-15	-16
მოგების გადასახადის ხარჯი	4.1	1.1
პერიოდის წმინდა მოგება/(ზარალი)	3.5	0.7

სს „ხალიკ ბანკი საქართველო“

ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებული ანგარიშგება, 31 დეკემბერი,
(ათას ლარში)

	2017	2016
აქტივები		
ფული და ფულის ეკვივალენტები	20	31
სავალდებულო მინიმალური რეზერვი სებ-ში	45	38
კლიენტებისთვის გაცემული სესხები	326	274
დაფარვის ვადამდე ფლობილი ინვესტიციები	17	17
ძირითადი საშუალებები	12	12
სხვა აქტივები	8	6
სულ აქტივები	428	376
ვალდებულებები		
ბანკების დეპოზიტები	263	206
კლიენტების დეპოზიტები	62	80
სუბორდინირებული სესხი	26	27
სხვა ვალდებულებები	5	5
სულ ვალდებულებები	356	317
კაპიტალი		
სააქციო კაპიტალი	48	48
გაუნაწილებელი მოგება	23	11
სულ კაპიტალი	71	59
სულ ვალდებულებები და კაპიტალი	428	376

მოგება-ზარალის კონსოლიდირებული ანგარიშგება, 31 დეკემბერი,
(ათას ლარში)

	2017	2016
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი	24	20
საპროცენტო შემოსავალი	32	29
საპროცენტო ხარჯი	-8	-9
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი გაუფასურების ზარალის შემდეგ	23	17
არასაპროცენტო შემოსავალი	2.9	2.5
წმინდა საკომისიო შემოსავალი	1.9	1.5
შემოსავალი	26	20
საოპერაციო ხარჯები	-12	-10
მოგება გადასახადით დაბეგვრამდე	59	44
წლის მოგება	53	48

ბანკინგის შესახებ

მე უბრალოდ ბანკირი ვარ, რომელიც „ღმერთის საქმის აკეთებს“

- ლოიდ ბლანფაინი

Goldman Sachs-ის აღმასრულებელი დირექტორი

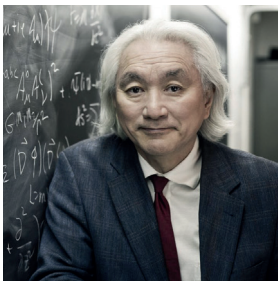
მიკროდაკრედიტებამ გვაჩვენა, როგორ მივწვდეთ იმ ადამიანებს, რომელთაც კონვენციური ბანკინგი ვერ სწვდება.

- მუჰამედ იუნუსი

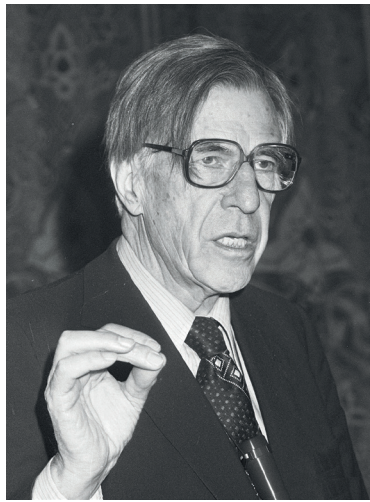
ბანკის გაძარცვის საუკეთესო გზა მისი ფლობაა.

- უილიამ კ. ბლექი

არაფერი მაქვს საინვესტიციო ბანკინგის საწინააღმდეგო, მაგრამ ეს ფულის დაგროვება უფროა, ვიდრე მისი შექმნა. თუ ფიზიკაში ხარ, ქმნი გამოგონებებს, დაბერებს, ტრანზისტორებს, კომპიუტერებს, ჯი-პი-ესს.

- მიშიო ოჰამე

სწავლებაში ფულის შესახებ, სირთულე სიმართლის დასამალავად გამოიყენება, და არა მის გამოსავლენად.

- ჰონ კონეიბ გელბრაიტი

ჩვენ [ბანკებს] გვაქვს „მოგების უფლება“.

- ლოიდ ბლანფაინი

Bank of America-ს აღმასრულებელი დირექტორი

ჩვენი ცოდნა იმდენად მწირია, რომ გამოსავალს არა მეცნიერებაში, არამედ შამანიზმში ვპოულობთ.

ჩვენ მსოფლიოს უდიდესი ეკონომიკების კონტროლს რამდენიმე უხუცესს მივანდობთ - ეროვნულ ბანკირებს.

- ბენუა მანდელბროთი